

स्व. शेठश्री-

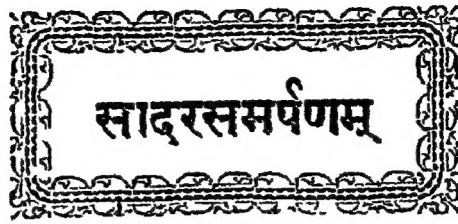
नेमचंद पोपटलाल वोरा.
(सी. के. वोरानी कंपनीवाळा)

। उपोद्घातः ।

अस्ति खलु सर्वासाम् भाषाणामाद्यजननी विबुधभारती ।
तत्र च सर्वथैवोपयुज्यमानं मन्दामन्दमतिसाधारणं शब्दानु-
शासनं लिङ्गानुशासनं काव्यानुशासनादि च भगवता कलि-
कालसर्वज्ञेनाऽऽचार्यहेमचन्द्रेण व्यरचि । तच्चेदं सर्वं मूलमात्रं
स्व. श्रेष्ठिवर्य नेमचंद्र पोपटलाल महाशयसद्द्रव्यसाहाय्येन
प्रकाश्यमानमस्माभिः शिष्टानामभ्याससौकर्यायेति विज्ञापयति
'श्री ऋषभदेवजी छगनीरामजी' नाम्नी संस्था ।

विषयानुक्रमः ।

पृष्ठः	विषयः	पृष्ठः	विषयः
१-१९०	प्रथमाध्यायत उणादिना सह सप्तमाध्यायप- र्यन्तम् ।	१९७-२०४	न्यायसंग्रहः ।
१९१-१९२	अनुबन्धफलम् ।	२०५-२४	लिङ्गानुशासनम् ।
१९२	वृत्तगणफलम् ।	२२५-४०	काव्यानुशासन- सूत्राणि ।
१९२-१९४	अनिट्कारिका ।	२४१	अन्ययोगव्य० द्वात्रिंशिका ।
१९४-१६	संग्रहश्लोकाः ।		अयोगव्य० द्वात्रिंशिका ।

प्रातःस्मरणीय परम पूज्य आगमोद्धारक आचार्यदेवेश—

श्री १००८ आनन्दसागरसूरीश्वरजीने

आपश्रीनी शासनसंरक्षक—शासनहितवर्धक मानसिक—
वाचिक अने कायिक प्रवृत्तिओथी आजे समस्त जैनशासन
ऋणी वन्युं छे, तेमज आपश्रीना अनेकानेक उपकारोथी
उपकृत थयेल आपश्रीना विद्वान् शिष्यरत्न श्री सिद्धचक्र
आराधक समाज तथा श्री नवपद आराधक समाज आदि
संस्था सस्थापक पंन्यासप्रवर श्री चन्द्रसागरजी महा-
राजजीनी खास प्रेरणाथी आपश्रीना चरणकमलमां आ
ग्रन्थरत्न समर्पण करी पठन करनाराओ व्याकरण—
विभागना वधु रसिक बने एवा आशीर्वादनी अभिलाषा
साथे विरमीए छीए.

लि०

श्री ऋषभदेवजी छगनरामजीनी पेढी

उज्जैन (मालवा)

श्रीहेमचन्द्रानन्दग्रन्थाब्धिः—ग्रन्थरत्नम् १.

कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितानि—
श्रीसिद्धहेमचन्द्रशब्दानुशासनसूत्राणि।

प्रथमोऽध्यायः ।

प्रथमः पादः ।	९ अंअः अनुस्वार-
१ अर्ह ।	विसर्गौ ।
२ सिद्धिः स्याद्वादात्	१० कादिव्यञ्जनम् ।
३ लोकात् ।	११ अपञ्चमान्तस्थो
४ औदान्ताः स्वराः ।	धुट् ।
५ एकद्वित्रिमात्रा	१२ पञ्चको वर्गः ।
ह्रस्वदीर्घप्लुताः ।	१३ आद्यद्वितीयशष-
६ अनवर्णा नामी ।	सा अघोषाः ।
७ लृदन्ताः समानाः ।	१४ अन्यो घोषवान् ।
८ एऐओऔ सन्ध्य-	१५ यरलवा अन्तस्थाः
क्षरम् ।	१६ अंअः (क) (पश-

- षसाः शिद् ।
 १७ तुल्यस्थानास्यप्र-
 यत्नः स्वः ।
 १८ स्यौजसमौशस्ता-
 भ्यांभिसूडभ्यां-
 भ्यसूडसिभ्यांभ्य-
 सूडसोसांडो-
 स्सुपां त्रयी त्रयी
 प्रथमादिः ।
 १९ स्त्यादिर्विभक्तिः ।
 २० तदन्तं पदम् ।
 २१ नाम सिदयव्यञ्जने
 २२ नं क्ये ।
 २३ न स्तं मत्वर्थे ।
 २४ मनुर्नभोऽङ्गिरो-
 वति ।
 २५ वृत्त्यन्तोऽसषे ।
 २६ सविशेषणमा-
 ख्यातं वाक्यम् ।
 २७ अधातुविभक्ति-
 वाक्यमर्थवन्नामा
 २८ शिर्षुद् ।
 २९ पुंस्त्रियोऽस्यमौजस् ।
 ३० स्वरादयोऽव्ययम् ।
 ३१ चादयोऽसत्त्वे ।
 ३२ अधणूतस्वाद्या-
 शसः ।
 ३३ विभक्तिथमन्तत-
 साद्याभाः ।
 ३४ वत्तस्याम् ।
 ३५ त्वातुमम् ।
 ३६ गतिः ।
 ३७ अप्रयोगीत् ।
 ३८ अनन्तः पञ्चम्याः
 प्रत्ययः ।
 ३९ डत्यतु संख्यावत् ।
 ४० बहुगणं भेदे ।
 ४१ कसमासेऽध्यर्द्धः ।
 ४२ अर्द्धपूर्वपदः पूरणः ।

द्वितीयः पादः ।

- १ समानानां तेन दीर्घः ।
- २ ऋलृति ह्रस्वो वा ।
- ३ लृत्त रृलृ ऋलृभ्यां वा ।
- ४ ऋनो वा तौ च ।
- ५ ऋस्तयोः ।
- ६ अवर्णस्येवर्णादि-
नैदोदरल् ।
- ७ ऋणे प्रदशार्णवस-
नकम्बलवत्सरव-
त्सतरस्यार् ।
- ८ ऋते तृतीयासमासे
- ९ ऋत्यारुपसर्गस्य ।
- १० नाग्नि वा ।
- ११ लृत्याल्वा ।
- १२ ऐदौत्सन्ध्यक्षरैः ।
- १३ ऊटा ।

- १४ प्रस्यैषैष्योढोढ्यूहे
स्वरेण ।
- १५ स्वैरस्वैर्यक्षौहि-
ण्याम् ।
- १६ अनियोगे लुगेवे ।
- १७ वौष्ठातौ समासे ।
- १८ ओमाङि ।
- १९ उपसर्गस्यानिगे-
धेदोति ।
- २० वा नाग्नि ।
- २१ इवणादिरस्वे स्वरे
यवरलम् ।
- २२ ह्रस्वोऽपदे वा ।
- २३ एदैतोऽयाय् ।
- २४ ओदौतोऽवाव् ।
- २५ द्यक्ये ।
- २६ ऋतो रस्तद्धिते ।
- २७ एदोतः पदान्तेऽस्य
लृक् ।

- २८ गौर्नाम्न्यवोऽक्षे ।
 २९ स्वरे वाऽनक्षे ।
 ३० इन्द्रे ।
 ३१ वात्यऽसन्धिः ।
 ३२ प्लुतोऽनितौ ।
 ३३ इ ३ वा ।
 ३४ ईदूदेदूद्विवचनम् ।
 ३५ अदो मुमी ।
 ३६ चादिः स्वरो ऽनाङ् ।
 ३७ ओदन्तः ।
 ३८ सौ नवेतौ
 ३९ ऊँ चोज्ञ ।
 ४० अञ्चर्गात् स्वरे वो
 ऽसन् ।
 ४१ अङ्गुवर्णस्यान्तेऽनु
 नासिकोऽनीनादेः ।

तृतीयः पादः ।

१ तृतीयस्य पञ्चमे ।

- २ प्रत्यये च ।
 ३ ततो हश्चतुर्थः ।
 ४ प्रथमादधुटि शश्छः
 ५ रः कखपफयोः
 ६ शषसे शषसं वा ।
 ७ चटते सद्वितीये ।
 ८ नोऽप्रशानोऽनुस्वा-
 रानुनासिकौ च
 पूर्वस्याधुदपरे ।
 ९ पुमोऽशिष्यघोषे-
 ऽख्यागिरः ।
 १० नूनः पेषु वा ।
 ११ द्विः कानः कानि सः ।
 १२ स्सटि समः ।
 १३ लृक् ।
 १४ तौ मुमो व्यञ्जने स्वौ ।
 १५ मनयवलपरे हे ।
 १६ सम्राट् ।

१७ इणोः कटावन्तौ
शिष्टि नवा ।

१८ इनः सः तसोऽश्चः ।

१९ नः शि ञ्च् ।

२० अतोऽति रोरुः ।

२१ घोषवति ।

२२ अवर्णभोभगोऽ-
घोर्लुगसन्धिः ।

२३ व्योः ।

२४ स्वरे वा ।

२५ अस्पष्टाववर्णात्त्व-
नुञि वा ।

२६ रोर्यः ।

२७ ह्रस्वान्ङ्णनो द्वे ।

२८ अनाङ्माङो
दीर्घाद्वा छः ।

२९ प्लुताद्वा ।

३० स्वरेभ्यः ।

३१ हार्दह्रस्वरस्यानु नवा

३२ अदीर्घाद्विरामैक-
व्यञ्जने ।

३३ अञ्चर्गस्यान्तस्थातः

३४ ततोऽस्याः ।

३५ शिष्टः प्रथमद्विती-
यस्य ।

३६ ततः शिष्टः ।

३७ न रात्स्वरे ।

३८ पुत्रस्यादिनूपुत्रा-
दिन्याक्रोशे ।

३९ म्नां धुङ्चर्गेऽन्त्यो-
ऽपदान्ते ।

४० शिङ्हेऽनुस्वारः ।

४१ रो रे लृग्दीर्घश्चा-
दिदुतः ।

४२ ढस्तङ्गे ।

४३ सहिवहेरोच्चाऽव-
र्णस्य ।

४४ उदः स्थास्तम्भः सः

- ४५ तदः सेः स्वरे
 पादार्था ।
 ४६ एतदश्च व्यञ्जने
 ऽनग्रञ्समासे ।
 ४७ व्यञ्जनात्पञ्चमा-
 न्तस्थायाः सरूपे
 वा ।
 ४८ धुटो धुटि स्वे वा ।
 ४९ तृतीयस्तृतीयचतुर्थे
 ५० अघोषे प्रथमो-
 ऽशिष्टः ।
 ५१ विरामे वा ।
 ५२ न सन्धिः ।
 ५३ रः पदान्ते विस-
 र्गस्तयोः ।
 ५४ ख्याणि ।
 ५५ शिष्ट्यघोषात् ।
 ५६ व्यत्यये लुग्वा ।
 ५७ अरोः सुपि रः ।
- ५८ बाहर्पत्यादयः ।
 ५९ शिष्ट्याद्यस्य
 द्वितीयो वा ।
 ६० तवर्गस्य श्रवर्गष्ट-
 वर्गाभ्यां योगे
 चटवर्गौ ।
 ६१ सस्य शषौ ।
 ६२ न शात् ।
 ६३ पदान्ताद्वर्गाद-
 नाम्नगरीनवतेः ।
 ६४ षि तवर्गस्य ।
 ६५ लि लौ ।
-
- चतुर्थः पादः ।
 १ अत आः स्यादौ
 जस्भ्याम्ये ।
 २ भिस ऐस् ।
 ३ इदमदसोऽक्येव
 ४ एद्वहुस्भोसि ।

- ५ टाङ्सोरिनस्यौ । १९ टौस्येत् ।
 ६ डेङ्सोर्यातौ । २० औता ।
 ७ सर्वादिः स्मैस्मातौ । २१ इदुतोऽखेरीदूत् ।
 ८ डेः स्मिन् । २२ जस्येदोत् ।
 ९ जस इः । २३ डित्यदिति ।
 १० नेमार्द्धप्रथमचरम- २४ टः पुंसि ना ।
 तयायाल्पकति- २५ डिडौ ।
 पयस्य वा । २६ केवलसखिपतैरौ ।
 ११ द्वन्द्वे वा । २७ न ना डिदेत् ।
 १२ न सर्वादिः । २८ स्त्रियां डितां वा
 १३ तृतीयान्तात्पूर्वा- दैदासदासदाम् ।
 चरं योगे । २९ स्त्रीदूतः ।
 १४ तीयं डित्कार्ये वा । ३० वेयुवोऽस्त्रियाः ।
 १५ अवर्णस्यामः साम् । ३१ आमो नाम् वा ।
 १६ नवभ्यः पूर्वभ्य ३२ ह्रस्वापश्च ।
 हस्मात्स्मिन्वा । ३३ संख्यानां णाम् ।
 १७ आपो डितां यैया- ३४ त्रेस्त्रयः ।
 स्यास्याम् । ३५ एदोद्भ्यां डसि-
 १८ सर्वदिर्दस्पूर्वाः । डसो रः ।

- ३६ खितिखीतीय उर् । ४९ शसोऽता सश्च
 ३७ ऋतो डुर् । नः पुंसि ।
 ३८ तृस्वसृनप्तृनेष्टृत्व- ५० संख्यासायवेरह-
 ष्टृक्षत्तृहोतृपोतृप्र- स्याहन् ङौ वा ।
 शास्त्रो घुव्यार् । ५१ निय आम् ।
 ३९ अङ्गौ च । ५२ वाष्टन आः स्यादौ ।
 ४० मातुर्मातः पुत्रेऽर्हे ५३ अष्टऔर्जसूशसोः ।
 सिनाऽऽमन्त्र्ये । ५४ ङतिष्णः संख्याया
 ४१ ह्रस्वस्य गुणः । लृप् ।
 ४२ एदापः । ५५ नपुंसकस्य शिः ।
 ४३ नित्यदिद्विस्वरा- ५६ औरी ।
 ऋबार्थस्य ह्रस्वः । ५७ अतः स्यमोऽम् ।
 ४४ अदेतः स्यमोर्लृक् । ५८ पञ्चतोऽन्यादेरनेक-
 ४५ दीर्घङ्यान्व्यञ्ज- तरस्य दः ।
 नात्सेः । ५९ अनतो लृप् ।
 ४६ समानादमोऽतः । ६० जरसो वा ।
 ४७ दीर्घो नाभ्यतिसृ- ६१ नामिनो लृग्वा ।
 चतसृषूः । ६२ वान्यतः पुमांष्टादौ
 ४८ नुर्वा । स्वरे ।

६३ दध्यस्थिसक्थ्य-
क्ष्णोऽन्तस्यान् ।

६४ अनामस्वरे
नोऽन्तः ।

६५ स्वराच्छौ ।

६६ धुटां प्राक् ।

६७ लो वा ।

६८ छुटि ।

६९ अचः ।

७० ऋदुदितः ।

७१ युज्रोऽसमासे ।

७२ अनडुहः सौ ।

७३ पुंसोः पुमन् ।

७४ ओत औः ।

७५ आ अमृशसोऽता ।

७६ पथिन्मथिन्मुक्षः
सौ ।

७७ एः

७८ थो न्थ् ।

७९ इन् डीस्वरे लृक् ।

८० वोशानसो नश्चा-
मन्थ्ये सौ ।

८१ उतोऽनडुच्चतुरो
वः ।

८२ वाः शेषे ।

८३ सख्युरितोऽशावैत् ।

८४ ऋदुशनस्पुरुदंशो-
ऽनेहसश्च सेर्डाः ।

८५ नि दीर्घः ।

८६ न्स्महतोः ।

८७ इन् हन् पूषार्यम्णः
शिष्योः ।

८८ अपः ।

८९ नि वा ।

९० अभ्वादेरत्वसः सौ ।

९१ कुशस्तुनस्तृच्
पुंसि ।

९२ टादौ स्वरे वा ।

९३ स्त्रियाम् ।

द्वितीयोऽध्यायः ।

प्रथमः पादः ।	१४ तुभ्यंमह्यं डया ।
१ त्रिचतुरस्तिसृचतसृ स्यादौ ।	१५ तवमम डसा ।
२ ऋतो रः स्वरेऽनि ।	१६ अमौ मः ।
३ जराया जरस्वा ।	१७ शसो नः ।
४ अपोद्मे ।	१८ अभ्यम् भ्यसः ।
५ आ रायो व्यञ्जने ।	१९ डसेश्चाद् ।
६ युष्मदस्मदोः ।	२० आम आकम् ।
७ टाडथोसि यः ।	२१ पदाद्युग्विभक्त्यै- कवाक्ये वस्नसौ बहुत्वे ।
८ शेषे लृक् ।	२२ द्वित्वे वाम्नौ ।
९ मोर्वा ।	२३ डेडसा ते मे ।
१० मन्तस्य युवावौ द्वयोः ।	२४ अमा त्वा मा ।
११ त्वमौ प्रत्ययोत्तर- पदे चैकस्मिन् ।	२५ असदिवामन्त्र्यं पूर्वम् ।
१२ त्वमहं सिना प्रा- क्चाकः ।	२६ जस्विशेष्यं वाम- न्त्र्ये ।
१३ यूयंबयं जसा ।	२७ नाऽन्यत् ।

२८ पादाद्योः ।	४३ अदसो वः सेस्तु डौ ।
२९ चाहहवैवयोगे ।	४४ असुको वाऽकि ।
३० दृश्यथैश्चिन्तायाम् ।	४५ मोऽवर्णस्य ।
३१ नित्यमन्वादेशे ।	४६ वाद्रौ ।
३२ सपूर्वात् प्रथमा- न्ताद्वा ।	४७ मादुवर्णोऽनु ।
३३ त्यदामेनदेतदो द्वि- तीयादौस्यवृत्त्यन्ते ।	४८ प्रागिनात् ।
३४ इदमः ।	४९ बहुष्वेरीः ।
३५ अद्वयञ्जने ।	५० धातोरिवर्णोवर्ण- स्येयुव्स्वरेप्रत्यये ।
३६ अनक् ।	५१ इणः ।
३७ टौस्यनः ।	५२ संयोगात् ।
३८ अयमियम् पुंस्त्रि- योः सौ ।	५३ भ्रूश्नोः ।
३९ दोमः स्यादौ ।	५४ स्त्रियाः ।
४० किमः कस्तसादौ च ।	५५ वाम्शसि ।
४१ आ द्वेरः ।	५६ योऽनेकस्वरस्य ।
४२ तः सौ सः ।	५७ स्यादौ वः ।
	५८ क्विवृत्तेरसुधि- यस्तौ ।

- ५९ हन्पुनर्वर्षाकारैर्मुवः । ७२ सो रुः ।
 ६० णषमसत्परे स्या- ७३ सजुषः ।
 दिविधौ च । ७४ अहः ।
 ६१ क्तादेशोऽणि । ७५ रो लृप्यरि ।
 ६२ षढोः कस्सि । ७६ धुटस्तृतीयः ।
 ६३ भ्वादेर्नामिनो ७७ गडदवादेश्चतुर्था-
 दीर्घोर्वोर्व्यञ्जने । न्तस्यैकस्वरस्या-
 ६४ पदान्ते । देश्चतुर्थः सध्वोश्च
 ६५ न यि तद्धिते । प्रत्यये ।
 ६६ कुरुच्छुरः । ७८ धागस्तथोश्च ।
 ६७ सो नो स्वोश्च । ७९ अधश्चतुर्थान्तथोर्धः ।
 ६८ संस्र्ध्वंस्र्क्स्सन- ८० न्नास्यन्तात्परोक्षा-
 ड्हो दः । चतन्याशिषो धो ढः ।
 ६९ ऋत्विज्दिशहश्- ८१ हान्तस्थाञ्जीङ्भ्यां
 स्पृशस्त्रज्दधुषु- वा ।
 षिण्हो गः । ८२ हो धुट्पदान्ते ।
 ७० नशो वा । ८३ भ्वादेर्दीर्घः ।
 ७१ युजञ्चकुञ्चो ८४ सुहद्रुहष्णुहष्णिहो
 नो ङः । वा ।

- ८५ नहाहोर्द्धतौ ।
 ८६ चजः कगम् ।
 ८७ यजसृजमृजराज-
 भ्राजभ्रसजव्रश्चप-
 रित्राजः शः षः ।
 ८८ संयोगस्यादौ
 स्कोल्लृक् ।
 ८९ पदस्य ।
 ९० रात्सः ।
 ९१ नाम्नो नोऽनहः ।
 ९२ नामन्त्र्ये ।
 ९३ क्लीवे वा ।
 ९४ मावर्णान्तोपान्ता-
 पञ्चमवर्गान्
 मतोर्मो वः ।
 ९५ नास्मिन् ।
 ९६ चर्मण्वत्यण्ठीवच्च-
 क्रीवत्कक्षीवद्रुम-
 णवत् ।
- ९७ उदन्वानब्धौ च ।
 ९८ राजन्वान् सुराज्ञि ।
 ९९ नोर्म्यादिभ्यः ।
 १०० मासनिशासनस्य
 शसादौ लृग्वा ।
 १०१ दन्तपादनासिका-
 हृदयासृग्यूषोद-
 कदोर्यकृच्छकृतो
 दत्पन्नस्हृदसन्-
 यूषन्नुदन्दोषन्-
 यकञ्छकन् वा ।
 १०२ यस्वरे पादः पद-
 णिक्यघुटि ।
 १०३ उदच्च उदीच् ।
 १०४ अच्च् प्राग् दीर्घश्च
 १०५ क्वसुष्मतौ च ।
 १०६ श्वन् युवन्मघोनो
 ङीस्याद्यघुट्स्वरे
 व उः ।

- १०७ लुगातोऽनापः ।
 १०८ अनोऽस्य ।
 १०९ ईङ्गौ वा ।
 ११० षादिहन् धृतरा-
 जोऽणि ।
 १११ न वसन्तसंयोगात् ।
 ११२ हनो ह्यो घनः ।
 ११३ लुगस्यादेत्यपदे ।
 ११४ डित्यन्त्यस्वरादेः ।
 ११५ अवर्णादिश्नोऽन्तो
 चातुरी ङ्योः ।
 ११६ इयशवः ।
 ११७ दिव औः सौ ।
 ११८ उः पदान्तेऽनूत् ।
- द्वितीयः पादः ।
 १ क्रियाहेतुः कार-
 कम् ।
 २ स्वन्त्रः कर्त्ता ।
- ३ कर्तुर्व्याप्यं कर्म ।
 ४ वा ऽकर्मणामणि-
 कर्त्ता णौ ।
 ५ गतिबोधाहारार्थ-
 शब्दकर्मनित्याऽ-
 कर्मणामनीत्वाद्य-
 दिह्वाशब्दायक्र-
 न्दाम् ।
 ६ भक्षोर्हिसायाम् ।
 ७ वहेः प्रवेयः ।
 ८ हृक्कोर्नवा ।
 ९ दृश्यभिवदोरा-
 त्मने ।
 १० नाथः ।
 ११ स्मृत्यर्थदयेशः ।
 १२ कृगः पतियत्ने ।
 १३ रुजाऽर्थस्याऽज्व-
 रिसन्तापेर्भावि
 कर्त्तरि ।

- १४ जासनाटक्राथपि-
 षो हिंसायाम् ।
 १५ निप्रेभ्यो घनः ।
 १६ विनिमेयद्युतपणं
 पणिव्यवहोः ।
 १७ उपसर्गादिवः ।
 १८ न ।
 १९ करणं च ।
 २० अथेः शीङ्गस्थास
 आधारः ।
 २१ उपान्वध्याङ्गवसः॥
 २२ वाऽभिनिविशः ।
 २३ कालाध्वभावदेशं
 वाऽकर्मचाक-
 र्मणाम् ।
 २४ साधकतमं कर-
 णम् ।
 २५ कर्माभिप्रेयः सं-
 प्रदानम् ।
- २६ स्पृहेर्व्याप्यं वा ।
 २७ क्रुद्धुहेर्व्यासूया-
 र्थैर्य प्रति कोपः ।
 २८ नोपसर्गात् क्रुद्धु-
 हा ।
 २९ अपायेऽवधिरपा-
 दानम् ।
 ३० क्रियाश्रयस्याधा-
 रोऽधिकरणम् ।
 ३१ नाम्नः प्रथमैकद्वि-
 वहौ ।
 ३२ आमन्त्र्ये ।
 ३३ गौणात्समयानि-
 कषाहाधिगन्त-
 रान्तरेणातिथेन-
 तेनैर्द्वितीया ।
 ३४ द्वित्वेऽधोऽध्युप-
 रिभिः ।
 ३५ सर्वोभयाभिप-

- रिणा तसा ।
 ३६ लक्षणवीप्स्येत्य-
 म्भूतेष्वभिना ।
 ३७ भागिनि च प्रति-
 पर्यनुभिः ।
 ३८ हेतुसहार्थेऽनुना ।
 ३९ उत्कृष्टेऽनूपेन ।
 ४० कर्मणि ।
 ४१ क्रियाविशेषणात् ।
 ४२ कालाध्वनोर्व्याप्तौ ।
 ४३ सिद्धौ तृतीया ।
 ४४ हेतुकर्तृकरणेत्य-
 म्भूतलक्षणे ।
 ४५ सहार्थे ।
 ४६ यद्भेदैस्तद्वदाख्या ।
 ४७ कृताद्यैः ।
 ४८ काले भान्नवाधारे ।
 ४९ प्रसितोत्सुकाऽव-
 वद्वैः ।
 ५० व्याप्ये द्विद्रोणा-
 दिभ्यो वीप्सा-
 याम् ।
 ५१ समो ज्ञोऽस्मृतौ
 वा ।
 ५२ दामः संप्रदानेऽध-
 म्यभात्मने च ।
 ५३ चतुर्थी ।
 ५४ तादर्थ्ये ।
 ५५ रुचिकल्प्यर्थधा-
 रिभिः प्रेयविका-
 रोत्तमर्णेषु ।
 ५६ प्रत्याङः श्रुवा-
 र्थिनि ।
 ५७ प्रत्यनोर्गुणाख्या-
 तरि ।
 ५८ यद्वीक्ष्ये राधीक्षी ।
 ५९ उत्पातेन ज्ञाप्ये ।
 ६० श्लाघहनुस्थाशपा

- प्रयोज्ये ।
 ६१ तुमोऽर्थे भावव-
 चनात् ।
 ६२ गम्यस्याप्ये ।
 ६३ गतेर्नवाऽनाप्ते ।
 ६४ मन्यस्यानावा-
 दिभ्योऽतिकृत्सने ।
 ६५ हितसुखाभ्याम् ।
 ६६ तद्गद्रायुष्यक्षेमा-
 र्थार्थेनाशिषि ।
 ६७ परिक्रयणे ।
 ६८ शक्तार्थवपङ्गनमः
 स्वस्तिस्वाहास्व-
 धाभिः ।
 ६९ पञ्चम्यपादाने ।
 ७० आडाऽवधौ ।
 ७१ पर्यपाभ्यां वज्र्ये ।
 ७२ यतः प्रतिनिधिप्र-
 तिदाने प्रतिना ।
 ७३ आख्यातर्युपयोगे ।
 ७४ गम्ययपःकर्माधारे
 ७५ प्रभृत्यन्यार्थदिक-
 शब्दवहिरारादि-
 तरैः ।
 ७६ ऋणाद्धेतोः ।
 ७७ गुणादस्त्रियां नवा ।
 ७८ आरादर्थैः ।
 ७९ स्तोकाल्पकृच्छ्रक-
 तिपयादसत्त्वे
 करणे ।
 ८० अज्ञाने ज्ञः षष्ठी ।
 ८१ शेषे ।
 ८२ रिरिष्टात्स्ताद-
 स्तादसतसाता ।
 ८३ कर्मणि कृतः ।
 ८४ द्विषो वाऽतृशः ।
 ८५ वैकत्र द्वयोः ।
 ८६ कर्त्तरि ।

८७ द्विहेतोरसञ्चयणक-
स्य वा ।	९९ व्याप्ये क्तेनः ।
८८ कृत्यस्य वा ।	१०० तद्युक्ते हेतौ ।
८९ नोभयोर्हेतोः ।	१०१ अप्रत्यादावसा-
धुना ।
९० तृन्नुदन्ताव्यय-
कवस्वानातृश-
तृङ्गिणकचस्वल-
र्थस्य ।	१०२ साधुना ।
९१ क्तयोरसदाधारे ।	१०३ निपुणेन चार्चा-
याम् ।
९२ वा क्लीवे ।	१०४ स्वेशेऽधिना ।
९३ अकमेरुकस्य ।	१०५ उपेनाऽधिकिनि ।
९४ एष्यहणेनः ।	१०६ यद्भावो भावल-
क्षणम् ।
९५ सप्तम्यधिकरणे ।	१०७ गते गम्येऽध्वनो-
ऽन्तेनैकार्थ्यं वा ।
९६ नवा सुजयैः काले ।	१०८ षष्ठी वाऽनादरे ।
९७ कुशलायुक्तेना-
ऽऽसेवायाम् ।	१०९ सप्तमी चाविभागे
निर्द्धारणे ।
९८ स्वामीश्वराधिप-
तिदायादसाक्षि-
प्रतिभूपसूतैः ।	११० क्रियामध्येऽध्व-
काले पञ्चमी च ।
	१११ अधिकेन भूयस-
स्ते ।

- ११२ तृतीयाऽल्पीयसः । १२३ फल्गुनीप्रोष्ठपदस्य
 ११३ पृथग्गुनाना
 पञ्चमी च । १२४ गुरावेकश्च ।
 ११४ ऋते द्वितीया च ।
 ११५ विना ते तृतीया
 च ।
 ११६ तुल्याथैस्तृतीया-
 षष्ठ्यौ ।
 ११७ द्वितीयाषष्ठ्यावेने-
 नानञ्चेः ।
 ११८ हेत्वर्थैस्तृतीयाद्याः ।
 ११९ सञ्वादिः सञ्वाः
 १२० असत्त्वारादर्था-
 द्वाङ्सिङ्ग्यम् ।
 १२१ जात्याख्यायां न-
 वैकोऽसंख्यो बहु-
 वत् ।
 १२२ अविशेषणे द्वौ
 चास्मदः ।
- १२३ फल्गुनीप्रोष्ठपदस्य
 भे ।
 १२४ गुरावेकश्च ।
 तृतीयः पादः ।
 १ नमस्पुरसो गतेः
 कखपफि रः सः ।
 २ तिरसो वा ।
 ३ पुंसः ।
 ४ शिरोऽधसः पदे
 समासैक्ये ।
 ५ अतः कृकमिकंस-
 कुम्भकुशाकर्णी-
 पात्रेऽनव्ययस्य ।
 ६ प्रत्यये ।
 ७ रोः काम्ये ।
 ८ नामिनस्तयोः षः ।
 ९ निर्दुर्वहिराविष्प्रा-
 दुश्चतुराम् ।

- १० सुचो वा ।
 ११ वेसुसोऽपेक्षायाम् ।
 १२ नैकार्थेऽक्रिये ।
 १३ समासेऽसमस्तस्य ।
 १४ भ्रातृपुत्रकस्का-
 दयः ।
 १५ नाम्यन्तस्थाकव-
 र्गात् पदान्तःकृ-
 तस्य सः शिङ्ना-
 न्तरेऽपि ।
 १६ समासेऽग्रेः स्तुतः ।
 १७ ज्योतिरायुभ्यां च
 स्तोमस्य ।
 १८ मातृपितुः स्वसुः ।
 १९ अलुपि वा ।
 २० निनद्याः स्नातेः
 कौशले ।
 २१ प्रतेः स्नातस्य सूत्रे ।
 २२ स्नानस्य नाम्नि ।
 २३ वेः स्त्रः ।
 २४ अभिनिःष्ठानः ।
 २५ गवियुधेः स्थिरस्य ।
 २६ एत्यकः ।
 २७ भादितो वा ।
 २८ विकुशमिपरेः
 स्थलस्य ।
 २९ कपेर्गोत्रे ।
 ३० गोऽम्बाऽऽम्बस-
 व्यापद्वित्रिभूम्य-
 ग्रिशोकुशङ्कुव-
 हुमञ्जिपुञ्जिब-
 र्हिः परमेदिवेः
 स्थस्य ।
 ३१ निर्दुस्सोः सेध-
 सन्धिसाम्नाम् ।
 ३२ प्रष्ठोऽग्रगे ।
 ३३ भीरुष्ठानादयः ।
 ३४ ह्रस्वान्नाम्नस्ति ।

३५ निसस्तपेऽनासे-
वायाम् ।

३६ घस्वसः ।

३७ णिस्तोरेवाऽस्वद-
स्विदसहः षणि ।

३८ सञ्जेर्वा ।

३९ उपसर्गात् सुग-
सुवसोस्तुस्तुभो-
ऽदृच्यद्वित्वे ।

४० स्थासेनिसेधसिच-
सञ्ज्ञां द्वित्वेऽपि ।

४१ अङ्प्रतिस्तब्धनि-
स्तब्धे स्तम्भः ।

४२ अवाच्चाश्रयोर्जा-
विदूरे ।

४३ व्यवात् स्वनोऽ-
शने ।

४४ सदोऽप्रतेः परो-
क्षायां त्वादेः ।

४५ स्वञ्जश्च ।

४६ परिनिवेः सेवः ।

४७ सयसितस्य ।

४८ असोऽसिवूसह-
स्सटाम् ।

४९ स्तुस्वञ्जश्चाटि नवा

५० निरभ्यनोश्च स्य-
न्दस्याप्राणिनि ।

५१ वेः स्कन्दोऽक्तयोः॥

५२ परेः ।

५३ निर्नेः स्फुरस्फुलोः॥

५४ वेः ।

५५ स्कम्भः ।

५६ निर्दुःसुवेः सम-
सूतेः ।

५७ अवः स्वपः ।

५८ प्रादुरूपसर्गाद्यस्व-
रेऽस्तेः ।

५९ न स्सः ।

- ६० सिचो यङि ।
 ६१ गतौ सेधः ।
 ६२ सुगः स्यसनि ।
 ६३ रषृवर्णान्नो ण एक-
 पदे ऽनन्त्यस्याल-
 चटतवर्गशसा-
 न्तरे ।
 ६४ पूर्वपदस्थान्ना-
 म्न्त्यगः ।
 ६५ नसस्य ।
 ६६ निष्प्राऽग्रेऽन्तः
 खदिरकाश्याम्र-
 शरेक्षुप्लक्षपीयू-
 क्षाभ्यो वनस्य ।
 ६७ द्वित्रिस्वरौषधि-
 वृक्षेभ्यो नवा-
 ऽनिरिकादिभ्यः ।
 ६८ गिरिनद्यादीनाम् ।
 ६९ पानस्य भावकरणे ।
 ७० देशे ।
 ७१ ग्रामाग्रान्नियः ।
 ७२ वाह्याद्वाहनस्य ।
 ७३ अतोऽह्वस्य ।
 ७४ चतुस्त्रेर्हायनस्य
 वयसि ।
 ७५ वोत्तरपदान्तन-
 स्यादेरयुवपक्वाहः ।
 ७६ कवर्गैकस्वरवति ।
 ७७ अद्भुरपसर्गान्तरो
 णहिनुमीनानेः ।
 ७८ नशः शः ।
 ७९ नेङ्मादापतपद-
 नदगदवपीवही-
 शमूचिग्यातिवा-
 तिद्रातिप्साति-
 स्यतिहन्तिदेग्धौ ।
 ८० अकखाद्यषान्ते
 पाठे वा ।

- ८१ द्वित्वेऽप्यन्तेऽप्य-
नितेः परेस्तु वा ।
- ८२ हनः ।
- ८३ वमि वा ।
- ८४ निसनिक्षनिन्दः
कृति वा ।
- ८५ स्वरात् ।
- ८६ नाम्यादेरेव ने ।
- ८७ व्यञ्जनादेर्नाम्यु-
पान्त्याद्वा ।
- ८८ णेर्वा ।
- ८९ निर्विण्णः ।
- ९० न ख्यापूग्भूभाक-
मगमप्यायवेपो
णेश्च ।
- ९१ देशेऽन्तरोऽयनहनः ।
- ९२ षात्षदे ।
- ९३ पदेऽन्तरेऽनाङ्य-
तद्धिते ।
- ९४ हनो घि ।
- ९५ नृतेर्यङि ।
- ९६ क्षुभ्रादीनाम् ।
- ९७ पाठे धात्वादेर्णो
नः ।
- ९८ षः सोऽष्ट्यैष्टि-
वष्वष्कः ।
- ९९ ऋरल्लं कृपोऽ-
कृपीटादिषु ।
- १०० उपसर्गस्यायौ ।
- १०१ ग्रो यङि ।
- १०२ नवा स्वरे ।
- १०३ परेर्घाऽङ्गयोगे ।
- १०४ ऋफिडादीनां ङश्च
लः ।
- १०५ जपादीनां पो वः ।

- चतुर्थः पादः ।
 १ स्त्रियां नृतोऽस्व-
 सादेर्ङीः ।
 २ अधातूद्दितः ।
 ३ अञ्चः ।
 ४ णस्वराऽघोषाद्वनो
 रश्च ।
 ५ वा बहुव्रीहेः ।
 ६ वा पादः ।
 ७ ऊध्नः ।
 ८ अशिञोः ।
 ९ संख्यादेर्हायना-
 द्वयसि ।
 १० दाम्नः ।
 ११ अनो वा ।
 १२ नाम्नि ।
 १३ नोपान्त्यवतः ।
 १४ मनः ।
 १५ ताभ्यां वाप् डित् ।

- १६ अजादेः ।
 १७ ऋचि पादः पा-
 त्पदे ।
 १८ आत् ।
 १९ गौरादिभ्यो सु-
 ख्यान्ङीः ।
 २० अणञेयेकण्णञ्-
 स्तञ्जृदिताम् ।
 २१ वयस्थनन्त्ये ।
 २२ द्विगोः समाहारात् ।
 २३ परिमाणात्तद्धित-
 लुक्थविस्ताचि-
 तकम्बल्यात् ।
 २४ काण्डात् प्रमाणा-
 दक्षेत्रे ।
 २५ पुरुषाद्वा ।
 २६ रेवतरोहिणाद्दे ।
 २७ नीलात्प्राणयौष-
 ध्योः ।

२८ क्ताच्च नाम्निं वा ।

२९ केवलमामकभा-

गधेयपापापरस-

मानार्थकृतसुम-

ङ्गलभेषजात् ।

३० भाजगोणनागस्थ-

लकुण्डकालकुश-

कामुककटकवरात्

पक्वावपनस्थूला-

ऽकृत्रिमामत्रकृ-

ष्णायसीरिरंसु-

श्रोणिकेशपाशे ।

३१ नवा शोणादेः ।

३२ इतोऽक्त्यर्थात् ।

३३ पद्धतेः ।

३४ शक्तेः शस्त्रे ।

३५ स्वरादुतो गुणा-

दखरोः ।

३६ श्येतैतहरितभर-

तरोहिताद्वर्णात्तो

नश्च ।

३७ कनः पलितासि-

तात् ।

३८ असहनञ्जविद्य-

मानपूर्वपदात्

स्वाङ्गादक्रोडा-

दिभ्यः ।

३९ नासिकोदरौष्ठज-

ङ्गादन्तकर्णशृङ्गा-

ङ्गात्रकण्ठात् ।

४० नखमुखादनाम्नि ।

४१ पुच्छात् ।

४२ कवरमणिविषश-

रादेः ।

४३ पक्षाचोपमानादेः ।

४४ क्रीतात् करणादेः ।

४५ क्तादऽल्पे ।

४६ स्वाङ्गादेरकृतमित-

- जातप्रतिपन्नाद्व-
ह्वीहेः ।
- ४७ अनाच्छादजात्या-
देर्नवा ।
- ४८ पत्युर्नः ।
- ४९ सादेः ।
- ५० सपत्न्यादौ ।
- ५१ ऊढायाम् ।
- ५२ पाणिगृहीतीति ।
- ५३ पतिवत्न्यन्तर्व-
न्त्यौ भार्याग-
भिण्योः ।
- ५४ जातेरयान्तनित्य-
स्त्रीशूद्रात् ।
- ५५ पाककर्णपर्णवाला-
न्तात् ।
- ५६ असत्काण्डप्रान्त-
शतैकाञ्चः
पुष्पात् ।
- ५७ असम्भस्त्राजिनै-
कशणपिण्डात्फ-
लात् ।
- ५८ अनबो मूलात् ।
- ५९ धवाद्योगादपाल-
कान्तात् ।
- ६० पूतक्रतुवृषाकप्य-
मिकुसितकुसी-
दादै च ।
- ६१ मनोरौ च वा ।
- ६२ वरुणेन्द्ररुद्रभव-
शर्वमृडादान्
चान्तः ।
- ६३ मातुलाचार्योपा-
ध्यायाद्वा ।
- ६४ सूर्यादेवतायां वा ।
- ६५ यवयवनारण्यहि-
मादोषलिप्युरुम-
हत्त्वे ।

६६ अर्यक्षत्रियाद्वा ।

६७ यज्ञो ङायन् च वा ।

६८ लोहितादिशक-
लान्तात् ।

६९ षावटाद्वा ।

७० कौरव्यमाण्डूका-
सूरेः ।

७१ इम इतः ।

७२ नुर्जातेः ।

७३ उतोऽप्राणिनश्चा-
युरज्ज्वादिभ्य-
ऊङ् ।

७४ बाह्वन्तकद्रुकमण्ड-
लोर्नाम्नि ।

७५ उपमानसहितसं-
हितसहशफवा-
मलक्षमणाद्यूरोः ।

७६ नारीसखीपङ्गू-
श्वश्रू ।

७७ यूनस्तिः ।

७८ अनार्षे वृद्धेऽणिजो
बहुस्वरगुरूपा-
न्त्यस्यान्त्यस्य
ष्यः ।

७९ कुंलाख्यानाम् ।

८० क्रौड्यादीनाम् ।

८१ भोजसूतयोः क्ष-
त्रियायुवत्योः ।

८२ दैवयज्ञिशौचिवृ-
क्षिसात्यमुग्रिका-
ण्ठेविद्धेर्वा

८३ ष्या पुत्रपत्योः
केवलयोरीच् तत्पु-
रूपे ।

८४ बन्धौ बहुव्रीहौ ।

८५ मातमातृमातृके
वा ।

८६ अस्य ङ्यां लुक् ।

८७ मत्स्यस्य यः ।	ऽनंशिसमासेयो-
८८ व्यञ्जनात्तद्धि-	बहुव्रीहौ ।
तस्य ।	९७ क्लीबे ।
८९ सूर्यागस्त्ययोरीये	९८ वेदूतोऽनव्ययखृ-
च ।	दीच्छीयुवः पदे ।
९० तिष्यपुष्ययोर्भा-	९९ ड्यापो बहुलं
णि ।	नाम्नि ।
९१ आपत्यस्य क्य-	१०० त्वे ।
च्चयोः ।	१०१ भ्रुवोऽच्च कुंसकु-
९२ तद्धितयस्वरे-	टयोः ।
ऽनाति ।	१०२ मालेषीकेष्टकस्या-
९३ बिल्वकीयादेरीय-	न्तेऽपि भारितू-
स्य ।	लचिते ।
९४ न राजन्यमनुष्य-	१०३ गोण्या मेये ।
योरके ।	१०४ ड्यादीदूतः के ।
९५ ड्यादेर्गौणस्या-	१०५ न कचि ।
क्विपस्तद्धितलु-	१०६ नवाऽऽपः ।
क्यगोणीसूच्योः ।	१०७ इच्चापुंसो ऽनि-
९६ गोश्चान्ते ह्रस्वो-	त्क्याप्परे ।

१०८ स्वज्ञाऽजभस्त्राऽ-	कादीनाम् ।
धातुत्ययकात् ।	११२ नरिका माऽमिका ।
१०९ द्वेषसूतपुत्रवृन्दा-	११३ तारकावर्णकाऽष्टका
रकस्य ।	ज्योतिस्तान्तवपि-
११० वौ वर्तिका ।	तृदेवत्ये ।
१११ अस्यायत्तत्क्षिप-	

तृतीयोऽध्यायः ।

प्रथमः पादः ।	४ भूषादरक्षेपेऽलंस-
१ धातोः पूजार्थस्व-	दसत् ।
तिगतार्थाधिपर्य-	५ अग्रहाऽनुपदेशे
तिक्रमार्थाऽतिव-	ऽन्तरदः ।
र्जः प्रादिरुपसर्गः	६ कणेमनस्तृप्तौ ।
प्राक् च ।	७ पुरोऽस्तमव्ययम् ।
२ ऊर्याद्यनुकरणच्चि-	८ गत्यर्थवदो ऽच्छः ।
डाचश्च गतिः ।	९ तिरोऽन्तर्द्धौ ।
३ कारिका स्थित्या-	१० कृगो नवा ।
दौ ।	११ मध्येपदेनिवचने-

- मनस्युरस्यनत्या-
धाने ।
- १२ उपाजेऽन्वाजे ।
- १३ स्वाम्येऽधिः ।
- १४ साक्षादादि-
श्चव्यर्थे ।
- १५ नित्यं हस्तेपाणा-
वुद्धाहे ।
- १६ प्राध्वं बन्धे ।
- १७ जीविकोपनिषदौ-
पम्ये ।
- १८ नाम नाम्नैकाग्र्ये
समासो बहुलम् ।
- १९ सुज्वार्थे सङ्ख्या
सङ्ख्येये सङ्ख्य-
या बहुव्रीहिः ।
- २० आसन्नादूराधिका-
ध्यर्द्धाद्धादिपूरणं
द्वितीयाद्यन्यार्थे ।
- २१ अव्ययम् ।
- २२ एकार्थं चानेकं च ।
- २३ उष्ट्रमुखादयः ।
- २४ सहस्तेन ।
- २५ दिशो रूढ्याऽन्त-
राले ।
- २६ तत्रादाय मिथ-
स्तेन प्रहृत्येति स-
रूपेण युद्धेऽव्य-
यीभावः ।
- २७ नदीभिर्नाम्नि ।
- २८ सङ्ख्या समाहारे ।
- २९ वंशयेन पूर्वार्थे ।
- ३० पारेमध्येऽग्रेऽन्तः
षष्ठ्या वा ।
- ३१ यावदियत्त्वे ।
- ३२ पर्यपाङ्बहिरच्-
पञ्चम्या ।

- ३३ लक्षणेनाभिप्रत्या
भिमुख्ये ।
- ३४ दैर्घ्येऽनुः ।
- ३५ समीपे ।
- ३६ तिष्ठद्ग्वित्यादयः ।
- ३७ नित्यं प्रतिनाऽल्पे ।
- ३८ सङ्ख्याऽक्षरालोकं
परिणाद्युतेऽन्य-
थावृत्तौ ।
- ३९ विभक्तिसमीप-
समृद्धिवृद्धयर्था-
भावात्ययासंप्र-
तिपश्चात्क्रमख्या-
तियुगपत्सहक्-
सम्पत्साकल्या-
न्तेऽव्ययम् ।
- ४० योग्यतावीप्सार्था-
नतिवृत्तिसादृश्ये ।
- ४१ यथाऽथा ।
- ४२ गतिक्वन्यस्त-
त्पुरुषः ।
- ४३ दुर्निन्दाकृच्छ्रे ।
- ४४ सुः पूजायाम् ।
- ४५ अतिरतिक्रमे च ।
- ४६ आडऽल्पे ।
- ४७ प्रात्यवपरिनिरा-
दयो गतक्रान्त-
क्रुष्टगलानक्रान्ता-
द्यर्थाः प्रथमा-
द्यन्तैः ।
- ४८ अव्ययं प्रवृद्धा-
दिभिः ।
- ४९ ङस्युक्तं कृता ।
- ५० तृतीयोक्तं वा ।
- ५१ नञ् ।
- ५२ पूर्वापराधरोत्तरम-
भिन्नेनांशिना ।
- ५३ सायाहादयः ।

५४ समेऽशेऽर्द्धं नवा ।	कोऽच्चान्तः ।
५५ जरत्यादिभिः ।	७० चतुर्थी प्रकृत्या ।
५६ द्वित्रिचतुष्पूरणा-	७१ हितादिभिः ।
ग्रादय ।	७२ तदर्थार्थेन ।
५७ कालोद्विगौ च	७३ पञ्चमी भयाद्यैः ।
सेयैः ।	७४ कतेनासत्त्वे ।
५८ स्वयंसामी कतेन ।	७५ परःशतादिः ।
५९ द्वितीया खद्वा	७६ षष्ठ्ययत्नाच्छेषे ।
क्षेपे ।	७७ कृति ।
६० कालः ।	७८ याजकादिभिः ।
६१ व्याप्तौ ।	७९ पत्तिरथौ गण-
६२ श्रितादिभिः ।	केन ।
६३ प्राप्तापन्नौ तथाच ।	८० सर्वपञ्चादादयः ।
६४ ईषद्गुणवचनैः ।	८१ अकेन क्रीडा-
६५ तृतीया तत्कृतैः ।	जीवे ।
६६ चतस्रार्द्धम् ।	८२ न कर्तरि ।
६७ जनार्थपूर्वाद्यैः ।	८३ कर्मजा तृचा च ।
६८ कारकं कृता ।	८४ तृतीयायाम् ।
६९ न विंशत्यादिनै-	८५ तृप्तार्थपूर्णान्य-

याऽतृशत्रा- नशा ।	त्पुराणनवकेव- लम् ।
८६ ज्ञानेच्छार्चार्थाधा- रक्तेन ।	९८ दिगधिकं संज्ञात- द्वितोत्तरपदे ।
८७ अस्वस्थगुणैः ।	९९ संख्या समाहारे च द्विगुश्चाना- मन्ययम् ।
८८ सप्तमी शौण्डाद्यैः ।	१०० निन्द्यं कुत्सनैर- पापाद्यैः ।
८९ सिंहाद्यैः पूजा- याम् ।	१०१ उपमानं सामान्यैः ।
९० काकाद्यैः क्षेपे ।	१०२ उपमेयं व्याघ्राद्यैः साम्यानुक्तौ ।
९१ पात्रेसमितेत्या- दयः ।	१०३ पूर्वापरप्रथमचरम- जघन्यसमानम- ध्यमध्यमवीरम् ।
९२ क्तेन ।	१०४ श्रेण्यादि कृताद्यै- श्चोच्यर्थे ।
९३ तत्राहोरात्रांशम् ।	१०५ त्तं नजादिभिन्नैः ।
९४ नाग्नि ।	१०६ सेदनाऽनिदा ।
९५ कृद्येनावश्यके ।	
९६ विशेषणं विशे- ष्येणैकार्थं कर्म- धारयश्च ।	
९७ पूर्वकालैकसर्वजर-	

१०७ सन्महत्परमोत्त-	दिना ।
मोत्कृष्टं पूजायाम् ।	११६ मधूरव्यंसकेत्या-
१०८ धृन्दारकनागकु-	दयः ।
ञ्जरैः ।	११७ चार्थे द्वन्द्वः
१०९ कतरकतमौ जा-	सहोक्तौ ।
तिप्रश्ने ।	११८ समानामर्थेनैकः
११० किं क्षेपे ।	शेषः ।
१११ पोदायुवतिस्तोक-	११९ स्यादावसंख्येयः ।
कतिपयगृष्टिधेनु-	१२० त्यदादिः ।
वशावेहद्वषक-	१२१ भ्रातृपुत्राः स्वसृ-
यणीप्रवक्तृश्रो-	दुहितृभिः ।
त्रियाध्यायकधूर्त्त-	१२२ पिता मात्रा वा ।
प्रशंसारूढैर्जातिः ।	१२३ श्वशुरः श्वश्रूभ्यां
११२ चतुष्पाद्भिण्णया ।	वा ।
११३ युवा खलतिपलि-	१२४ वृद्धो यूना तन्मा-
तजरद्वलिनैः ।	त्रमेदे ।
११४ कृत्यतुल्याख्यम-	१२५ स्त्री पुंवच्च ।
जात्या ।	१२६ पुरुषः स्त्रिया ।
११५ कुमारः श्रमणा-	१२७ ग्राम्याशिशुद्वि-

शफसङ्घे स्त्री	द्यतन्यामनुवादे ।
प्रायः ।	१३९ अक्लीवेऽध्वर्युक्रतोः॥
१२८ क्लीबमन्येनैकं च	१४० निकटपाठस्य ।
वा ।	१४१ नित्यवैरस्य ।
१२९ पुष्यार्थाङ्गे पुन-	१४२ नदीदेशपुरां वि-
र्वसुः ।	लिङ्गानाम् ।
१३० विरोधिनामद्रव्या-	१४३ पात्र्यशूद्रस्य ।
णां नवा द्वन्द्वःस्वैः।	१४४ गवाश्वादिः ।
१३१ अश्वत्रडवपूर्वाप-	१४५ न दधिपयआदिः ।
राधरोत्तराः ।	१४६ संख्याने ।
१३२ पशुव्यञ्जनानाम् ।	१४७ वान्तिके ।
१३३ तरुतृणधान्यमृग-	१४८ प्रथमोक्तं प्राक् ।
पक्षिणां बहुत्वे ।	१४९ राजदन्तादिषु ।
१३४ सेनाङ्गक्षुद्रजन्तू-	१५० विशेषणंसर्वादि-
नाम् ।	संख्यं बहुव्रीहौ ।
१३५ फलस्य जातौ ।	१५१ क्ताः ।
१३६ अप्राणिपश्वादेः ।	१५२ जातिकालसुखादे-
१३७ प्राणितूर्याङ्गाणाम् ।	र्नवा ।
१३८ चरणस्य स्थेणोऽ-	१५३ आहिताग्न्यादिषु ।

१५४ प्रहरणात् ।

१५५ न सप्तमीन्द्रादि-
भ्यश्च ।

१५६ गङ्वादिभ्यः ।

१५७ प्रियः ।

१५८ कडारादयः कर्म-
धारये ।

१५९ धर्मार्थादिषु द्वन्द्वे ।

१६० लघ्वक्षरासखीदु-
त्स्वराद्यदल्पस्व-
राचर्यमेकम् ।

१६१ मासवर्णभ्रात्रऽनु-
पूर्वम् ।

१६२ भर्तुतुल्यस्वरम् ।

१६३ संख्या समासे ।

द्वितीयः पादः ।

१ परस्पराऽन्योऽन्ये-
तरेतरस्याम् स्या-

देर्वा पुंसि ।

२ अमव्ययीभाव-
स्यातोऽपश्चम्याः ।

३ वा तृतीयायाः ।

४ सप्तम्या वा ।

५ ऋद्धनदीवंद्यस्य ।

६ अनतो लुप् ।

७ अव्ययस्य ।

८ ऐकार्थ्ये ।

९ न नाम्येकस्वरात्
खित्युत्तरपदेऽम् ।

१० असत्त्वे ङसेः ।

११ ब्राह्मणाच्छंसी ।

१२ ओजोऽञ्जः सहोऽ-

म्भस्तमस्तपसष्टः ।

१३ पुञ्जनुषोऽनुजान्वे ।

१४ आत्मनः पूरणे ।

१५ मनसश्चाज्ञायिनि ।

१६ नाग्निः ।

- १७ परात्मभ्यां डेः । २९ नेन्सिद्धस्थे ।
 १८ अद्वयञ्जनात्सप्त- ३० षष्ठ्याः क्षेपे ।
 म्याबहुलम् । ३१ पुत्रे वा ।
 १९ प्राक्कारस्य व्यञ्जने । ३२ पश्यद्वाग्दिशो
 २० तत्पुरुषे कृति । हरयुक्तिदण्डे ।
 २१ मध्यान्ताद् गुरौ । ३३ अदसोऽकजाय-
 २२ अमूर्द्धमस्तका- नणोः ।
 त्स्वाङ्गादकामे । ३४ देवानांप्रियः ।
 २३ बन्धे घञि नवा । ३५ शेषपुच्छलाङ्गू-
 २४ कालात्तनतरतम- लेषु नाम्नि शुनः ।
 काले । ३६ वाचस्पतिवास्तो-
 २५ शयवासिवासेष्व- ष्पतिदिवस्पति-
 कालात् । दिवोदासम् ।
 २६ वर्षक्षरवराप्सरः- ३७ ऋतां विद्यायोनि-
 शरोरोमनसो जे । सम्बन्धे ।
 २७ द्युप्रावृट् वर्षाशर- ३८ स्वसृपत्योर्वा ।
 त्कालात् । ३९ आ द्वन्द्वे ।
 २८ अपो ययोनिम- ४० पुत्रे ।
 तिचरे । ४१ वेदसहश्रुताऽवायु-

देवतानाम् ।	न्यपूरण्याख्याः ।
४२ ईः षोमवरुणेऽग्नेः ।	५५ तद्धितः स्वरवृद्धि-
४३ इर्वृद्धिमत्यविष्णौ ।	हेतुररक्तविकारे ।
४४ दिवो द्यावा ।	५६ स्वाङ्गान्डीर्जाति-
४५ दिवस्दिवः पृथि-	श्चाऽमानिनि ।
-व्यां वा ।	५७ पुम्बत्कर्मधारये ।
४६ उषासोषसः ।	५८ रिति ।
४७ मातरपितरं वा ।	५९ त्वते गुणः ।
४८ वर्चस्कादिष्वव-	६० च्वौ कचित् ।
स्करादयः ।	६१ सर्वादयोऽस्यादौ ।
४९ परतः स्त्री पुम्बत्	६२ मृगक्षीरादिषु वा ।
स्येकार्थेऽनूङ् ।	६३ ऋदुदित्तरतमरू-
५० क्यङ्मानिपित्त-	पकल्पब्रुवचेल-
द्धिते ।	द्गोत्रमतहते वा
५१ जातिश्च णितद्धि-	हस्वश्च ।
तयस्वरे ।	६४ डयः ।
५२ एयेऽरनायी ।	६५ भोगवद्गौरिमतो-
५३ नाप्प्रियादौ ।	र्नाम्नि ।
५४ तद्धिताककोपा-	६६ नवैकस्वराणाम् ।

६७ ऊङः ।

६८ महतः करघास-
विशिष्टे डाः ।

६९ स्त्रियाम् ।

७० जातीयैकार्थेऽच्चेः ।

७१ न पुस्वन्निपेधे ।

७२ इच्यस्वरे दीर्घ
आच्च ।

७३ हविष्यष्टनः
कपाले ।

७४ गवि युक्ते ।

७५ नाम्नि ।

७६ कोटरमिश्रकसि-
ध्रकपुरगसारि-
कस्य वणे ।

७७ अञ्जनादीनां गिरौ ।

७८ अनजिरादिवहु-
स्वरशरादीनां
मतौ ।

७९ ऋषौ विश्वस्य
मित्रे ।

८० नरे ।

८१ वसुरादोः ।

८२ बलच्यपित्रादेः ।

८३ चित्तेः कचि ।

८४ स्वामिचिह्नस्याऽ-
विष्टाऽष्टपञ्चभि-
न्नच्छिन्नच्छिद्रसुव-
स्वस्तिकस्य कर्णे ।

८५ गतिकारकस्य
नहिवृतिवृषिव्य-
धिरुचिसहितनौ
क्वौ ।

८६ घञ्युपसर्गस्य बहु-
लम् ।

८७ नामिनः काशे ।

८८ दस्ति ।

८९ अपीत्वादेर्वहे ।

- ९० शुनः ।
- ९१ एकादशषोडश-
षोडन्षोढाषट्ठा ।
- ९२ द्वित्र्यष्टानां द्वात्र-
योऽष्टाः प्राक्श-
तादनशीतिबहु-
व्रीहौ ।
- ९३ चत्वारिंशदादौवा ।
- ९४ हृदयस्य हृत्प्रास-
लेखाण्ये ।
- ९५ पदः पादस्याज्या-
तिगोपहते ।
- ९६ हिमहृतिकाषिये
पद ।
- ९७ ऋचः शशसि ।
- ९८ शब्दनिष्कघोष-
मिश्रे वा ।
- ९९ नस् नासिकाया-
स्तः क्षुद्रे ।
- १०० येऽवर्णे ।
- १०१ शिरसःशीर्षन् ।
- १०२ केशे वा ।
- १०३ शीर्षः स्वरे
तद्धिते ।
- १०४ उदयस्योदः पेषं-
धिवासवाहने ।
- १०५ वैकव्यञ्जने पूर्ये ।
- १०६ मन्थौदनसक्तु-
विन्दुवज्रभारहा-
रवीवधगाहे वा ।
- १०७ नाम्न्युत्तरपद-
स्य च ।
- १०८ ते लुगवा ।
- १०९ द्रव्यन्तरनवर्णो-
पसर्गादिप ईप् ।
- ११० अनोर्देशे उप् ।
- १११ खित्यनव्ययाऽ-

रूपोर्मोऽन्तो	१२२ सर्वादिविष्वग्दे-
ह्रस्वश्च ।	वाङ्मुद्रिः कव्यञ्चौ ।
११२ सत्यागदास्तोः	१२३ सहस्रमः सधि-
कारे ।	समि ।
११३ लोकम्पृणमध्य-	१२४ तिरसस्तिर्यति ।
न्दिनाऽनभ्याश-	१२५ नञत् ।
मित्यम् ।	१२६ त्यादौ क्षेपे ।
११४ भ्राष्ट्राग्नेरिन्धे ।	१२७ नगोऽप्राणिनि वा ।
११५ अगिलाद्गिलगि-	१२८ नखादयः ।
लगिलयोः ।	१२९ अन् स्वरे ।
११६ भद्रोष्णात्करणे ।	१३० कोः कत्तत्पुरुषे ।
११७ नवाखित्कृदन्ते	१३१ रथवदे ।
रात्रेः ।	१३२ तृणे जातौ ।
११८ धेनोर्भव्यायाम् ।	१३३ कत्त्रिः ।
११९ अषष्ठीतृतीया-	१३४ काऽक्षपथोः ।
दन्यादोऽर्थे ।	१३५ पुरुषे वा ।
१२० आशीराशास्थि-	१३६ अल्पे ।
तास्थोत्सुकोतिरागे ।	१३७ काकवौ वोष्णे ।
१२१ ईयकारके ।	१३८ कृत्येऽवश्यमोलुक् ।

- १३९ समस्ततहिते वा । १५३ इदङ्किमीत्की ।
 १४० तुमश्च मनःकामे । १५४ अनजः त्वो यप् ।
 १४१ मांसस्यानङ्घनि १५५ पृषोदरादयः ।
 पचि नवा । १५६ वावाप्योस्तानिक्री-
 १४२ दिक्शब्दात्तीरस्थ धाग्नहोर्वपी ।
 तारः ।
 १४३ सहस्य सोऽन्यार्थे । तृतीय पादः ।
 १४४ नाग्नि । १ वृद्धिरारैदौत् ।
 १४५ अद्दयाधिके । २ गुणोऽरेदोत् ।
 १४६ अकालेऽब्जयी- ३ क्रियार्थो धातुः ।
 भावे । ४ न प्रादिरप्रत्ययः ।
 १४७ ग्रन्थाऽन्ते । ५ अवौ दाधौ दा ।
 १४८ नाशिष्यगोवत्स- ६ वर्त्तमानातिव् तस्,
 हले । अन्ति, सिव् थस्
 १४९ समानस्य धर्मा- थ, मिव् वस्
 दिषु । मस्; ते आते अ-
 १५० सत्रह्यचारी । न्ते, से आथे ध्वे
 १५१ ह्यह्यहक्षे । ए वहे महे ।
 १५२ अन्यत्यदादेराः । ७ सप्तमी यात् यातां

युस्, यास् यातं
यात, यां याव
याम; ईत ईयातां
ईरन्, ईथास्
ईयाथां ईध्वं, ईय
ईवहि ईमहि ।

८ पञ्चमी तुव् तां
अन्तु, हि तं त,
आनिव् आवव्
आमव्; तां आतां
अन्तां, स्व आथां
ध्वं, ऐव् आवहैव्
आमहैव् ।

९ छस्तनी दिव् तां
अन्, सिव् तं त,
अम्व् व म; त
आतां अन्त, थास्
आथां ध्वं, इ वहि
महि ।

१० एताः शितः ।

११ अद्यतनी दि तां
अन्, सि तं त, अम्
व म; त आतां
अन्त, थास् आथां
ध्वं, इ वहि महि ।

१२ परोक्षा णव् अतुस्
उस्, थव् अथुस्
अ, णव् व म; ए
आते इरे, से आथे
ध्वे, ए वहे महे ।

१३ आशीः कयात्
कयास्तां कयासु-
स्, कयास् कयास्तं
कयास्त, कयासम्
कयास्व कयास्म;
सीष्ट सीयास्तां
सीरन्, सीष्ठास्
सीयास्यां सीध्वं

सीय सीवहि
सीमहि ।

१४ श्वस्तनी ता तारौ
तारस्, तासि
तास्थस् तास्थ,
तास्मि तास्वस्
तास्मस्; ता तारौ
तारस्, तासे
तासाथे ताध्वे,
ताहे तास्वहे
तास्महे ।

१५ भविष्यन्ती स्यति
स्यतस् स्यन्ति,
स्यसि स्यथस्
स्यथ, स्यामि
स्यावस् स्यामस्;
स्यते स्येते स्यन्ते,
स्यसे स्येथे स्यध्वे,
स्ये स्यावहे स्या-

महे ।

१६ क्रियातिपत्तिः
स्यत् स्यतां स्यन्,
स्यस् स्यतं स्यत,
स्यं स्याव स्याम;
स्यत स्येतां स्यन्त,
स्यथास् स्येथां स्य-
ध्वं, स्ये स्यावहि
स्यामहि ।

१७ त्रीणि त्रीण्यऽन्य-
युष्मदस्मदि ।

१८ एकद्विबहुषु ।

१९ नवाद्यानि शतृक्-
स्तु च परस्मैपदम् ।

२० पराणि कानानशौ
चात्मनेपदम् ।

२१ तत्साप्यानाप्या-
त्कर्मभावे कृत्य-
क्तखलर्थाश्च ।

- २२ इडितः कर्त्तरि ।
 २३ क्रियाव्यतिहारेऽग-
 तिहिंसाशब्दार्थ-
 हसो हवहश्चान-
 न्योऽन्यार्थे ।
 २४ निविशः ।
 २५ उपसर्गादस्योहो
 वा ।
 २६ उत्स्वराद्युजेरयज्ञ-
 तत्पात्रे ।
 २७ परिव्यवात्क्रियः ।
 २८ परावेर्जेः ।
 २९ समः क्षणोः ।
 ३० अपस्किरः ।
 ३१ उदश्चरः साप्यात् ।
 ३२ समस्तृतीयया ।
 ३३ क्रीडोऽकूजने ।
 ३४ अन्वाङ्परैः ।
 ३५ शप उपलम्भने ।
 ३६ आशिषि नाथः ।
 ३७ मुनजोऽन्नाणे ।
 ३८ हृगोगतता-
 च्छील्ये ।
 ३९ पूजाचार्यकभृत्यु-
 त्क्षेपज्ञानविगण-
 नव्यये नियः ।
 ४० कर्तृस्थामूर्त्ता-
 प्यात् ।
 ४१ शदेः शिति ।
 ४२ त्रियतेरद्यतन्या-
 शिषि च ।
 ४३ क्यङ्घो नवा ।
 ४४ द्युद्भ्योऽद्यतन्याम् ।
 ४५ वृद्भ्यः स्यसनोः ।
 ४६ कृपः श्वस्तन्याम् ।
 ४७ क्रमोऽनुपसर्गात् ।
 ४८ वृत्तिसर्गतायने ।
 ४९ परोपात् ।

- ५० वेः स्वार्थे ।
 ५१ प्रोपादारम्भे ।
 ५२ आङो ज्योतिरु-
 ज्जमे ।
 ५३ दागोऽस्वास्यप्रसा-
 रविकासे ।
 ५४ नुप्रच्छः ।
 ५५ गमेः क्षान्तौ ।
 ५६ ह्रः स्पर्द्धे ।
 ५७ संनिवेः ।
 ५८ उपात् ।
 ५९ यमः स्वीकारे ।
 ६० देवाचमैत्रीसङ्ग-
 मपथिकर्तृकम-
 न्त्रकरणे स्थः ।
 ६१ वा लिप्सायाम् ।
 ६२ उदोऽनूर्द्ध्वे ।
 ६३ संविप्रावात् ।
 ६४ झीप्सास्थेये ।
 ६५ प्रतिज्ञायाम् ।
 ६६ समो गिरः ।
 ६७ अवात् ।
 ६८ निह्ववे ज्ञः ।
 ६९ संप्रतेरस्मृतौ ।
 ७० अननोः सनः ।
 ७१ श्रुवोऽनाङ्प्रतेः ।
 ७२ स्मृदृशः ।
 ७३ शको जिज्ञासायाम् ।
 ७४ प्राग्वत् ।
 ७५ आमः कृगः ।
 ७६ गन्धनावक्षेपसेवा-
 साहसप्रतियत्न-
 प्रकथनोपयोगे ।
 ७७ अघेः प्रसहने ।
 ७८ दीप्तिज्ञानयत्नवि-
 मत्युपसम्भाषो-
 पमन्त्रणे वदः ।
 ७९ व्यक्तवाचां

सहोक्तौ ।	र्यपि ।
८० विवादे वा ।	९१ स्मिङः प्रयोक्तुः
८१ अनोः कर्मण्य-	स्वार्थे ।
सति ।	९२ विभेतेर्भीष् च ।
८२ ज्ञः ।	९३ मिथ्याकृगोऽभ्यासे
८३ उपात्स्यः ।	९४ परिसुहायमायस-
८४ समोगमृच्छिप्र-	पाद्धेवदवसद-
च्छिश्नुवित्स्वरत्य-	मादरुचनृतः फल-
र्त्तिदृशः ।	वति ।
८५ वेः कृगः शब्दे	९५ ईगितः ।
चानाशे ।	९६ ज्ञोऽनुपसर्गात् ।
८६ आडोयमहनः	९७ वदोऽपात् ।
स्वेऽङ्गे च ।	९८ समुदाडोयमेर-
८७ व्युदस्तपः ।	ग्रन्थे ।
८८ अणिकर्मणिकर्तृ-	९९ पदान्तरगम्ये वा ।
काणिगोऽस्मृतौ ।	१०० शेषात्परस्मै ।
८९ प्रलम्भे गृधिवञ्चेः	१०१ परानोः कृगः ।
९० लीड् लिनोऽर्चाभि-	१०२ प्रत्यभ्यतेः क्षिपः ।
भवेचाच्चाकर्त-	१०३ प्राद्वहः ।

१०४ परेमृषश्च ।

१०५ व्याङ्गपरे रमः ।

१०६ वोपात् ।

१०७ अणिगि प्राणिक-
र्तृकानाप्याणिगः

१०८ चल्याहारार्थेङ्कु-
धयुधप्रुद्रुसुनश-
जनः ।

चतुर्थः पादः ।

१ गुपौधूपविच्छि-
पणिपनेरायः ।

२ कमेर्णिङ् ।

३ क्रतेर्ङीयः ।

४ अशवि ते वा ।

५ गुप्तिजो गर्हाक्षा-
न्तौ सन् ।

६ कितः संशयप्र-
तीकारे ।

७ शान्दान्मान्बधा-
न्निशानार्जववि-
चारवैरूप्ये दीर्घ-
श्चेतः ।

८ धातोः कण्द्वादेर्यक् ।

९ व्यञ्जनादेरेकस्व-
राद् भृशाभीक्ष्ण्ये
यङ्वा ।

१० अव्यर्तिसूत्रिम्-
त्रिसूच्यशूर्णोः ।

११ गत्यर्थात्कुटिले ।

१२ गृल्लुपसदचरजप-
जभदशदहो गर्ह्ये

१३ न गृणाशुभरुचः ।

१४ बहुलं लृप् ।

१५ अचि ।

१६ नोतः ।

१७ चुरादिभ्यो णिच् ।

१८ युजादेर्नवा ।

- १९ भूङःप्राप्तौ णिङ् । ३१ कष्टकक्षकृच्छ्रसत्र-
 २० प्रयोक्तृव्यापारे गहनाय पापे
 णिग् । क्रमणे ।
 २१ तुमर्हादिच्छायां ३२ रोमन्थाद्व्या-
 सन्नतत्सनः । प्यादुच्चर्वणे ।
 २२ द्वितीयायाः काम्यः ३३ फेनोष्मवाष्पधू-
 २३ अमाव्ययात्कयन् मादुद्रमने ।
 च । ३४ सुखादेरनुभवे ।
 २४ आधाराच्चोपमा- ३५ शब्दादेः कृतौ वा ।
 नादाचारे । ३६ तपसः कयन् ।
 २५ कर्तुः क्विप् गल्भ- ३७ नमोवरिवश्चित्र-
 क्लीवहोडात्तु डित् । डोऽर्चासेवाश्चर्ये ।
 २६ कयङ् । ३८ अङ्गान्निरसने णिङ् ।
 २७ सो वा लुक्च । ३९ पुच्छादुत्परिव्य-
 २८ ओजोऽप्सरसः । सने ।
 २९ च्वयर्थे भृशादेः ४० भाण्डात्समाचितौ ।
 स्तोः । ४१ चीवरात्परिधा-
 ३० डाच् लोहितादि- नार्जने ।
 भ्यः पित् । ४२ णिज्वहुलं नाम्नः

- कृगादिषु ।
 ४३ व्रताद्भुजितन्नि-
 वृत्त्योः ।
 ४४ सत्यार्थवेदस्याः ।
 ४५ श्वेताश्वाश्वतरगा-
 लोडिताह्वरकस्या-
 श्वतरेतक लुक् ।
 ४६ धातोरनेकस्वरा-
 दाम्परोक्षायाः
 कृभ्वस्ति चानु-
 तदन्तम् ।
 ४७ दयायास्कासः ।
 ४८ गुरुनाम्पादेरनु-
 च्छूर्णोः ।
 ४९ जाग्रुषसमिन्धेर्नवा
 ५० भीह्रीभृहोस्ति-
 व्वत् ।
 ५१ वेत्तेः कित् ।
 ५२ पञ्चम्याः कृगादि-
- ५३ सिजयतन्याम् ।
 ५४ स्पृशमृशकृषतृप-
 हपो वा ।
 ५५ हशिटोनाम्युपा-
 न्त्यादहशोऽनिटः
 सक् ।
 ५६ श्लिषः ।
 ५७ नासत्वा लेपे ।
 ५८ णिश्चिदुसुकमः-
 कर्त्तरि डः ।
 ५९ दधेश्वेर्वा ।
 ६० शास्त्यऽसूवक्ति-
 रूयातेरङ् ।
 ६१ सत्त्यर्त्तेर्वा ।
 ६२ ह्यालिप्सिचः ।
 ६३ वात्मने ।
 ६४ लृदिद्युतादिषु-
 ष्यादेः परस्मै-
 ६५ कृदिच्छिस्तम्भू-

मुचू म्लुचुचूग्लु-	वा परस्मै च ।
चूग्लुचूजो वा ।	७५ स्वादेः श्नुः ।
६६ जिच् ते पदस्त-	७६ वाऽक्षः ।
लुक्च ।	७७ तक्षः स्वार्थे वा ।
६७ दीपजनवुधिपूरि-	७८ स्तम्भूस्तुम्भूस्क-
तायिप्यायो वा ।	म्भूस्कुम्भूस्कोः
६८ भावकर्मणोः ।	श्चा च ।
६९ स्वरग्रहदशहन्भ्यः	७९ क्रयादेः ।
स्यसिजाशीःश्व-	८० व्यञ्जनाच्छना-
स्तन्यां जिड् वा ।	हेरानः ।
७० कयः शिति ।	८१ तुदादेः शः ।
७१ कर्त्तर्यनद्भ्यः	८२ रुधां स्वराच्छनो
श्च ।	नल्लुक्च ।
७२ दिवादेः श्यः ।	८३ कृग्तनादेरुः ।
७३ आसभ्लासभ्रम-	८४ सृजः आद्धे जि-
क्रमकृमत्रसिन्नु-	क्यात्मने तथा ।
टिलषियसिसं-	८५ तपेस्तपः कर्म-
यसेर्वा ।	कात् ।
७४ कुषिरञ्जेर्व्याप्ये	८६ एकधातौ कर्मक्रि-

ययैकाऽकर्मक्रिये ।	९२ णिस्नुश्रयात्मनेप-
८७ पचिदुहेः ।	दाकर्मकात् ।
८८ न कर्मणा जिच् ।	९३ भूषार्थसन्किरा-
८९ रुघः ।	दिभ्यश्च जिक्यौ ।
९० स्वरदुहो वा ।	९४ करणक्रियया
९१ तपः कर्त्रनुतापे च ।	क्वचित् ।

चतुर्थोऽध्यायः ।

प्रथमः पादः ।	६ अयि रः ।
१ द्विधातुः परोक्षा-	७ नाम्नो द्वितीया-
डेप्राक्तु स्वरे	द्यथेष्टम् ।
स्वरविधेः ।	८ अन्यस्य ।
२ आद्योऽञ्च एक-	९ कण्ड्वादेस्तृतीयः ।
स्वरः ।	१० पुनरेकेषाम् ।
३ सन्यडश्च ।	११ यिः सन्वेष्ट्यः ।
४ स्वरादेर्द्वितीयः ।	१२ हवः शिति ।
५ न बदनं संयो-	१३ चराचरचलाचल-
गादिः ।	पतापतवदावद-

घनाधनपादूपटं
वा ।	२४ अनादेशादेरेकव्य-
ञ्जनमध्येऽतः ।
१४ चिह्निकदचकनसम् ।	२५ तृत्रपफलभजाम् ।
१५ दास्वत्साहन्मी-
द्वत् ।	२६ जृभ्रमवमत्रसफ-
णस्यमस्वनराज-
भ्राजभ्रासभ्लासो
वा ।
१६ ज्ञप्यापो ज्ञीपीप्
न च द्विः सि-
सनि ।	२७ वा अन्धग्रन्थो
नलुक् च ।
१७ क्रध ईर्त्त ।	२८ दम्भः ।
१८ दम्भो धिष्णीप् ।	२९ थे वा ।
१९ अव्याप्यस्य
मुचेर्मौग्वा ।	३० न शसददिवादि-
गुणिनः ।
२० मिमीमादामि-
त्स्वरस्य ।	३१ हौ दः ।
२१ रभलभशकपत-
पदामिः ।	३२ देर्दिगिः परोक्षा-
याम् ।
२२ राधेर्वधे ।	३३ ऊ पिबः पीप्य् ।
२३ अचित्परोक्षासेद्-
धवोरेः ।	३४ अडे हिहनो हो
घःपूर्वात् ।

३५ जैर्गिः सन्परो-
क्षयोः ।

३६ चेः किर्वा ।

३७ पूर्वस्यास्वे स्वरे
च्वोरियुव् ।

३८ क्रतोऽत् ।

३९ ह्रस्वः ।

४० गहोर्जः ।

४१ द्युतेरिः ।

४२ द्वितीयतुर्ययोः
पूर्वा ।

४३ तिर्वा ष्टिवः ।

४४ व्यञ्जनस्याऽना-
देर्लुक् ।

४५ अघोषे शिटः ।

४६ कडश्चञ् ।

४७ न कवत्तेर्यङः ।

४८ आगुणावन्यादेः ।

४९ न हाको लुपि ।

५० वञ्चसंसध्वंसञ्च-
सकसपतपदस्क-
न्दोऽन्तो नीः ।

५१ मुरतोऽनुनासि-
कस्य ।

५२ जपजभदहदश-
भञ्जपशः ।

५३ चरफलाम् ।

५४ ति चोपान्त्यातो-
ऽनोदुः ।

५५ क्रमतां रीः ।

५६ रिरौ च लुपि ।

५७ निजां शित्येत् ।

५८ पृभृमाहाङगमिः ।

५९ सन्यस्य ।

६० ओर्जान्तस्थापवर्गे
ऽवर्णे ।

६१ श्रुस्तु द्रुप्तुल्लुच्योर्वा ।

६२ स्वपो णाबुः ।

- ६३ असमानलोपे सं-
 न्वल्लघुनि डे ।
 ६४ लघोर्दीर्घोऽस्वरादेः ।
 ६५ स्मृदृत्वरप्रथमद-
 स्तृत्पशेरः ।
 ६६ वा वेष्टचेष्टः ।
 ६७ ई च गणः ।
 ६८ अस्यादेराः
 परोक्षायाम् ।
 ६९ अनातो न श्रान्त
 ऋदाद्यशौसंयो-
 गस्य ।
 ७० भूस्वपोरदूतौ ।
 ७१ ज्याव्येव्यधिव्य-
 चिव्यथेरिः ।
 ७२ यजादिवश्वचः
 सस्वरान्तस्था
 खृत् ।
 ७३ न वयोय् ।
- ७४ वैरज्यः ।
 ७५ अविति वा ।
 ७६ ज्यश्च यपि ।
 ७७ व्यः ।
 ७८ संपरेर्वा ।
 ७९ यजादिवचेः किति ।
 ८० स्वपेर्यङ्गे च ।
 ८१ ज्याव्यधः किङिति
 ८२ व्यचोऽनसि ।
 ८३ वशेरयङि ।
 ८४ ग्रहव्रश्चभ्रस्जप्रच्छः ।
 ८५ व्येस्थमोर्यङि ।
 ८६ चायः कीः ।
 ८७ द्वित्वे ह्रः ।
 ८८ णौ डसनि ।
 ८९ श्वेर्वा ।
 ९० वा परोक्षायङि ।
 ९१ ज्यायः पीः ।
 ९२ क्तयोरनुपसर्गस्य ।

९३ आङोऽन्धूधसोः।	१०८ अनुनासिके च
९४ स्फायः स्फीर्वा।	च्छ्वः शूट्।
९५ प्रसमः स्त्यः स्तीः।	१०९ मव्यऽविश्रिविज्व-
९६ प्रात्तश्च मो वा।	रित्वरेरुपान्त्येन।
९७ इयः शीर्द्रिवमूर्ति-	११० राल्लुक्।
स्पर्शे नश्चास्पर्शे।	१११ क्ते ऽनिटश्चजोः
९८ प्रतेः।	कगौ घिति।
९९ वाऽभ्यऽवाभ्याम्।	११२ न्यङ्ङ्द्वमेघादयः।
१०० अः शृतं हविः	११३ न वञ्चेर्गतौ।
क्षीरे।	११४ यजेर्यज्ञाङ्गे।
१०१ अपेः प्रयोक्त्रैक्ये।	११५ घ्यण्यावश्यके।
१०२ खृत्सकृत्।	११६ निप्राद्युजः शक्ये।
१०३ दीर्घमवोऽन्त्यम्।	११७ भुजो भक्ष्ये।
१०४ स्वरहन्गमोः	११८ त्यज्यजप्रवचः।
सनि धुटि।	११९ वचोऽशब्दनाम्नि।
१०५ तनो वा।	१२० भुजन्युब्जं
१०६ क्रमः त्तिव वा।	पाणिरोगे।
१०७ अहन्पञ्चमस्य	१२१ वीरुन्न्यग्रोधौ।
क्किक्किङिति।	

द्वितीयः पादः ।

- १ आत्सन्ध्यक्षरस्य ।
- २ न शिति ।
- ३ व्यस्थवृणवि ।
- ४ स्फुरस्फुलोर्घञि ।
- ५ वापगुरो णमि ।
- ६ दीङः सनि वा ।
- ७ यवऽक्किङति ।
- ८ भिग्मीगोऽखल-
चलि ।
- ९ लीङ्लिनोर्वा ।
- १० णौ क्रीजीङः ।
- ११ सिध्यतेरज्ञाने ।
- १२ चिस्फुरोर्नवा ।
- १३ वियः प्रजने ।
- १४ रुहः पः ।
- १५ लियो नोऽन्नः
स्नेहद्रवे ।
- १६ लो लः ।

१७ पातेः ।

- १८ धूग्प्रीगोर्नः ।
- १९ वो विधूनने जः ।
- २० पाशाछासावे-
व्याहो यः ।
- २१ अत्तिरीव्लीहीक्नू-
यिक्माय्यातां पुः ।
- २२ स्फायः स्फाब् ।
- २३ शदिरगतौ शात् ।
- २४ घटादेर्ह्रस्वो दीर्घस्तु
वा जिणम्परे ।
- २५ कगेवनूजनैजृष्-
क्नस्त्रञ्जः ।
- २६ अमोऽकम्यमि-
चमः ।
- २७ पर्यपात् स्खदः ।
- २८ शमोऽदर्शने ।
- २९ यमोऽपरिवेषणे
णिचि च ।

३० मारणतोषणनि-
शाने ज्ञश्च ।

३१ चहणः शाठ्ये ।

३२ ज्वलह्वलल्ललग्ना-
स्नावनूवमनमोऽ-
नुपसर्गस्य वा ।

३३ छदेरिस्मन्त्रट्क्वौ ।

३४ एकोपसर्गस्य
च घे ।

३५ उपान्त्यस्यासमा-
नलोपि शास्वृ-
दितो ङे ।

३६ आजभासभाषदी-
पपीडजीवमीलक-
णरणवणभणश्च-
णह्वेहेठलुटलुप-
लपां नवा ।

३७ ऋट्ठवर्णस्य ।

३८ जिघतेरिः ।

३९ तिष्ठतेः ।

४० ऊहुषो णौ ।

४१ चित्ते वा ।

४२ गोहः स्वरे ।

४३ भुवो वः परोक्षा-
द्यतन्योः ।

४४ गमहनजनखन-
घसः स्वरेऽनङि
विडति लृक् ।

४५ नो व्यञ्जनस्या-
नुदितः ।

४६ अञ्चोऽनर्चयाम् ।

४७ लङ्गिकम्प्योरुपता-
पाङ्गविकृत्योः ।

४८ भञ्जेर्जौ वा ।

४९ दंशसञ्जः शवि ।

५० अकट्ठिनीश्च
रञ्जेः ।

५१ णौ मृगरमणे ।

५२ घञि भावकरणे ।

५३ स्यदो जवे ।

५४ दशनाऽवोदैधौघ-
प्रश्रथहिमश्रथम् ।

५५ यमिरमिनमिग-
मिहनिमनिवन-
तितनादेर्धुटि
किठति ।

५६ यपि ।

५७ वा मः ।

५८ गमां क्वौ ।

५९ न तिकिदीर्घश्च ।

६० आः खनिसनि-
जनः ।

६१ सनि ।

६२ ये नवा ।

६३ तनः क्ये ।

६४ तौ सनस्तिकि ।

६५ वन्याङ्गपञ्चमस्य ।

६६ अपाचायश्चिः क्तौ ।

६७ ह्लादो ह्रद् क्तयोश्च

६८ ऋल्वादेरेषां तो
नोऽप्रः ।

६९ रदादऽमूर्च्छमदः
क्तयोर्दस्य च ।

७० सूयत्याद्योदितः ।

७१ व्यञ्जनान्तस्थातो-
ऽख्याध्यः ।

७२ पूदिव्यश्चेर्नाशाद्यु-
ताऽनपादाने ।

७३ सेर्ग्रासे कर्म-
कर्त्तरि ।

७४ क्षेः क्षीचाऽध्यार्थे ।

७५ वाऽऽक्रोशदैन्धे ।

७६ ऋहीघ्राघ्रात्रोन्दनु-
दविन्तेर्वा ।

७७ दुगोरू च ।

७८ क्षैशुषिपचो ।

मकवम् ।	पुम् ।
७९ निर्वाणमऽवाते ।	९२ सिञ्जिवदोऽभुवः ।
८० अनुपसर्गाः क्षीवो-	९३ द्रयुक्तजक्षपञ्चतः ।
ल्लाघकृशपरिकृ-	९४ अन्तो नो लुक् ।
शफुल्लोत्फुल्लसं-	९५ शौ वा ।
फुल्लाः ।	९६ इनश्चातः ।
८१ भित्तं शकलम् ।	९७ एषामीर्व्यञ्जनेऽदः ।
८२ वित्तं धनप्रतीतम् ।	९८ इर्दरिद्रः ।
८३ हुधुदो हेर्धिः ।	९९ भियो नवा ।
८४ शासऽसहनः	१०० हाकः ।
शाध्येधिजहि ।	१०१ आ च हौ ।
८५ अतः प्रत्यया-	१०२ यि लुक् ।
ल्लुक् ।	१०३ ओतः श्ये ।
८६ असंयोगादोः ।	१०४ जा ज्ञाजनोऽत्यादौ
८७ वम्यऽविति वा ।	१०५ प्वादेर्ह्रस्वः ।
८८ कृगो यि च ।	१०६ गमिषद्यमञ्छः ।
८९ अतः शित्युत् ।	१०७ वेगे सत्तैर्धाव् ।
९० इनास्त्योर्लुक् ।	१०८ श्रौतिकृबुधिवुपा-
९१ वा द्विषातोऽनः	घ्राध्मास्थान्नादाम्

दृश्यऽर्त्तिशदसदः	स्तातङ् ।
श्रुकृधिपिबजिघ्र-	१२० आतो णव औः ।
धमतिष्ठमनयच्छ	१२१ आतामाते आथा-
पश्यच्छञ्जीय-	माथे आदिः ।
सीदम् ।	१२२ यः सप्तम्याः ।
१०९ क्रमो दीर्घः परस्मै	१२३ याम्युसोरिय-
११० ष्ठिवूक्कम्वाचमः ।	मिथुसौ ।
१११ शमसप्तकस्य श्ये ।	—
११२ ष्ठिब्सिवोऽनदि	तृतीयः पादः ।
वा ।	१ नामिनो गुणोऽ-
११३ मव्यऽस्याः ।	किङ्ति ।
११४ अनतोऽन्तो-	२ उश्नोः ।
ऽदात्मने ।	३ स्पुपौ ।
११५ चीङोरत् ।	४ लघोरुपान्त्यस्य ।
११६ वेत्तेर्नवा ।	५ मिदः श्ये ।
११७ तिवां णवः परस्मै ।	६ जागुः किति ।
११८ ब्रूगः पञ्चानां	७ ऋवर्णहृशोऽङि ।
पञ्चाहश्च ।	८ स्कृच्छृतोऽकि
११९ आशिषि तुह्यो	परोक्षायाम् ।

- ९ संयोगाददत्तैः ।
 १० कययडाशीर्यै ।
 ११ न वृद्धिश्चाविति
 विडल्लोपे ।
 १२ भवतेः सिज्जलुपि ।
 १३ सूतेः पञ्चम्याम् ।
 १४ द्रव्युक्तोपान्त्यस्य
 शिति स्वरे ।
 १५ द्विणोरप्वितिव्यौ ।
 १६ इको वा ।
 १७ कुटादेर्द्धिद्वदऽ-
 जिणत् ।
 १८ विजेरिट् ।
 १९ वोणर्णोः ।
 २० शिदऽवित् ।
 २१ इन्ध्यऽसंयोगात्प-
 रोक्षाकिद्वत् ।
 २२ स्वञ्जेर्नवा ।
 २३ जनशोन्युपान्त्ये
 तादिः क्त्वा ।
 २४ ऋतृषमृषकृशव-
 श्रलुश्रथफः सेद् ।
 २५ वौ व्यञ्जनादेः
 सन्चाऽयः ।
 २६ उतिशवर्हादिभ्यः
 क्तौ भावारम्भे ।
 २७ न डीङ्गशीङ्पूङ्-
 घृषिक्विदिस्वि-
 दिमिदः ।
 २८ मृषः क्षान्तौ ।
 २९ क्त्वा ।
 ३० स्कन्दस्यन्दः ।
 ३१ क्षुधक्लिशकुषगु-
 धमृडमृदवदवसः ।
 ३२ रुदविदमुषग्रहस्व-
 पप्रच्छः सन् च ।
 ३३ नाभिनोऽनिट् ।
 ३४ उपान्त्ये ।

३५ सिजाशिषावा-
त्मने ।

३६ ऋवर्णात् ।

३७ गमो वा ।

३८ हनः सिच् ।

३९ यमः सूचने ।

४० वा स्वीकृतौ ।

४१ इश्च स्यादः ।

४२ मृजोऽस्य वृद्धिः ।

४३ ऋतः स्वरे वा ।

४४ सिचि परस्मै स-
मानस्याङिति ।

४५ व्यञ्जनानामनिटि ।

४६ वोष्णुर्गः सेटि ।

४७ व्यञ्जनादेर्वोपा-

न्यस्यातः ।

४८ वदव्रजलः ।

४९ न भिजगृशस-

क्षणहम्येदितः ।

५० ङिति ।

५१ नामिनोऽकलिहल्लेः

५२ जागुर्णिणवि ।

५३ आत ऐः कृञ्जौ ।

५४ न जनवधः ।

५५ मोऽकमियमिर-
मिनमिगमिव-
माचमः ।

५६ विश्रमेर्वा ।

५७ उद्यमोपरमौ ।

५८ णिद्वाऽन्त्यो णव् ।

५९ उत और्विति
व्यञ्जनेऽद्धेः ।

६० वोष्णोः ।

६१ न दिस्योः ।

६२ तृहः श्रादीत् ।

६३ ब्रूतः परादिः ।

६४ यङ्त्तुरुस्तोर्बहुलम् ।

६५ सः सिजस्ते ।

दिंस्योः ।

६६ पिबैतिदाभूस्थः
सिचो लृप् परस्मै
न चेद् ।

६७ द्येघाशाच्छासो
वा ।

६८ तन्भ्यो वा तथासि
न्गोश्च ।

६९ सनस्तत्रा वा ।

७० धुङ् ह्रस्वाल्लुग-
निटस्तथोः ।

७१ इट ईति ।

७२ सो धि वा ।

७३ अस्तेः सिंहस्त्वेति ।

७४ दुहदिहलिहगुहो
दन्त्यात्मने वा

सकः ।

७५ स्वरेऽतः ।

७६ दग्निदोऽद्यतन्यां

वा ।

७७ अशित्यस्सन्ण-
कच्णकानटि ।

७८ व्यञ्जनाद् देः
सश्च दः ।

७९ सेः सद्धाश्च रुर्वा ।

८० योऽशिति ।

८१ क्यो वा ।

८२ अतः ।

८३ णेरनिटि ।

८४ सेट्क्तयोः ।

८५ आमन्ताल्वाय्ये-
त्नावय् ।

८६ लघोर्यपि ।

८७ वाऽऽप्नोः ।

८८ मेढो वा मित् ।

८९ क्षेः क्षीः ।

९० क्षय्यजय्यौ शक्तौ ।

९१ क्रय्यः क्रयार्थे ।

- १२ सस्तः सि । १०६ उपसर्गादूहो ह्रस्वः ।
 १३ दीयू दीडः किङ्कति १०७ आशिषीणः ।
 स्वरे । १०८ दीर्घश्चिच्चयङ्घ-
 १४ इडेत्पुसि चातो क्वयेषु च ।
 लुक् । १०९ ऋतो रीः ।
 १५ संयोगादेर्वा- ११० रिः शक्याशीर्ये ।
 शिष्येः । १११ ईश्च्चाववर्णस्याऽ-
 १६ गापास्थासादा- नव्ययस्य ।
 माहाकः । ११२ कयनि ।
 १७ ईर्व्यञ्जनेऽयपि । ११३ क्षुत्तृङ्गर्द्धेऽशना-
 १८ ग्राधमोर्यङि । योदन्यधनायम् ।
 १९ हनो घनीर्वधे । ११४ वृषाश्वान्मैथुने
 १०० जिणति घात् । स्सोऽन्तः ।
 १०१ जिणवि घन् । ११५ अश्च लौल्ये ।
 १०२ नशेर्नेश्वा ऽङि । चतुर्थः पादः ।
 १०३ श्वयत्यऽसूवचपतः १ अस्तिब्रुवोर्भूवचा-
 श्वास्थवोचपसम् । वशिति ।
 १०४ शीडः शिति । २ अघञ्क्यबलच्य-
 १०५ किङ्कति यि शय् । जेवी ।

३ त्रने वा ।	१८ परोक्षायां नवा ।
४ चक्षो वाचि कशांग्	१९ वेर्व्य् ।
ख्यांग् ।	२० क्रः शृदृप्रः ।
५ नवा परोक्षायाम् ।	२१ हनो वध आशि-
६ भृजो भर्ज् ।	ष्यञौ ।
७ प्राहागस्त आर-	२२ अद्यतन्यां वा
म्भे क्ते ।	त्वात्मने ।
८ निविस्वन्ववात् ।	२३ हणिकोर्गाः ।
९ स्वरादुपसर्गाद्-	२४ णावज्ञाने गमुः ।
स्तिकित्यधः ।	२५ सनीडश्च ।
१० दत् ।	२६ गाः परोक्षायाम् ।
११ दोसोमास्थ इः ।	२७ णौ सन्डे वा ।
१२ छाशोर्वा ।	२८ वाऽद्यतनीक्रिया-
१३ शो व्रते ।	तिपत्त्योर्गीङ् ।
१४ हाको हिः त्तिव ।	२९ अङ्धातोरादिर्ह्य-
१५ घागः ।	स्तन्यां चामाडा ।
१६ यपि चादो जग्घ् ।	३० एत्यस्तेर्वृद्धिः ।
१७ घस्लृसनद्यतनी-	३१ स्वरादेस्तासु ।
घञऽचलि ।	३२ स्ताद्यशितोऽत्रो-

णादेरिट् ।
 ३३ तेर्ग्रहादिभ्यः ।
 ३४ गृहोऽपरोक्षायां
 दीर्घः ।
 ३५ वृतौ नवा ऽनाक्षीः
 सिचपरस्मै च ।
 ३६ इट्सिजाशिषोरा-
 त्मने ।
 ३७ संयोगाहतः ।
 ३८ धूगौदितः ।
 ३९ निष्कुषः ।
 ४० क्तयोः ।
 ४१ जृत्रश्चः क्तवः ।
 ४२ ऊदितो वा ।
 ४३ क्षुधवसस्तेषाम् ।
 ४४ लुभ्यञ्चेर्विमोहार्चैः ।
 ४५ पुङ्क्तिशिभ्यो
 नवा ।
 ४६ सहलुभेच्छरुष-

रिषस्तादेः ।
 ४७ इवृधभ्रसजदम्भ-
 श्रियूण्यु भरज्ञ-
 पिसनितनिपति-
 वृद्धरिद्रः सनः ।
 ४८ ऋस्मिपूङ्गुशौकृ-
 गृहधुप्रच्छः ।
 ४९ हन्तः स्यस्य ।
 ५० कृतचृतन्तच्छृद-
 तृदोऽसिचः
 सादेर्वा ।
 ५१ गमोऽनात्मने ।
 ५२ स्नोः ।
 ५३ क्रमः ।
 ५४ लुः ।
 ५५ न वृद्भ्यः ।
 ५६ एकस्वरादनुस्वा-
 रेतः ।
 ५७ ऋवर्णश्रयूण्युगः

कितः ।	ऽस्पष्टाऽनायास-
५८ उवर्णात् ।	भृशप्रभौ ।
५९ ग्रहगुहश्च सनः ।	७१ आदितः ।
६० स्वार्थे ।	७२ नवा भावारम्भे ।
६१ डीयश्चैदितः	७३ शकः कर्मणि ।
क्तयोः ।	७४ णौ दान्तशान्तपू-
६२ वेटोऽपतः ।	र्णदस्तस्पष्टच्छन्न-
६३ सन्निवेरदः ।	ज्ञप्तम् ।
६४ अविदूरेऽभेः ।	७५ श्वसजपवमरुष-
६५ वृत्तेवृत्तं ग्रन्थे ।	त्वरसंघुषास्व-
६६ धृषशसः प्रगल्भे ।	नामः ।
६७ कषः कृच्छ्रगहने ।	७६ हृषेः केशलोमवि-
६८ घुषेरविशब्दे ।	स्यप्रतिघाते ।
६९ बलिस्थूले दृढः ।	७७ अपचितः ।
७० क्षुब्धविरिब्धस्वा-	७८ सृजिदृशिस्कृस्व-
न्तध्वान्तलग्न-	राऽत्वतस्तृज्जनि-
म्लिष्टफाण्टबाढ-	त्यानिटस्थवः ।
परिवृढं मन्थस्व-	७९ क्रतः ।
रमनस्तमः सक्ता-	८० ऋवृव्येऽद् इट् ।

८१ स्कऽसृष्टृभृस्तुद्रुश्रु- स्रोर्व्यञ्जनादेः परोक्षायाः ।	कारवाक्याऽध्या- हारे ।
८२ घशोकस्वरातः कसोः ।	९३ किरो लवने ।
८३ गमहनविदूळवि- शदृशो वा ।	९४ प्रतेश्च वधे ।
८४ सिचोऽञ्जेः ।	९५ अपाच्चतुष्पात्प- क्षिशुनि हृष्टान्ना- श्रयार्थे ।
८५ धूग्सुस्तोः परस्मै ।	९६ बौ विष्करो वा ।
८६ यमिरमिनम्यातः सोऽन्तश्च ।	९७ प्रात्तुम्पतेर्गवि ।
८७ ईशीङः सेध्वेस्व- ध्वमोः ।	९८ उदितः स्वराब्जो- ऽन्तः ।
८८ रूत्पञ्चकान्छिदयः॥	९९ मुचादितृफट्फगु- फशुभोऽभः शो ।
८९ दिस्योरीट् ।	१०० जभः स्वरे ।
९० अदश्चाट् ।	१०१ रध इटि तु परो- क्षायामेव ।
९१ संपरेः कृगः स्सट् ।	१०२ रभोऽपरोक्षाशवि ।
९२ उपाद्भूषासम- वायप्रतियत्नवि-	१०३ लभः ।
	१०४ आङो यि ।

१०५ उपात्स्तुतौ ।	११४ अतो म आने ।
१०६ जिखणमोर्वा ।	११५ आसीनः ।
१०७ उपसर्गात् खल्य- जोश्च ।	११६ ऋतां किङ्तीर् ।
१०८ सुदुर्भ्यः ।	११७ ओष्म्यादुर् ।
१०९ नशो धुटि ।	११८ इसासः शासो ऽङ व्यञ्जने ।
११० मस्जेः सः ।	११९ क्वौ ।
१११ अः सृजिह्वोऽ- किति ।	१२० आङः ।
११२ स्पृशादिसृपो वा ।	१२१ य्वोः प्वऽय्व्यञ्ज- नेलुक् ।
११३ ह्रस्वस्य तः पित्कृति ।	१२२ कृतः कीर्त्तिः ।

पञ्चमोऽध्यायः ।

प्रथमः पादः ।	४ व्याप्ये घुरकेलि-
१ आतुमोऽत्यादिः कृत् ।	मकृष्टपच्यम् ।
२ बहुलम् ।	५ संगतेऽर्ज्यम् ।
३ कर्त्तरि ।	६ रुच्याऽव्यथ्यवा- स्तव्यम् ।

- ७ भव्यगेयजन्यर-
म्यापात्याप्लाव्यं
नवा ।
- ८ प्रवचनीयादयः ।
- ९ श्लिषशीङ्स्थासव-
सजनरुहजृभजेः
क्तः ।
- १० आरम्भे ।
- ११ गत्यर्थाऽकर्मकपि-
बभुजेः ।
- १२ अद्यर्थाच्चाधारे ।
- १३ क्त्वातुमम् भावे ।
- १४ भीमादयोऽपा-
दाने ।
- १५ संप्रदानाच्चान्य-
त्रोणादयः ।
- १६ असरूपोऽपवादे
वोत्सर्गः प्राक् क्तेः॥
- १७ ऋवर्णव्यञ्जनाद्
- द्यण् ।
- १८ पाणिसमवाभ्यां
सृजः ।
- १९ उवर्णादावश्यके ।
- २० आसुयुवपिरपि-
लपित्रपिडिपिद-
भिचम्भानमः ।
- २१ वाऽऽधारेमावास्या ।
- २२ संचार्यकुण्डपा-
र्यराजसूयं क्रतौ ।
- २३ प्रणार्यो निष्का-
मासंमते ।
- २४ धार्यापार्यसा-
न्नाय्यनिकार्यसृ-
ङ्मानहविर्निवासे ।
- २५ परिचार्योपचा-
र्यानाय्यसमूह-
चित्यमग्नौ ।
- २६ याज्या दानर्चि ।

२७ तव्यानीयौ ।
 २८ य एवातः ।
 २९ शकितकिचतिय-
 तिशसिसहिय-
 जिभजिपवर्गात् ।
 ३० यमिमदिगदोऽनु-
 पसर्गात् ।
 ३१ चरेराङ्गस्त्वगुरौ ।
 ३२ वर्योपसर्गावद्यप-
 ण्यमुपेयर्तुमती-
 गर्ह्यविक्रेये ।
 ३३ स्वामिवैश्येऽर्यः ।
 ३४ वक्त्रां करणे ।
 ३५ नाम्नो वदः
 कयप्च ।
 ३६ हत्याभूयं भावे ।
 ३७ अग्निचित्या ।
 ३८ खेयमृषोद्ये ।
 ३९ कुप्यभिद्योध्यसि-

ध्यतिष्यपुष्ययु-
 ग्याज्यसूर्य
 नाम्नि ।
 ४० दृष्टुगस्तुजुषेति-
 शासः ।
 ४१ क्रदुपान्त्यादकृ-
 पिचृहचः ।
 ४२ कृषृषिमृजिशंसि-
 गुहिदुहिजपो वा ।
 ४३ जिविपून्यो हलि-
 मुञ्जकल्के ।
 ४४ पदास्वैरिवाद्याप-
 क्ष्ये ग्रहः ।
 ४५ भृगोऽसंज्ञायाम् ।
 ४६ समो वा ।
 ४७ ते कृत्याः ।
 ४८ गकतृचौ ।
 ४९ अच् ।
 ५० लिहादिभ्यः ।

- ५१ ब्रुवः ।
 ५२ नन्यादिभ्योऽनः ।
 ५३ ग्रहादिभ्यो णिन् ।
 ५४ नाम्युपान्त्यप्रीकृ-
 गृज्ञः कः ।
 ५५ गेहे ग्रहः ।
 ५६ उपसर्गादातो
 ङोऽश्रयः ।
 ५७ व्याघ्राघ्रे प्राणि-
 नसोः ।
 ५८ घ्राध्मापाट्थेदृशः
 शः ।
 ५९ साहिसातिवेद्युदे-
 जिधारिपारिचेते-
 रनुपसर्गात् ।
 ६० लिम्पविन्दः ।
 ६१ निगवादेर्नाम्नि ।
 ६२ वा ज्वालादिदु-
 नीभूग्रहास्त्रोर्णः ।
 ६३ अवहसासंज्ञोः ।
 ६४ तन्व्यधीण्श्वसातः ।
 ६५ नृत्वन्ररञ्जः शि-
 लिपन्यऽकट् ।
 ६६ गस्थकः ।
 ६७ टनण् ।
 ६८ हः कालव्रीह्योः ।
 ६९ प्रुसृत्वोऽकः साधौ ।
 ७० आशिष्यऽकन् ।
 ७१ तिवकृतौ नाम्नि ।
 ७२ कर्मणोऽण् ।
 ७३ शीलिकामिभ-
 क्ष्याचरीक्षिक्क्षमो
 णः ।
 ७४ गायोऽनुपसर्गा-
 ट्क ।
 ७५ सुरासीधोः पिबः ।
 ७६ आतो ङोऽह्वावामः ।
 ७७ समः ख्यः ।

७८ दश्चाङ्गः ।	झलाङ्कुशष्टिय-
७९ प्रादु जश्च ।	ष्टिशक्तितोमरघ-
८० आशिषि हनः ।	टादग्रहः ।
८१ क्लेशादिभ्योऽपात् ।	९३ सूत्राद्वारणे ।
८२ कुमारशीर्षाणिणन् ।	९४ आयुधादिभ्यो
८३ अचित्ते टक् ।	धृगोऽदण्डादेः ।
८४ जायापतेश्चिह्न-	९५ हृगो वयोऽनुद्यमे ।
वति ।	९६ आङ्गः छीले ।
८५ ब्रह्मादिभ्यः ।	९७ हतिनाथात्
८६ हस्तिबाहुकपादा-	पशाविः ।
च्छक्तौ ।	९८ रजःफलेमलाद्
८७ नगरादगजे ।	ग्रहः ।
८८ राजघः ।	९९ देववातादापः ।
८९ पाणिघताङ्घ्रौ	१०० सकृत्स्तम्बाद्-
शिलिपनि ।	त्सव्रीहौ कृगः ।
९० कुक्ष्यात्मोदरात्	१०१ किंयत्तद्बहोरः ।
भृगः खिः ।	१०२ सङ्ख्याऽहर्दिवा-
९१ अर्होऽत्र ।	विभानिशाप्र-
९२ धनुर्दण्डत्सरुला-	भाभाश्चित्रकर्त्रा-

यन्तानन्तकारश्च-	११० कूलाभ्रकरीषा-
ह्रस्वर्धनुर्नान्दीलि-	त्कषः ।
पिलिविवलिभक्ति-	१११ सर्वात्सहश्च ।
क्षेत्रजङ्घाक्षपाक्ष-	११२ भृष्टजितृतपदमे-
णदारजनिदोषा-	श्चनाम्नि ।
दिनदिवसादुः ।	११३ धारेर्धर्च ।
१०३ हेतुतच्छीलानुकू-	११४ पुरन्दरभगन्दरौ ।
लेऽशब्दश्लोकक-	११५ वाचंयमो व्रते ।
लहगाथावैरचादु-	११६ मन्याणिणन् ।
सूत्रमन्त्रपदात् ।	११७ कर्तुः खश् ।
१०४ भृतौ कर्मणः ।	११८ एजेः ।
१०५ क्षेमप्रियमद्रभद्रात्	११९ शुनीस्तनमुज्जकू-
खाण् ।	लास्यपुष्पात् दधेः ।
१०६ मेघर्त्तिभयाभ-	१२० नाडीघटीखरीमु-
यात्खः ।	ष्टिनासिकावातादु
१०७ प्रियवशाद्बुदः ।	धमश्च ।
१०८ द्विषन्तपपरन्तपौ ।	१२१ पाणिकरात् ।
१०९ परिमाणार्थमितः	१२२ कूलादुद्रुजोद्बहः ।
नखात्पचः ।	१२३ वहाम्राह्लिहः ।

- १२४ बहुविध्वरुस्तिला-
 त्तुदः ।
 १२५ ललाटवातशर्द्धा-
 त्तपाऽजहाकः ।
 १२६ असूर्योग्राद् दृशः ।
 १२७ हरम्मदः ।
 १२८ नग्नपलितप्रिया-
 न्धस्थूलसुभगा-
 ल्यतदन्ताच्चय-
 र्थेऽच्चेर्भुवः खि-
 ष्णुखुकौ ।
 १२९ कृगः खनट्करणे ।
 १३० भावे चाशिताद्
 भुवः खः ।
 १३१ नाम्नो गमः खड्डौ
 च विहायसस्तु
 विहः ।
 १३२ सुगदुर्गमाधारे ।
 १३३ निर्गो देशे ।
- १२४ शमो नाम्न्यः ।
 १३५ पार्श्वादिभ्यः
 शीङः ।
 १३६ उद्धर्वादिभ्यः
 कर्तुः ।
 १३७ आधारात् ।
 १३८ चरेष्टः ।
 १३९ भिक्षासेनादा-
 यात् ।
 १४० पुरोऽग्रतोऽग्रे सर्त्तः ।
 १४१ पूर्वात् कर्तुः ।
 १४२ स्थापास्नात्रः कः ।
 १४३ शोकापनुदतुन्द-
 परिमृजस्तम्बेर-
 मकर्णेजपंप्रिया-
 लसहस्तिस्त्रचके ।
 १४४ मूलविभुजादयः ।
 १४५ दुहेर्दुघः ।
 १४६ भजो विण् ।

- १४७ मन्वन्क्वनिप्वि-
 च् क्वचित् ।
 १४८ क्विप् ।
 १४९ स्पृशोऽनुदकात् ।
 १५० अदोऽनन्नात् ।
 १५१ क्रव्यात्क्रव्यादा-
 वामपक्वादौ ।
 १५२ त्यदाद्यन्यसमाना-
 दुपमानाद्व्याप्ये
 दृशष्टक्सकौ च ।
 १५३ कर्तुर्णिन् ।
 १५४ अजातेः शीले ।
 १५५ साधौ ।
 १५६ ब्रह्मणो वदः ।
 १५७ व्रताभीक्ष्ण्ये ।
 १५८ करणाद्यजो भूते ।
 १५९ निन्द्ये व्याप्यादि-
 न्विक्रियः ।
 १६० हनो णिन् ।
- १६१ ब्रह्मभ्रूणवृत्रात्
 क्विप् ।
 १६२ कृगः सुपुण्यपाप-
 कर्ममन्त्रपदात् ।
 १६३ सोमात्सुगः ।
 १६४ अग्नेश्चेः ।
 १६५ कर्मण्यग्न्यर्थे ।
 १६६ दृशः क्वनिप् ।
 १६७ सहराजभ्यां कृग्-
 युधेः ।
 १६८ अनोर्जनेर्डः ।
 १६९ सप्तम्याः ।
 १७० अजातेः पञ्चम्याः ।
 १७१ क्वचित् ।
 १७२ सुयजोर्द्वनिप् ।
 १७३ जृषोऽतृः ।
 १७४ क्तक्तवत् ।
-

- द्वितीयः पादः ।
- १ श्रुसदवस्म्यः
परोक्षा वा ।
- २ तत्र कसुकानौ
तद्वत् ।
- ३ वेयिवदनाश्वदन्-
वानम् ।
- ४ अद्यतनी ।
- ५ विशेषाऽविवक्षा-
व्यामिश्रे ।
- ६ रात्रौ वसोऽन्त्य-
यामास्वप्तर्यथ ।
- ७ अनद्यतने ह्यस्तनी ।
- ८ ख्याते दृश्ये ।
- ९ अयदि स्मृत्यर्थे
भविष्यन्ती ।
- १० वा काङ्क्षायाम् ।
- ११ कृतास्मरणाऽति-
निन्द्वे परोक्षा ।
- १२ परोक्षे ।
- १३ हशश्वद्युगान्तप्र-
च्छये ह्यस्तनी च ।
- १४ अविवक्षिते ।
- १५ वाऽद्यतनी पुरादौ ।
- १६ स्मे च वर्त्तमाना ।
- १७ ननौ पृष्टोक्तौ
सद्वत् ।
- १८ नन्वोर्वा ।
- १९ सति ।
- २० शत्रानशावेष्यति
तु सस्यौ ।
- २१ तौ माङ्ग्याक्रोशेषु ।
- २२ वा वेत्तेः क्वसुः ।
- २३ पूङ्ग्यजः शानः ।
- २४ वयः शक्तिशीले ।
- २५ धारीडोऽकृच्छ्रे-
ऽतृश् ।
- २६ सुगद्विषार्हः सत्रि-

- शत्रुस्तुत्ये ।
 २७ तृन्शीलधर्म-
 साधुषु ।
 २८ भ्राज्यऽलङ्कृग्-
 निराकृग्भूसहिरु-
 चिवृतिवृधिचरि-
 प्रजनापत्रप हृष्णुः ।
 २९ उदः पचिपति-
 पदिमदेः ।
 ३० भूजेः णुक् ।
 ३१ स्थाग्लाम्लापचिप-
 रिमृजिक्षेः स्नुः ।
 ३२ असिगृधिधृषि-
 क्षिपः कनुः ।
 ३३ सन्भिक्षासंशेरुः ।
 ३४ विन्दिच्छू ।
 ३५ शृवन्देरारुः ।
 ३६ दाट्धेसिशदस-
 दोरुः ।
 ३७ शीङ्अद्रानिद्रा-
 तन्द्रादयिपति-
 गृहिस्पृहेरालुः ।
 ३८ जौ सासहिवावहि-
 चाचलिपापतिः ।
 ३९ सस्त्रिचक्रिदधि-
 जज्ञिनेमिः ।
 ४० शृकमगमहनवृष-
 भूस्थ उकण् ।
 ४१ लषपतपदः ।
 ४२ भूषाक्रोधार्थजुसृ-
 गृधिज्वलशुच-
 श्रानः ।
 ४३ चलशब्दार्थाद-
 कर्मकात् ।
 ४४ इङितो व्यञ्जना-
 यन्तात् ।
 ४५ न णिङ्यसूददी-
 पदीक्षः ।

- ४६ द्रमक्रमो यङः ।
 ४७ यजिजपिदंशिव-
 दादूकः ।
 ४८ जागुः ।
 ४९ शमष्टकात् घिनण् ।
 ५० युजभुजभजत्यज-
 रञ्जद्विषदुषद्बुहदु-
 हाभ्याहनः ।
 ५१ आङः क्रीडमुषः ।
 ५२ प्राञ्च यमयसः ।
 ५३ मथलपः ।
 ५४ वेश्च द्रोः ।
 ५५ विपरिप्रात्सर्त्तेः ।
 ५६ समः पृचैप्ज्वरेः ।
 ५७ संवेः सृजः ।
 ५८ संपरिव्यनुप्राद्वदः ।
 ५९ वेर्विचकत्थस्त्रम्भ-
 कषकसलसहनः ।
 ६० व्यपाभेर्लषः ।
 ६१ सम्प्राद्वसात् ।
 ६२ समत्यपाभि-
 व्यभेश्वरः ।
 ६३ समनुव्यवाद्बुधः ।
 ६४ वेर्दहः ।
 ६५ परेर्देविमुहश्च ।
 ६६ क्षिपरटः ।
 ६७ वादेश्च णकः ।
 ६८ निन्दर्हिंसक्लिश-
 खादविनाशिव्या-
 भाषासूयानेक-
 स्वरात् ।
 ६९ उपसर्गाद्देवदेवि-
 क्रुशः ।
 ७० वृद्धिक्षिलुण्टिज-
 लिपकुट्टाट्टाकः ।
 ७१ प्रात्सूजोरिन् ।
 ७२ जीण्दक्षिविश्रि-
 परिभूवमाभ्य-

मान्यथः ।

७३ सुधस्यदो मरक् ।

७४ भञ्जिभासिमिदो
धुरः ।

७५ वेत्तिच्छिदभिदः
कित् ।

७६ भियोरुक्कलुकम् ।

७७ सुजीणनशद्वरप् ।

७८ गत्वरः ।

७९ स्म्यजसहिंसदीप-
कम्पकमनमोरः ।

८० तृषिधृषिस्वपो
नजिङ् ।

८१ स्थेशभासपिस-
कसो वरः ।

८२ यायावरः ।

८३ दिद्युददृज्जगज्जुहू-
वाक्प्रादधीश्रीद्रू-
सूज्वायतस्तूकद-
प्रूपरित्राद्भ्राजा-

दयः क्विपः ।

८४ शंसंस्वयंविप्राद्
भुवो डुः ।

८५ पुव इत्रो दैवते ।

८६ ऋषिनाम्नोः
करणे ।

८७ लूधूसूखनिचर-
सहार्तेः ।

८८ नीदाम्बशसूयुयु-
जस्तुतुदसिसि-
चमिहपतपान-
हस्त्रद् ।

८९ हलक्रोडास्ये पुवः ।

९० दंशेस्त्रः ।

९१ धात्री ।

९२ ज्ञानेच्छार्चार्थजी-
च्छीलयादिभ्यः
क्तः ।

९३ उणादयः ।

अथ उणादिसूत्राणि ॥

१ कृवापाजिस्वदि-	१० किञ्च ।
साध्यशौदृस्ना-	११ पृपलिभ्यां टित्
सनिजानिरहीण-	पिप् चपूर्वस्य ।
भ्य उण् ।	१२ क्रमिमथिभ्यां च-
२ अः ।	न्मनौ च ।
३ म्लेच्छीढेर्ह्रस्वश्च	१३ गमेर्जम् च वा ।
वा ।	१४ अदुपान्त्यऋदभ्या-
४ नजः क्रमिगमि-	मश्चान्तः ।
शमिखन्याकमि-	१५ मषिमसेर्वा ।
म्योडित् ।	१६ ह्रस्वफलिकषेरा च ।
५ तुदादिविषिगुहि-	१७ इदुदुपान्त्याभ्यां
भ्यः कित् ।	किदिदुतौच ।
६ चिन्देर्न लृक् च ।	१८ जजलतितलकाको-
७ कुगो द्वे च ।	लीसरीसृपादयः ।
८ कनिगदिमनेः स-	१९ बहुलं गुणवृद्धी
रूपे ।	चादेः ।
९ ऋतष्टित् ।	२० णेर्लृप् ।

२१ भीष्मशालिवलि
कल्यतिमर्च्यचि-
मृजिकुतुस्तुदा-
धारात्राकापानि-
हानञ्शुभ्यः कः ।

२२ विचिपुपिमुषिशु-
ष्यविसृष्टुसुभू-
धूमूनीवीभ्यः
कित् ।

२३ कृगो वा ।

२४ घुयुहिपितुशोर्दी-
र्घश्च ।

२५ ह्रियो रश्च लो वा ।

२६ निष्कतुरुष्कोदर्का-
लर्कशुल्कश्चफल्क-
किञ्जल्कोल्का-
वृक्कच्छेककेकाय-
स्कादयः ।

२७ टृकनसृष्टृधृष्टृमृस्तु-

कुक्षुलङ्घिचरि-
चटिकटिकण्टिच-
णिचषिफलिव-
मितम्यविदेविव-
न्धिकनिजनिम-
शिक्षारिकूरिवृ-
तिवल्लिमल्लिस-
ल्लयलिभ्योऽकः ।

२८ को रुरुण्टिरण्टिभ्यः

२९ ध्रुधून्दिरुचितिलि-
पुलिकुलिक्षिपि-
क्षुपिक्षुभिलिखि-
भ्यः कित् ।

३० छिदिभिदिपिटेर्वा

३१ कृपेर्गुणवृद्धि च वा ।

३२ नजः पुंसेः ।

३३ कीचकपेचकमेन-
कार्भकधमकवध-
कलघकजहकैरकै-

- डकाश्मकलमक-
क्षुल्लकवट्वाह-
कादयः ।
- ३४ शलिवलिपतिवृ-
तिनभिपटितटि-
तडिगडिमन्दिब-
न्दिमन्दिनमिकु-
दुप्पमनिखजिभ्य
आकः ।
- ३५ शुभिगृहिविदिपु-
लिगुभ्यः कित् ।
- ३६ पिषेः पिन्पिण्यौ
च ।
- ३७ मवाकश्यामाकवा-
र्ताकवृन्ताकज्यो-
न्ताकगूवाकभ-
द्राकादयः ।
- ३८ क्रीकल्यलिदलि-
स्फटिदूषिभ्य इकः ।
- ३९ आडः पणिपनिप-
दिपतिभ्यः ।
- ४० नसिवसिकसि-
भ्यो णित् ।
- ४१ पापुलिकृषिकृशि-
व्रश्चिभ्यः कित् ।
- ४२ प्राडः पणिपनि-
कषिभ्यः ।
- ४३ मुषेर्दीर्घश्च ।
- ४४ स्यमेः सीम् च ।
- ४५ कुशिकहृदिकम-
क्षिकैतिकपिपी-
लिकादयः ।
- ४६ स्यमिकषिदूष्य-
निमनिमलिवल्य-
लिपालिकणिभ्य
ईकः ।
- ४७ जुपदृश्वृमृभ्यो
द्वेरादौ ।

४८ ऋचृजिहृषीषिह-
 शिमृडिशिलि-
 निलीभ्यः कित् ।

४९ मृदेर्वोऽन्तश्च वा ।

५० सृणीकास्तीकप्र-
 तीकपूतीकसमी-
 कवाहीकवाहीक-
 वल्मीककल्मली-
 कतिन्तिडीककङ्क-
 णीककिङ्किणीक-
 पुण्डरीकचञ्चरीक-
 फर्फरीकझझरीक-
 घर्घरीकादयः ।

५१ मिचमिकटिभ-
 लिकुहेरुकः ।

५२ संविभ्यां कसेः ।

५३ कृमेः कृम् च वा ।

५४ कमितिमेर्दोऽन्त-
 श्च ।

५५ मण्डेर्मङ्ङ् च ।

५६ कण्यणेर्णित् ।

५७ कञ्चुकांशुकनंशु-
 कपाकुकाहिवुक-
 चिवुकजम्बुकचु-
 लुकचूचुकोल्मुक-
 भावुकपृथुकमधु-
 कादयः ।

५८ मृमन्यञ्जिजलि-
 वलितलिमलिम-
 लिभालिमण्डि
 वन्धिभ्यः ऊकः ।

५९ शल्यणेर्णित् ।

६० कणिभल्लेर्दीर्घश्च
 वा ।

६१ शम्बूकशाम्बूक-
 वृधूकमधूकोलूको-
 रुबूकवरूकादयः ।

६२ किरोऽङ्को रो लश्च

वा ।	स्तकक् ।
६३ रालापाकाभ्यः कित् ।	७८ भियो द्वे च ।
६४ कुलिचिरिभ्यामि ङ्कक् ।	७९ हरुहिपिण्डिभ्य ईतकः ।
६५ कलेरविङ्कः ।	८० कुपेः कित् ।
६६ क्रमेरेलकः ।	८१ बलिबिलिशलि- दमिभ्य आहकः ।
६७ जीवेरातृको जैव् च ।	८२ चण्डिभल्लिभ्या- मातकः ।
६८ हृभूलाभ्य आणकः	८३ श्लेष्मातकाम्रात- कामिलातकपिष्टा तकादयः ।
६९ प्रियः कित् ।	८४ शमिमनिभ्यां खः ।
७० घालूशिङ्घिभ्यः ।	८५ इयतेरिच्च वा ।
७१ शीभीराजेश्वानकः ।	८६ पूसुहोः पुनमूरौ च ।
७२ अणेडित् ।	८७ अशेडित् ।
७३ कनेरीनक- ।	८८ उपेः किल्लुक् च ।
७४ गुड ईधुकैधुकौ ।	८९ महेरुचास्य वा ।
७५ वृतेस्तिकः ।	
७६ कृतिपुतिलतिभि- दिभ्यः कित् ।	
७७ इष्यशिमसिभ्य-	

९० न्युङ्गादयः ।	१०२ स्फुलिकलिपत्या-
९१ मयेधिम्यामूखे-	दृभ्यइङ्गक् ।
खौ ।	१०३ भलेरिदुतौ चातः ।
९२ गम्यमिरम्यजि-	१०४ अदेर्णिक् ।
गद्यदिछागडि-	१०५ उच्चिलिङ्गादयः ।
खडिगृभृवृस्वृभ्यो-	१०६ माडस्तुलेरुङ्गक् ।
गः ।	१०७ कमितमिशमि-
९३ प्रमुदिभ्यां कित् ।	भ्यो डित् ।
९४ भृवृभ्यांनोऽन्तश्च ।	१०८ सतैः सुर्व ।
९५ द्रमो णिद्वा ।	१०९ स्थार्तिजनिभ्यो
९६ शृङ्गशार्ङ्गादयः ।	घः ।
९७ तडेरगः ।	११० मघाघङ्घाघदी-
९८ पतितमितृपृकृशृ	घादयः ।
ल्वादेरङ्गः ।	१११ सतैरघः ।
९९ सृवृनृभ्यो णित् ।	११२ कूपूसमिणभ्यश्चट्
१०० मनेर्मन्मातौ च ।	दीर्घश्च ।
१०१ विडिविलिकुरि-	११३ कूर्चचूर्चादयः ।
मृदिपिशिभ्यः	११४ कल्यविमदिमणि-
कित् ।	कुक्कणिकुटिकृभ्यो-
	ऽचः ।

- ११५ क्रकचादयः । १३० कुटेरजः ।
 ११६ पिशोराचक् । १३१ भिषेभिषभिष्णौ
 ११७ मृत्रपिभ्यामिचः । च वा ।
 ११८ त्रियतेरीचण् । १३२ मुर्वेर्मुर् च ।
 ११९ लषेरुचः कश्च । १३३ बलेर्वोन्तश्च ।
 १२० गुडेरुचट् । १३४ उटजादयः ।
 १२१ सिवेडित् । १३५ कुलेरिजक् ।
 १२२ चिमेडो चडश्चौ । १३६ कृगोऽञ्जः ।
 १२३ कुटिकुलिकल्यु- १३७ क्षमेर्झः ।
 दिभ्यइश्चक् । १३८ लुपेष्टः ।
 १२४ तुदिमदिपद्यदि १३९ नमितनिजनिव-
 गुगमिकचिभ्य- निसनो लृक् च ।
 ञ्छक् । १४० जनिपणिकिजु-
 १२५ पीपूडो ह्रस्वश्च । भ्यो दीर्घश्च ।
 १२६ गुलुञ्छपिलिपि १४१ घटाघाटाघण्टादयः ।
 ञ्छैधिच्छादयः । १४२ दिव्यविश्रुकुकर्वि-
 १२७ वियो जक् । शकिकङ्किकृपिच-
 १२८ पुवः पुन् च । पिचमिकम्येधि-
 १२९ कुवः कुव् कुनौ चा कर्किमर्किकक्खि-

तृकृसृभृवृभ्योऽटः।	रुटसुरुटपुरुटादयः।
१४३ कुलिविलिभ्यां कित्।	१५६ दुरो द्रः कूटश्च दुर् च।
१४४ कपटकीकटादयः।	१५७ बन्धेः।
१४५ अनिशृपृवृललि- भ्य आटः।	१५८ चपेरेटः।
१४६ सृसृपेः कित्।	१५९ ग्रो णित्।
१४७ किरो लश्च वा।	१६० कृशक्शाखेरोटः।
१४८ कपाटविराटशृङ्गा- टप्रपुन्नाटादयः।	१६१ कपोटवकोटाक्षोट- कर्कोटादयः।
१४९ चिरेरिटो भ् च।	१६२ वनिकणिकाशु- षिभ्यष्टः।
१५० टिण्टश्चर् च वा।	१६३ पीविशिकुणि पृषिभ्य कित्।
१५१ तृकृकृपिकम्पिकृ- पिभ्यः कीटः।	१६४ कुषेर्वा।
१५२ खञ्जेररीटः।	१६५ शमेल्लृक् च वा।
१५३ गृजृदृवृभृभ्य उट उडश्च।	१६६ पण्ठैधिठादयः।
१५४ मङ्गेर्मकमुकौ च।	१६७ मृजृशृकम्भमिर- मिरपिभ्योऽटः।
१५५ नकुटकुक्कुटोत्कु-	१६८ पञ्चमात् ङः।

- १६९ कण्यणिखनिभ्यो
णिद्वा ।
- १७० कुगुहनीकुणितु-
णिपुणिमुणिशु-
न्यादिभ्यः कित् ।
- १७१ ऋसृतृन्यालिङ्ग-
विचमिवमिय
मिचुरिकुहेरडः ।
- १७२ विहडकहोडकुर-
डकेरडक्रोडादयः ।
- १७३ जृकृतृशृभृवृभ्यो-
ऽण्डः ।
- १७४ पूगो गादिः ।
- १७५ वनेस्त च ।
- १७६ पिचण्डैरण्डस्वर-
ण्डादयः ।
- १७७ लगेरुडः ।
- १७८ कुशेरुण्डक् ।
- १७९ शमिषणिभ्यां ङः ।
- १८० कुणेः कित् ।
- १८१ नजः सहेः षा च ।
- १८२ इणुर्विशावेणिपृकृ-
वृतृजृहृसपिपणि-
भ्यो णः ।
- १८३ घृवीहाशुष्युषितृ-
षिकृष्यतिभ्यः
कित् ।
- १८४ द्रोर्वा ।
- १८५ स्थाक्षुतोरुच ।
- १८६ भ्रूणतृणगुणका-
वर्णतीक्ष्णश्लक्षणा-
भीक्ष्णादयः ।
- १८७ तृकृतृपृभृवृश्रुरु
हिलक्षिविचक्षि-
चुक्किवुक्किङ्गय-
ङ्गिमङ्गिकङ्गिचरि-
समीरेरणः ।

- १८८ कृगृपृकृपिवृषिभ्यः १९७ क्षः कित् ।
 कित् । १९८ भिक्षुणी ।
- १८९ धृषिवहेरिचोपा- १९९ गादाभ्यामेष्णक् ।
 न्त्यस्य । २०० दम्भ्यमितमिमा-
- १९० चिक्कणकुक्कणकृ- वापूधूगृजहसिव-
 कणकुक्कणत्रवणो- स्यसिबितसिम-
 ल्वणोरणलवण- सीण्भ्यस्तः ।
- वङ्क्षणादयः । २०१ शीरीभूदूभूधृपा-
- १९१ कृपिविपिवृषिधृ- धाग्चित्यर्त्य-
 षिमृषियुपिटुहि- ज्जिपसिमुसिबु-
 ग्रहेराणक् । सिबिसिरमिधु-
- १९२ पणो णित् । विपूर्विभ्यः कित् ।
- १९३ कल्याणपर्याणा- २०२ लूम्रो वा ।
 दयः । २०३ सुसितनितुसेर्दीर्घ
- १९४ दुहृवृहिदक्षिभ्य अ वा ।
 इणः । २०४ पुतपित्तनिमित्तो-
- १९५ ऋदुहेः कित् । तशुक्तित्तलि-
- १९६ ऋकृवृधृदारिभ्य प्तसूरतमुहूर्नादयः
 उणः । २०५ कृगो यङः ।

- २०६ इवर्णादिलुपि । २१५ कुलिभयिभ्या-
 २०७ हृष्टभृमृशीयजि-
 खलिवलिपर्वि-
 पच्यमिनमित-
 मिहृशिहयिक-
 क्लिभ्योऽतः । २१६ जीवेर्मश्च ।
 २०८ पृषिरञ्जिसिकि-
 कालावृभ्यः कित् । २१७ कबेरोतः प् च ।
 २०९ कृवृकल्यलिचिलि-
 विलीलिलाना-
 थिभ्य आतक् । २१८ आस्फायेडित् ।
 २१० हृदयारुहिचोणि-
 पलिभ्य इतः । २१९ जृविशिभ्यामन्तः ।
 २११ नज आपेः । २२० रुहिनन्दिजीवि-
 प्राणिभ्यष्टिदा-
 शिषि ।
 २१२ क्रुशिपिशिपृषि-
 कुषिकुस्युचिभ्यः
 कित् । २२१ तृजिभूवदिवहिव-
 सिभास्यदिसा-
 धिमदिगडिग-
 णिडमणिडनन्दि-
 रेविभ्यः ।
 २१३ हृग ईतण् । २२२ सीमन्तहेमन्तभ-
 दन्तदुष्यन्तादयः ।
 २१४ अदो भुवो डुतः । २२३ शकेरुन्तः ।
 २२४ कषेडित् ।
 २२५ कमिप्रुगार्तिभ्यस्यः

- २२६ अवाद् गोऽच्च वा । २३६ जृबृभ्यामूथः ।
 २२७ नीनूरमितृतुदिव- २३७ शाशपिमनिक-
 चिरिचिसिचिश्चि- निभ्यो दः ।
 हनिपागोपावो- २३८ आपोऽप् च ।
 द्वाभ्यः कित् । २३९ गोः कित् ।
 २२८ न्युद्भ्यां शीङः । २४० वृतुकुसुभ्यो
 २२९ अवभृनिर्ऋसमि- नोऽन्तश्च ।
 ण्भ्यः । २४१ कुसेरिदेदौ ।
 २३० सतैर्णित् । २४२ इङ्गयविभ्यामुदः ।
 २३१ पथयूथगूथकुथति- २४३ ककेर्णिद्धा ।
 थनिथसूरथादयः । २४४ कुमुदबुद्बुदादयः ।
 २३२ भृशीशपिशमिग- २४५ ककिमकिभ्या-
 मिरमिचन्दिव- मन्दः ।
 श्रिजीविप्राणि- २४६ कल्यलिपुलिकुरि
 भ्योऽथः । कुणिमणिभ्य
 २३३ उपसर्गाद् वसः । इन्दक् ।
 २३४ विदिभिदिरुदिद्- २४७ कुपेर्व च वा ।
 हिभ्यः कित् । २४८ पृपलिभ्यां णित् ।
 २३५ रोर्वा । २४९ यमेरुन्दः ।

- २५० मुचेर्कुन्दकुन्दौ २६५ कुशेवृद्धिश्च ।
 २५१ स्कन्धमिभ्यां घः । २६६ द्युसुनिभ्यो माङो
 २५२ नेः स्यतेरधक् । डित् ।
 २५३ मङ्गेर्नलुक् च । २६७ शीङः सन्वत् ।
 २५४ आरगेर्वघः । २६८ दिननग्नफेनचिह्न
 २५५ पराच्छो डित् । ब्रध्नधेनस्तेनच्यौ-
 २५६ इषेरुधक् । कनादयः ।
 २५७ कोरन्धः । २६९ य्वसिरसिरुचिजि-
 २५८ प्याधापन्यनिस्व- मस्जिदेविस्यन्दि-
 दिस्वपिवस्यज्य- चन्दिमन्दिमण्डि-
 तिसिविभ्यो नः । मदिदहिवह्या-
 २५९ षसेर्णित् । देरनः ।
 २६० रसेर्वा । २७० अशो रश्चादौ ।
 २६१ जीण्शीदीबुध्य- २७१ उन्देर्न लुक् च ।
 विमीभ्यः । २७२ हनेर्धतजधौ च ।
 २६२ सेर्वा । २७३ तुदादि वृजिरञ्जि-
 निधाम्यः कित् ।
 २६३ सोरु च । २७४ सूधूभूत्रस्जिभ्यो
 २६४ रमेस्त च । वा ।

२७५ विदनगगनगह- नादयः ।	२८४ विपिनाजिनादयः ।
२७६ संस्तुस्पृशिमन्थे- रानः ।	२८५ महेणिद्वा ।
२७७ युयुजियुधिवुधिमृ- शिदृशीशिभ्यः कित् ।	२८६ खलिहिंसिभ्या- मीनः ।
२७८ मुमुचानयुयुधान- शिश्विदानजुहु- राणजिह्रियाणाः ।	२८७ पठेणित् ।
२७९ ऋज्जिरज्जिमन्दि सह्यर्हिभ्योऽसानः ।	२८८ यम्यजिशक्यजि- शीयजितृभ्य उनः ।
२८० रुहियजेः कित् ।	२८९ लषेः श च ।
२८१ वृधेर्वा ।	२९० पिशिमिधिक्षुधि- भ्यः कित् ।
२८२ श्याकठिखलिन- ल्यविकुण्डिभ्य इनः ।	२९१ फलेर्गोऽन्तश्च ।
२८३ वृजितुहिपुलिपु- दिभ्यः कित् ।	२९२ वीपतिपटिभ्य- स्तनः ।
	२९३ पृषूभ्यां कित् ।
	२९४ कृत्यशौभ्यां स्नक् ।
	२९५ अर्तेः शसानः ।
	२९६ भापाचणिचमिवि- षिसृष्टृशीतल्य-

लिशमिरमिव-	३०७ विष्टपोलपवात-
पिम्यः पः ।	पादवः ।
२९७ युसुकुरुतु च्युस्त्वा	३०८ कलेरापः ।
देरुच्च ।	३०९ विशोरिपक् ।
२९८ कृचृसृभ्य ऊर्	३१० दलेरीपो दिल् च ।
चान्तस्य ।	३११ उडेरुपक् ।
२९९ शदिबाधिखनि-	३१२ अश ऊपः पश्च ।
हनेः ष च ।	३१३ सर्तेः षपः ।
३०० पम्पाशिल्पादयः ।	३१४ रीचीभ्यां फः ।
३०१ क्षुचुपिपूभ्यः कित् ।	३१५ कलिगलेरस्योच्च ।
३०२ नियो वा ।	३१६ शफकफशिफा-
३०३ उभ्यवेर्लुक् च ।	शोफादयः ।
३०४ दलिवलितलिख-	३१७ वलिनितनिभ्यां
जिध्वजिकचि-	बः ।
भ्योऽपः ।	३१८ शम्भमेणिद्वा ।
३०५ भुजिकुतिकुटिवि-	३१९ शल्यलेरुच्चातः ।
टिकुणिकुष्युषि-	३२० तुम्बस्तम्बादयः ।
भ्यः कित् ।	३२१ कृकडिकटि
३०६ शंशोः श इच्चातः ।	वटेरम्बः ।

३२२ कदेणिद्वा ।

सैरटिट्टौ च ।

३२३ शिलविलादेः कित्

३३३ ककेरुभः ।

३२४ हिण्डिविलेः कि-

३३४ कुकेः कोऽन्तश्च ।

म्यो न लुक् च ।

३३५ दमो दुण्ड् च ।

३२५ डीनीवन्धिञ्चधिच-

३३६ कृकलेरम्भः ।

लिभ्यो डिम्बः ।

३३७ काकुसिभ्यां

३२६ कुट्ट्युन्दिचुरितुरि-

कुम्भः ।

पुरिमुरिकुरिभ्यः

३३८ अतीरिस्तुसुहु

कुम्बः ।

सृष्टृष्टृक्षियक्षि-

३२७ गृदुरमिहनिजन्य-

भावाव्याधापा-

तिदलिभ्यो भः ।

यावलिपदिनी-

३२८ इणः कित् ।

भ्यो मः ।

३२९ कृशृगृशलिकलि-

३३९ ग्रसिहाग्भ्यां ग्रा-

कडिगदिरासिर-

जिहौ च ।

भिचडिवल्लेरभः ।

३४० विलिभिलिसि-

३३० सनेडित् ।

धीन्धिधूसूशाध्या-

३३१ ऋषिवृषिलुसि-

रुसिविशुषिमुषी-

भ्यः कित् ।

पिसुहियुधिद-

३३२ सिटिकिभ्यामिभः

सिभ्यः कित् ।

३४१ क्षुहिभ्यां वा ।

३४२ अवेर्ह्रस्वश्च वा ।

३४३ सेरी च वा ।

३४४ भियः षोऽन्तश्च
वा ।

३४५ तिजियुजेर्ग् च ।

३४६ रुक्मग्रीष्मकूर्म-
सूर्मजालमगुल्म-
ग्रोमपरिस्तोम
सूक्ष्मादयः ।

३४७ सृपृप्रथिचरिकडि-
कदैरमः ।

३४८ अवेर्ध् च वा ।

३४९ कुट्टिवेष्टिपूरिपि-
षिसिचिगण्यर्पि-
वृमहिभ्य इमः ।

३५० वयिमखचिमादयः

३५१ उद्वटिकुल्यलिकु-
थिकुरिकुटिकुडि

कुसिभ्यः कुमः ।

३५२ कुन्दुमलिन्दुमकु-
ङ्कुमविद्रुमपद्दु-
मादयः ।

३५३ कुथिगुधेरूमः ।

३५४ विहाविशापचि-
भिद्यादेः केलिमः ।

३५५ दो डिमः ।

३५६ डिमेः कित् ।

३५७ स्थाछामासासूम-
न्यनिकनिषसिप-
लिकलिशलिश-
कीर्षियसहिब-
न्धिभ्यो यः ।

३५८ नवो हलिपतेः ।

३५९ सञ्जेर्ध् च ।

३६० मृशीपसिवस्यनि-
भ्यस्तादिः ।

३६१ ऋशिजनिपुणिकृ-

तिभ्यः कित् ।	३७३ श्रुदक्षिगृहिस्पृहि-
३६२ कुलेर्ङ् च वा ।	महेराय्यः ।
३६३ अगपुलाभ्यां	३७४ दधिषाय्यदीधी-
स्तम्भेर्ङित् ।	षाय्यौ ।
३६४ शिक्यास्याढ्यम-	३७५ कौतेरियः ।
ध्यविन्ध्यधिष्ण्या-	३७६ कृगः कित् ।
घ्न्यहर्म्यसत्यनि-	३७७ मृजेर्णालीयः ।
त्यादयः ।	३७८ वेतेस्तादिः ।
३६५ कुगुबलिमलिक-	३७९ धाग्राजिशूरमि-
णितन्याम्यक्षेरयः	याज्यर्तेरन्यः ।
३६६ चायेः केक् च ।	३८० हिरण्यपर्जन्या-
३६७ लादिभ्यः कित् ।	दयः ।
३६८ कसेरलादिरि-	३८१ वदिसहिभ्या-
चास्य ।	मान्यः ।
३६९ वृडः शषौ चान्तौ ।	३८२ वृड एण्यः ।
३७० गयहृदयादयः ।	३८३ मदेः स्यः ।
३७१ मुचेर्घ्ययुयौ ।	३८४ रुचिभुजिभ्यां
३७२ कुलिल्लुलिकलिक-	किण्यः ।
षिभ्यः कायः ।	३८५ वच्यर्थिभ्यामुण्यः ।

- ३८६ वचोऽथ्य उत् च । सुसूभ्यः किंत् ।
- ३८७ भीवृधिरुधिवज्य- ३८९ इण्धागूभ्यां वा ।
- गिरमिवमिवपिज- ३९० चुम्बिकुम्बितुम्बे-
- पिशकिंस्फायिव- नल्लुक् च ।
- न्दीन्दिपदिमदिम- ३९१ भन्देर्वा ।
- न्दिचन्दिदसिघ- ३९२ चिजिशुसिमित-
- सिनसिहस्यसि- म्यम्यर्देर्दीर्घश्च ।
- वासिदहिस- ३९३ चकिरमिविकसेरु
- हिभ्यो रः । चास्य ।
- ३८८ ऋज्यजितश्चिवश्चि- ३९४ शदेरूच ।
- रिपिसूपितृपिहपि- ३९५ कृतेः क्रूकृच्छ्रौ च ।
- चुपिक्षिपिक्षुपि- ३९६ खुरक्षुरदूरगौरवि-
- क्षुदिमुदिरुदिछि- प्रकुप्रश्वभ्राभ्रधूभ्रा-
- दिभिदिविद्युन्दि- न्ध्ररन्ध्रशिलिन्ध्रौ-
- दम्भिभुभ्युम्भिभ- डूपुण्ड्रतीव्रनीव्रशी-
- दंशिचिसिवहि- ब्रोग्रतुग्रभुग्रनिद्रा-
- विसिवसिशुचि- तन्द्रासान्द्रगुन्द्रा-
- सिधिगृधिवीन्धि- रिज्जादयः ।
- श्वितिवृतिनीशी- ३९७ ऋच्छिचटिवटिकु-

टिकठिवठिमठ्य-	तगरोर्दरादरशद-
डिशीकृशीभृकदि-	रददरकृकरकुकुन्द-
षदिकन्दिमन्दि-	रगोर्वराम्बरमुख-
सुन्दिमन्थिमञ्जि	रखरडहरकुञ्जरा-
पञ्जिपिञ्जिकमि-	जगरादयः ।
समिचमिवमिभ्र-	४०४ मुदिगूरिभ्यां दिदू-
म्यमिदेविवासि-	गजौ चान्तौ ।
कास्यर्तिजीविव-	४०५ अग्यङ्गिमदिम-
विंकुशुदोररः ।	न्दिकडिकसिका-
३९८ अवेर्घ च वा ।	सिमृजिकञ्जिक-
३९९ मृद्युन्दिपिठिकुरि	लिमलिकचिभ्य
कुहिभ्यः कित् ।	आरः ।
४०० शाखेरिदेतौ चातः॥	४०६ त्रः कादिः ।
४०१ शपेः फू च ।	४०७ कृगो मादिश्च ।
४०२ दमेणिद्वा दश्च डः॥	४०८ तुषिकुठिभ्यां
४०३ जठरक्रकरमकरशं-	कित् ।
करकर्परकूर्परतो-	४०९ कमेरत उच्च ।
मरपामरप्रामर-	४१० कनेः कोविदकर्तु-
प्राद्वरसगरनगर-	दकाञ्चनाश्च ।

४११ द्वारशृंगारभृंगार	ईरः ।
कल्हारकान्तारके-	४१९ घसिवशिपुटिकुरि-
दारखारडादयः ।	कुलिकाभ्यः कित् ।
४१२ मदिमन्दिचन्दिप-	४२० कशेर्मोऽन्तश्च ।
दिखदिसहिवहि-	४२१ वनिवपिभ्याणित् ।
कृसृभ्य हरः ।	४२२ जम्बीराभीरगभी-
४१३ शवशशेरिचातः ।	रगम्भीरकुम्भीर-
४१४ श्रन्थेः शिथ् च ।	भडीरभण्डीरडि-
४१५ अशेणित् ।	ण्डीरकिर्मीरादयः ।
४१६ शुषीषिबन्धिरुधि-	४२३ वाश्यसिवासिम-
रुचिसुचिसुहिमि-	सिमथ्युन्दिमन्दि-
हितिमिसुदिखि-	चतिचङ्कयङ्कि
दिच्छिदिभिदि-	कबिचकिबन्धि-
स्थाभ्यः कित् ।	भ्य उरः ।
४१७ स्यविरपिठिरस्फि-	४२४ मङ्गेर्नलुक्वोच्चा-
राजिरादयः ।	स्य ।
४१८ कृष्टृपृष्टृगूमञ्जिकु-	४२५ विधेः कित् ।
टिकटिपटिकण्डि-	४२६ श्वशुरकुकुन्दुरदुर्दु-
शौण्डिहिसिभ्य	रनिचुरप्रचुरचि-

- कुरकुरकुरकुर- ४३२ शतेरादयः ।
 कुरकुरशकुरनूपुर- ४३३ कठिचकिसहिभ्य
 निष्ठुरविधुरम- ओरः ।
 दगुरवागुरादयः । ४३४ कोरचोरमोरकि-
 ४२७ मीमसिपशिख- शोरघोरहोरादो-
 दिखडिखर्जिक- रादयः ।
 जिंसजिंकृपिवलि- ४३५ किशूवृभ्यः करः ।
 मण्डिभ्य ऊरः । ४३६ सूपुषिभ्यां कित् ।
 ४२८ महिकणिचण्य- ४३७ अनिकाभ्यां तरः ।
 णिपल्यलितलि- ४३८ इण्पूभ्यां कित् ।
 मलिशलिभ्यो ४३९ मीज्यजिमामच-
 णित् । शौवसिकिभ्यः
 ४२९ स्थाविडेः कित् । सरः ।
 ४३० सिन्दूरकच्चूरप- ४४० कृधूतन्युषिभ्यः
 तूरधुत्तूरादयः । कित् ।
 ४३१ कुगुपतिकथिकुथि- ४४१ कृगृशृदृषृगृचति-
 कठिकुठिकुटिग- खटिकटिनिषदि-
 डिगुडिमुदिमूलि- भ्यो वरट् ।
 दंशिभ्यः केरः । ४४२ अश्रोतेरीवादेः ।

४४३ नीमीकुतुचेर्दीर्घ श्च ।	क्षदिल्लुपिपतिधू- भ्यस्त्रः ।
४४४ तीवरधीवरपीवर- छित्त्वरछत्त्वरग- ह्वरोपह्वरसंयद्व- रोदुम्बरादयः ।	४५२ श्वितेर्वश्च मो वा । ४५३ गमेरा च । ४५४ चिमिदिशंसिभ्यः कित् ।
४४५ कडरेवराङ्गरौ ।	४५५ पुत्रादयः ।
४४६ ञट् ।	४५६ घृग्नक्षिपचिव- च्यमिनमिवमिव- पिबधियजिपति- कडिभ्योऽत्रः ।
४४७ जिभृसृन्नस्जिग- मिनमिनश्यसि- हनिविषेर्वृद्धिश्च ।	४५७ सोर्विदः कित् ।
४४८ दिवेद्यौ च ।	४५८ कृतेः कृन्त् च ।
४४९ सूसूखन्युषिभ्यः कित् ।	४५९ बन्धिवहिकट्य- श्यादिभ्य इत्रः ।
४५० स्त्री ।	४६० भूगृवदिचरिभ्यो णित् ।
४५१ हुयामाश्रुवसिभ- सिगुबीपचिवचि- धृयभ्यमिमनित- निसदिछादिक्षि-	४६१ तनितृलापात्रादि- भ्य उत्रः ।

- ४६२ शामाश्याशक्य-
स्वयमिभ्यो लः ।
- ४६३ शुकशीमूभ्यः कित्
- ४६४ भिल्लाच्छभल्लसौ-
विदल्लादयः ।
- ४६५ मृदिकन्दिकुण्डि-
मण्डिमङ्गिपटि-
पाटिशकिकेवृद्धे-
वृकमियमिशलि-
कलिपलिगुध्व-
श्चिचश्चिचपिवहि-
दिहिकुहितृसृपि-
शितुसिकुस्यनि-
द्रमेरलः ।
- ४६६ नहि लङ्गेर्दीर्घश्च ।
- ४६७ ऋजनेर्गोऽन्तश्च ।
- ४६८ तृपिवपिकुपिकु-
शिकुटिवृपिमुसि-
भ्यः कित् ।
- ४६९ कोर्वा ।
- ४७० शमेर्ब च वा ।
- ४७१ छो ङगादिर्वा ।
- ४७२ मृजिखन्याहनि-
भ्यो डित् ।
- ४७३ स्थोवा ।
- ४७४ मुरलोरलविरल-
केरलकपिञ्जल-
कज्जलेज्जलकोम-
लभृमलसिंहल-
काहलशूकलपा-
कलयुगलभगल-
विदलकुन्तलोत्प-
लादयः ।
- ४७५ ऋकृमृवृतनितमि-
चषिचपिकपिकी-
लिपलिबलिपश्चि-
मङ्गिगण्डिमण्डि-
चण्डितण्डिपि-
ण्डिनन्दिनदि

- शकिभ्य आलः । ४८४ स्थण्डिलकपिल-
 ४७६ कूलिपिलिविशि- विचकिलादयः ।
 विडिमृडिकुणि- ४८५ हृषिवृतिचटिपटि-
 पीप्रीभ्यः कित् । शकिशङ्कितण्डि-
 ४७७ भजेः कगौ च । मङ्ग्युत्कण्ठभ्य
 ४७८ सर्तेर्गोऽन्तश्च । उलः ।
 ४७९ पतिकूलभ्यो णित् । ४८६ स्थावङ्किबंहिवि-
 ४८० चात्वालकङ्काल- न्दिभ्यः कित्
 हिन्तालवेताल- लृक् च ।
 जम्बालशब्दाल- ४८७ कुमुलतुमुलनिचु-
 ममाशालादयः । लवञ्जुलमञ्जु-
 ४८१ कल्यनिमहिद्रमि- लपृथुलविशंस्थु-
 जटिभटिकुटिच- लाङ्गुलमुकुलश-
 ण्डिशण्डितुण्डि- ष्कुलादयः ।
 पिण्डिभूकुकि- ४८८ पिञ्जिमञ्जिकण्डि-
 भ्य इलः । गण्डिबलिवधि-
 ४८२ भण्डेर्न लृक् च वा । वञ्चिभ्य ऊलः ।
 ४८३ गुपिमिथिधुभ्यः ४८९ तमेर्वाऽन्तो दीर्घ-
 कित् । स्तु वा ।

४९० कुलिपुलिकुशिभ्यः कित् ।	५०२ रुचिकुटिकुषिक- शिशालिद्रुभ्यो- मलक् ।
४९१ दुकूलकुल्लवव्वुल लाङ्गुलशार्दूलादयः॥	५०३ कुशिकमिभ्यां कुलकुमौच ।
४९२ महेरेलः ।	५०४ पतेः सलः ।
४९३ कटिपटिकण्डि- गण्डिशकिकपि चहिभ्य ओलः ।	५०५ लटिखटिखलि- नलिकण्यशौसु- शुकगदपशपि- श्याशालापदि- हसीणभ्यो वः ।
४९४ ग्रह्याद्भ्यः कित् ।	५०६ शीडापो ह्रस्वश्च वा ।
४९५ पिञ्छोलकल्लोलक- कोलमकोलादयः ।	५०७ उर्देर्ध च ।
४९६ वलिपुयेः कलक् ।	५०८ गन्धेरर्चान्तः ।
४९७ मिगः खलश्चैव ।	५०९ लफेर्लिष् च वा ।
४९८ ओ नोऽन्तो ह्रस्वश्च	५१० सलेर्णिद्धा ।
४९९ शमिकमिपलिभ्यो वलः ।	५११ निघृषीष्यृषिभ्यु- प्रुषिकिणिविशि-
५०० तुल्वलेल्वलादयः ।	
५०१ शीढस्तलक्पाल- वालण्वलपवलाः॥	

वित्यविपृभ्यः कित् ।	५२३ स्पृशोः श्वः पार्च्वा
५१२ नजो भुवो डित् ।	५२४ कुडितुड्यडेरुवः ।
५१३ लिहेर्जिह च ।	५२५ नीह्विण्ध्यैप्यापा-
५१४ प्रह्वाह्वायह्वास्वच्छे-	दामाभ्यस्त्वः ।
वाग्रीवामीवा-	५२६ कृजन्येधिपाभ्यः
ब्वादयः ।	इत्वः ।
५१५ वडिवटिपेलृचणि-	५२७ पादावभ्यमिभ्यः
पणिपल्लिवल्लेरवः ।	शः ।
५१६ मणिवसेणित् ।	५२८ कृवृभृवनिभ्यः
५१७ मलेर्वा ।	कित् ।
५१८ कितिकुडिकुरि-	५२९ कोर्वा ।
मुरिस्थाभ्यः कित् ।	५३० क्लिशः के च ।
५१९ कैरवभैरवमुत-	५३१ उरेरशक् ।
वकारण्डवादीन-	५३२ कलेष्टित् ।
वादयः ।	५३३ पलेराशः ।
५२० शृणातेरावः ।	५३४ कनेरीश्चातः ।
५२१ प्रथेरिवट् पृथ् च ।	५३५ कुलिकनिकणिप-
५२२ पलिसचेरिवः ।	लिवडिभ्यः
	किशः ।

५३६ वलेर्णिद्धा ।	५५२ नजो व्यथेः ।
५३७ तिनिशेतिशादयः ।	५५३ कृतभ्यामीषः ।
५३८ मस्ज्यङ्किभ्यामुशः ।	५५४ ऋजेशृष्टृभ्यः
५३९ अर्तीणभ्यां	कित् ।
पिशतशौ ।	५५५ अमेर्वरादिः ।
५४० वृकृतृमीड्माभ्यः	५५६ उषेर्णोऽन्तश्च ।
षः ।	५५७ ऋष्टृनहिहनिकलि-
५४१ योरुच वा ।	चलिचपिवपिकृ-
५४२ स्नुप्सुम्बर्कलूभ्यः	पिहयिभ्य उषः ।
कित् ।	५५८ विदिष्टृभ्यां कित् ।
५४३ श्लिपेः शे च ।	५५९ अपुषधनुषादयः ।
५४४ कोरषः ।	५६० खलिफलिष्टृष्टृष्टृ-
५४५ युजलेराषः ।	लम्बिमञ्जिपीवि-
५४६ अपैरिषः ।	हन्यङ्गिमङ्गिग-
५४७ महाविभ्यां टित् ।	ण्ड्यर्तिभ्य ऊषः ।
५४८ रुहेर्वृद्धिश्च ।	५६१ कोरदूषाटरूषका-
५४९ अमिमृभ्यां णित् ।	रूषशैलूषपिञ्जू-
५५० तवेर्वा ।	षादयः ।
५५१ कलेः किल् च ।	५६२ कलेर्मषः ।

५६३ कुलैश्च माषक् ।	रिभ्यः कित् ।
५६४ मावावद्यमिकमि-	५७३ फनसतामर-
हनिमानिकष्य-	सादयः ।
शिपचिमुचियजि-	५७४ युवलिभ्यामासः ।
वृतृभ्यः सः ।	५७५ किलेः कित् ।
५६५ व्यवाभ्यां तने-	५७६ तलिकसिभ्या-
रीच्च वेः ।	मीसण् ।
५६६ प्लुपेः प्लप् च ।	५७७ सेडित् ।
५६७ ऋजिरिपिकुपिकृ-	५७८ त्रपेरुसः ।
तिव्रश्च्युन्दि-	५७९ पटिवीभ्यां
शृभ्यः कित् ।	टिसडिसौ ।
५६८ गुधिगृधेस्त च ।	५८० तसः ।
५६९ तप्यणिपन्यल्य-	५८१ इणः ।
विरधिनभिनम्य-	५८२ पीडो नसक् ।
मिचमितमिचय्य-	५८३ कृकुरिभ्यां पासः ।
तिपतेरसः ।	५८४ कलिकुलिभ्यां
५७० सुवयिभ्यां णित् ।	मासक् ।
५७१ वह्नियुभ्यां वा ।	५८५ अलेरम्बुसः ।
५७२ दिवादिरभिलभ्यु-	५८६ लूगोहः ।

५८७ कितो गे च ।	६०० वेः साहाभ्याम् ।
५८८ हिंसेः सिम् च ।	६०१ वृमिथिदिशिभ्य-
५८९ कृष्टृ कटिपटिमटि-	स्थयव्याश्रान्ताः ।
लटिललिपलिक-	६०२ मुचिस्वदर्धं च ।
त्यनिरगिलगेरहः ।	६०३ सोर्ब्रूग आह च ।
५९० पुलेः कित् ।	६०४ सनिक्षमिदुषेः ।
५९१ वृकटिशमिभ्य	६०५ डित् ।
आहः ।	६०६ स्वरेभ्य इः ।
५९२ विलेः कित् ।	६०७ पदिपठिपचिस्थ-
५९३ निर इण ऊहश् ।	लिहलिकलिवलि-
५९४ दस्त्यूहः ।	चलिवल्लिपल्लिक-
५९५ अनेरोकहः ।	टिचटिवटिवधि-
५९६ वलेरक्षः ।	गाध्यर्चिवन्दिन-
५९७ लाक्षाद्राक्षामि-	न्यविवशिवाशि-
क्षादयः ।	वाकाशिच्छर्दितत्रि-
५९८ समिण्णिकषि .	मन्त्रिखण्डिमण्डि
भ्यामाः ।	चण्डियत्यङ्गिम-
५९९ दिविपुरिवृषिमृ-	स्थसिवनिध्वनि-
पिभ्यः कित् ।	सनिगमितमिग्र-

न्थिअन्थिजनिम-	६१४ अम्भिकुण्ठिक-
ण्यादिभ्यः ।	म्प्यंहिभ्यो न
६०८ किलिपिलिपिशि-	लुक् च ।
चिदिन्नुदिशुण्ठि	६१५ उभेर्द्वौ च ।
तुण्डिकुण्डिभण्डि-	६१६ नीवीप्रहभ्यो ङित् ।
हुण्डिहिण्डिपि-	६१७ वौ रिचेः स्वरात्तो-
ण्डिचुल्लिवुधि-	ऽन्तश्च ।
मिथिरुहिदिवि-	६१८ कमिवमिजमिघ-
कीर्त्यादिभ्यः ।	सिशलिफलितलि
६०९ नाम्युपान्त्यकृगृ-	तडिवजिब्रजिध्व-
शृपृषूङ्भ्यः कित् ।	जिराजिपणिवणि-
६१० विदिवृतेर्वा ।	वदिसदिहदिहनि-
६११ तृभ्रम्यद्यापिद-	सहिवहितपिवपि
म्भिभ्यस्तित्तिर-	भट्टिकश्चिसंप-
भृमाधापदेमाश्च ।	तिभ्यो णित् ।
६१२ मनेरुदेतौ चास्य	६१९ कृशृकुटिग्रहिख-
वा ।	न्यणिकष्यलिप-
६१३ क्रमितमिस्तम्मे-	लिचरिवसि-
रिच्च. नमेस्तु वा ।	गण्डिभ्यो वा ।

६२० पादाच्चाल्यजि-
भ्याम् ।

६२१ नहेर्भू च ।

६२२ अशो रश्चादिः ।

६२३ कायः किरिच वा ।

६२४ वर्द्धेरकिः ।

६२५ सनेर्डस्त्रिः ।

६२६ कोर्डिस्त्रिः ।

६२७ मृश्विकण्यणिद-

ध्यविभ्य ईष्विः ।

६२८ वेगो डित् ।

६२९ वणेर्णित् ।

६३० कृपिशकिभ्या-

मटिः ।

६३१ श्रेर्दिः ।

६३२ चमेरुच्चातः ।

६३३ सुपेरुणू चान्तः ।

६३४ कावावीकीत्रिश्रु-

क्षुञ्जरितूरिचूरि

पूरिभ्यो णिः ।

६३५ ऋद्घृस्त्रकुवृषिभ्यः
कित् ।

६३६ वृषिहृषिभ्यां
वृद्धिश्च ।

६३७ हृणिधूणिभूणिः
धूण्यादयः ।

६३८ ऋहृस्त्रमृधृभृकृतृ
ग्रहेरणिः ।

६३९ कङ्केरिच्चास्य वा ।

६४० ककेर्णित् ।

६४१ कृषेश्च चादेः ।

६४२ क्षियेः कित् ।

६४३ आडः कृहृशुपेः
सनः ।

६४४ वारिसर्त्यादेरि-
णिक् ।

६४५ अदेस्त्रीणिः ।

६४६ प्लुजायजिचपिप-

दिवसितसिभ्य-	६६० अगिविलिपुलिक्षि-
स्तितः ।	पेरस्तिक् ।
६४७ प्रथेर्लुक् च वा ।	६६१ गृधेर्गभ् च ।
६४८ कोर्यषादिः ।	६६२ वस्यर्तिभ्यामातिः॥
६४९ ग्री गृष् च ।	६६३ अभेर्यामाभ्याम् ।
६५० सोरस्तेः शित् ।	६६४ यजो य च ।
६५१ हमुबिकृषिरिषि-	६६५ वद्यविच्छदिभू-
विषिशोशुच्य-	भ्योऽन्तिः ।
सिपूयीण्प्रभृ-	६६६ शकेरन्तिः ।
तिभ्यः कित् ।	६६७ नजो दागो ङितिः॥
६५२ कुच्योर्नोऽन्तश्च ।	६६८ देङ् ।
६५३ खल्यमिरमिवहि-	६६९ वीसञ्ज्यसिभ्य-
वस्यर्तेरतिः ।	स्थिक् ।
६५४ हन्तेरंह च ।	६७० सारेरथिः ।
६५५ वृगो व्रत् च ।	६७१ निषञ्जेर्घित् ।
६५६ अञ्चेः क च वा ।	६७२ उदत्तेर्णिङ्वा ।
६५७ वातेर्णिङ्वा ।	६७३ अतेरिथिः ।
६५८ योः कित् ।	६७४ तनेर्ङित् ।
६५९ पातेर्वा ।	६७५ उपेरथिः ।

- ६७६ विदो रधिक् ।
 ६७७ वीयुसुवह्यगिभ्यो
 निः ।
 ६७८ धूशाशीडो
 हस्वश्च ।
 ६७९ लूधूपच्छिभ्यः
 कित् ।
 ६८० सदिवृत्यमिधम्य-
 श्यटिकटयवेरनिः ।
 ६८१ रज्जेः कित् ।
 ६८२ अर्तेरतिनः ।
 ६८३ एघेरिनिः ।
 ६८४ शकेरुनिः ।
 ६८५ अदेर्मनिः ।
 ६८६ दमेर्दुभिर्दुम् च ।
 ६८७ नीसावृयुशृवलि-
 दलिभ्यो मिः ।
 ६८८ अशो रश्चादिः ।
 ६८९ स्रर्तेरुच्चातः ।
 ६९० कृभूम्यां कित् ।
 ६९१ क्वणोर्डयिः ।
 ६९२ तङ्क्विक्कयङ्क्वि-
 मङ्कयंहिशद्यदि-
 सद्याशौवपिव-
 शिभ्यो रिः ।
 ६९३ भूसूकुशिविशि-
 शुभिभ्यः कित् ।
 ६९४ जृषो रश्च वः ।
 ६९५ कुब्जिकुयादयः ।
 ६९६ राशदिशक्किक्क-
 दिभ्यस्त्रिः ।
 ६९७ पतेरत्रिः ।
 ६९८ नदिवल्ल्यतिक्क-
 तेररिः ।
 ६९९ मस्यसिघसिजस्य-
 ङ्गिसहिभ्य उरिः ।
 ७०० मुहेः कित् ।

७०१ धूसूभ्यां लिक्
लिणौ ।

७०२ पाटयञ्जिभ्या-
मलिः ।

७०३ मासालिभ्यामो-
कुलिमली ।

७०४ दृपृवभ्यो विः ।

७०५ जृशृस्तृजाशृकृनी-
घृषिभ्योङित् ।

७०६ छविछिविस्फवि-
स्फिविस्थविस्थि-
विदविदीविकिकि-
विदिदिविदीदिवि-
किकीदिविकिकि-
दीविशिव्यट-
व्यादयः ।

७०७ शुषिप्लुषिशुषिकु-
ष्यसिभ्यः सिक् ।

७०८ गोपादेरनेरसिः ।

७०९ वृधृपृवृसाभ्यो
नसिः ।

७१० त्रियो हिक् ।

७११ तृस्तृतन्द्रितन्य-
विभ्य ईः ।

७१२ नडेर्णित् ।

७१३ वातात् प्रमः कित् ।

७१४ यापाभ्यां द्वे च ।

७१५ लक्षेर्मोऽन्तश्च ।

७१६ भृमृतृत्सरितनि-

धन्यनिमनिम-

स्जिशीवटिकटि-

पटिगडिचञ्चय-

सिवसित्रपिशृ-

स्वृसिनिहिक्लिदिक-

न्दीन्दिबिन्धन्धि-

बन्ध्यणि लोष्टि

कुन्थिभ्य उः ।

७१७ स्यन्दिस्तृजिभ्यां

सिन्धूरजौ च ।	दिभ्यः कित् ।
७१८ पंसेर्दीर्घश्च ।	७३० रभिप्रथिभ्यामृच
७१९ अशोरान्नोऽन्तश्च ।	रस्य ।
७२० नमेर्नाक् च ।	७३१ स्पशिभ्रस्जेः
७२१ मनिजनिभ्यां	स्तुक् च ।
धतौ च ।	७३२ दुःस्वपवनिभ्यः
७२२ अर्जेर्ऋज् च ।	स्यः ।
७२३ कृतेस्तर्क् च ।	७३३ हनियाकभृपृतृत्रो
७२४ नेरञ्चेः ।	द्वे च ।
७२५ किमः ओ णित् ।	७३४ कृग्र ऋत उर् च ।
७२६ मिबहिचरिचटि-	७३५ पचेरिच्चातः ।
भ्यो वा ।	७३६ अर्तेरुर्च ।
७२७ ऋतृशृमृभ्रादिभ्यो	७३७ महत्युर्च ।
रोलश्च ।	७३८ उङ् च भे ।
७२८ कृकस्थूराद्वचः	७३९ श्लिपेः क च ।
क् च ।	७४० रङ्घिलङ्घिलि-
७२९ पृकाहृषिघृषीषि-	ङ्गेर्नलुक् च ।
कुहिभिदिविदि-	७४१ पीमृगमित्रदेवकु-
मृदिब्यधिगृध्या-	मारलोकधर्मवि-

- श्वसुन्नाशमा-
 वेभ्यो युः ।
 ७४२ पराङ्भ्यां शृख-
 निभ्यां डित् ।
 ७४३ शुभेः स च वा ।
 ७४४ घुहुभ्याम् ।
 ७४५ हरिपीतमितशत-
 विकुकदूभ्यो हुवः ।
 ७४६ केवयुमुरण्यध्व-
 र्वादयः ।
 ७४७ शः सन्वच्च ।
 ७४८ तनेडउः ।
 ७४९ कैशीशमिरमि-
 भ्यः कुः ।
 ७५० ह्रियः किद्रो लश्च
 वा ।
 ७५१ किरः ष च ।
 ७५२ चटिकठिपर्दिभ्य
 आकुः ।
- ७५३ सिविकुटिकुठि-
 कुकुषिकृषिभ्यः
 कित् ।
 ७५४ उपसर्गाच्चिडित् ।
 ७५५ शलेरङ्कुः ।
 ७५६ सृष्टृभ्यां दाकुक् ।
 ७५७ इषेः स्वाकुक् च ।
 ७५८ फलिवल्यमेर्गुः ।
 ७५९ दमेर्लुक् च ।
 ७६० हेर्हिन् च ।
 ७६१ प्रीकैपैनीलेरङ्गुक् ।
 ७६२ अज्यर्निगृभ्योऽदुः ।
 ७६३ शलेरादुः ।
 ७६४ अज्यवेरिष्टुः ।
 ७६५ तमिमनिकणि-
 भ्यो डुः ।
 ७६६ पनेर्दीर्घश्च ।
 ७६७ पलिसृभ्यामाण्डु-
 कण्डुकौ ।

७६८ अजिस्था-	धिभ्योऽतुः ।
वृरीभ्यो णुः ।	७८० कृलाभ्यां कित् ।
७६९ विषेः कित् ।	७८१ तनेर्यतुः ।
७७० क्षिपेरणुक् ।	७८२ जीवेरातुः ।
७७१ अञ्जेरिणुः ।	७८३ यमेर्दुक् ।
७७२ कृहभूजीविग-	७८४ शीडो धुक् ।
म्यादिभ्य एणुः ।	७८५ धूगो धुन् च ।
७७३ कृसिकम्यमिग-	७८६ दाभाभ्यां नुः ।
मितनिमनिज-	७८७ धेः शित् ।
न्यसिमसिसच्य-	७८८ सूडः कित् ।
विभाधागाग्ला-	७८९ हो जह् च ।
म्लाहनिहायाहि-	७९० वचेः कगौ च ।
क्रुशिपूभ्यस्तुन् ।	७९१ कृहनेस्तुकनुकौ ।
७७४ वसेर्णिद्धा ।	७९२ गमेः सन्वच्च ।
७७५ पः पीप्यौ च वा ।	७९३ दामूक्षण्युन्दिन-
७७६ अपोऽप् च ।	दिवदिपत्यादेरनुङ् ।
७७७ अञ्ज्यर्तेः कित् ।	७९४ कृशेरानुक् ।
७७८ चायः के च ।	७९५ जीवेरदानुक् ।
७७९ वहिमहि गुह्ये-	७९६ वचेरक्नुः ।

७९७ हृषिपुषिषुषिगदि	स्त च ।
मदिनन्दिगण्डि-	८१० श्मनः शीङो डिता
मण्डिजनिस्त-	८११ शियुगेरुनमेर्वा-
निभ्यो णेरित्तुः ।	दयः ।
७९८ कस्यर्तिभ्यामिपुक्	८१२ कटिकुट्यर्तेररुः ।
७९९ कम्यभिभ्यां वुः ।	८१३ कर्केरारुः ।
८०० अभ्रेरमुः ।	८१४ उर्वेरादेरुदेतौ च ।
८०१ यजिशुन्धि दहि-	८१५ कृपि क्षुधिपीकु-
दसिजनिमनि-	णिभ्यः कित् ।
भ्यो युः ।	८१६ श्यः शीत च ।
८०२ भुजेः कित् ।	८१७ तुम्बेररुः ।
८०३ सतेरर्यवन्यू ।	८१८ कन्देः कुन्दू च ।
८०४ भूक्षिपिचरेरन्युक्	८१९ चमेररुः ।
८०५ मुस्त्युक् ।	८२० शीङो लुः ।
८०६ चिनीपीम्यशि-	८२१ पीडः कित् ।
भ्यो रुः ।	८२२ लस्जीर्ण्यशले-
८०७ रूपभ्यां कित् ।	रालुः ।
८०८ खनो लुक् च ।	८२३ आपोऽप् च ।
८०९ जनिहनिशचर्ते-	८२४ गृहलुगुगुलुक-

मण्डलधः ।

८२५ प्रः शुः ।

८२६ मस्जीष्यशिभ्यः
सुक् ।

८२७ तृपलिमलेरक्षुः ।

८२८ उलेः कित् ।

८२९ कृपिचमितनिध-
न्यन्दिसर्जिख-
र्जिभर्जिलस्जी-
र्षिभ्य ऊः ।

८३० फलेः फेल् च ।

८३१ कषेण्डच्छौ च ष ।

८३२ वहेर्ध च ।

८३३ मृजेर्गुणश्च ।

८३४ अजेर्जोऽन्तश्च ।

८३५ कसिपद्यर्त्यादि-
भ्यो णित् ।

८३६ अणेर्जोऽन्तश्च ।

८३७ अडो ल् च वा ।

८३८ नजो लम्बेर्नलुक्
च ।

८३९ कफादीरेर्ल च ।

८४० ऋतो रत् च ।

८४१ हभिचपेः स्वरान्नो-
ऽन्तश्च ।

८४२ धृषेर्दिधिषदि-
धीषौ च ।

८४३ भ्रमिगमितनिभ्यो
डित् ।

८४४ नृतिशृधिरुषि
कुहिभ्यः कित् ।

८४५ तृग्वडिभ्यां डूः ।

८४६ तृदृभ्यां दूः ।

८४७ कमिजनिभ्यां बूः ।

८४८ शकेरत्धूः ।

८४९ कृगः कादिः ।

८५० योरागः ।

८५१ काच्छीडो डेरुः ।

८५२ दिव ऋः ।	दयः ।
८५३ सोरसेः ।	८६६ रातेडैः ।
८५४ नियो डित् ।	८६७ द्युगमिभ्यां डोः ।
८५५ सव्यात्स्थः ।	८६८ ग्लानुदिभ्यां डोः ।
८५६ यतिननन्दिभ्यां दीर्घश्च ।	८६९ तोः किक् ।
८५७ शासिशंसिनीरु- क्षुहृभृधृमन्यादि- भ्यस्तुः ।	८७० द्रागादयः ।
८५८ पातेरिच ।	८७१ स्तोश्चिक् ।
८५९ मानिभ्राजेर्लुक् च ।	८७२ तनेड्वच् ।
८६० जाया भिगः ।	८७३ पारेरज् ।
८६१ आपोऽप् च ।	८७४ ऋधिपृथिभिषि- भ्यः कित् ।
८६२ नमेः प च ।	८७५ भृपणिभ्यामिज् भुरवणौ च ।
८६३ हुपूग्गोत्रीप्रस्तु- प्रतिहृप्रतिप्रस्था- भ्य ऋत्विजि ।	८७६ वशोः कित् ।
८६४ नियः षादिः ।	८७७ लङ्घेरद् नलुक् च ।
८६५ त्वण्टृक्षत्तृदुहित्रा-	८७८ सतैरङ् ।
	८७९ ईडेरविङ् ह्रस्वश्च ।
	८८० क्विपि म्लेच्छ- श्चवा ।

८८१ तृपेः कत् ।

८८२ संश्रद्धेहत्साक्षा-
दादयः ।

८८३ पटच्छपदादयोऽ-
नुकरणाः ।

८८४ दुहिवृहिमहिषृ-
पिभ्यः कतृः ।

८८५ गमेर्द्धिद्वे च ।

८८६ भातेर्द्धवतु ।

८८७ हस्ररुहियुपितडि-
भ्य इत् ।

८८८ उदकाच्छ्वेर्द्धित् ।

८८९ अ उत् ।

८९० ग्रो मादिर्वा ।

८९१ शक्रेर्कत् ।

८९२ यजेः क च ।

८९३ पातेः कृत् ।

८९४ शृदृभसेरद् ।

८९५ तनित्यजियजि-

भ्यो डद् ।

८९६ इणस्तद् ।

८९७ प्रः सद् ।

८९८ द्रो ह्रस्वश्च ।

८९९ युष्यसिभ्यां कूमद् ।

९०० उक्षितक्ष्यक्षीशि-
राजिधन्विपञ्चि-
पूपिक्लिदिस्निहि-
नुमस्जेरन् ।

९०१ लूपूयुवृषिदंशिबु-
दिविप्रतिदिवि-
भ्यः कित् ।

९०२ श्वन्मातरिश्वन्मू-
र्धन्प्लीहन्नर्यम-
न्विश्वप्सन् परि-
ज्वन् महन्नहन्-
मघवन्नथर्वन्निति ।

९०३ षप्य शौभ्यां तन् ।

९०४ स्नामदिपद्यतिपृ-

शकिभ्यो वन् ।	न्याप्मन्पक्षमन्
९०५ ग्रहेरा च ।	यक्षमन्निति ।
९०६ ऋशीकुशिरुहि-	९१७ हृजनिभ्यामिमन् ।
जिक्षिह्वसृष्टृदभ्यः	९१८ सृहृभृष्टृसूभ्य
कनिष् ।	ईमन् ।
९०७ सृजेः स्रज्सृकौ च ।	९१९ गमेरिन् ।
९०८ ध्याप्योर्धीपी च ।	९२० आडश्च णित् ।
९०९ अतेर्ध च ।	९२१ सुवः ।
९१० प्रात्सदिरीरिण-	९२२ सुवो वा ।
स्तोऽन्तश्च ।	९२३ प्रप्रतेर्याबुधिभ्याम् ।
९११ मन् ।	९२४ प्रात् स्थः ।
९१२ कुष्युपिस्तृपिभ्यः	९२५ परमात् कित् ।
कित् ।	९२६ पथिमन्थिभ्याम् ।
९१३ वृहेर्नोऽच्च ।	९२७ होर्मिन् ।
९१४ व्येग एदोतौ च वा ।	९२८ अर्तेर्भुक्षिनक् ।
९१५ स्यतेरी च वा ।	९२९ अदेस्त्रिन् ।
९१६ सात्मनन्नात्मन्वे-	९३० पतेरत्रिन् ।
मत्रोमन्क्लोमन्	९३१ आपः क्तिप्
ललामन्नाम-	ह्रस्वश्च ।

- ९३२ ककुप्त्रिष्टुबन्तु
 ष्टुभः ।
 ९३३ अवेर्मः ।
 ९३४ सोरेतेरम् ।
 ९३५ नशिन्म्यां नक्त-
 नूनौ च ।
 ९३६ स्यतेर्णित् ।
 ९३७ गमिजमिक्षमिक-
 मिशमिसमिभ्यो
 ङित् ।
 ९३८ इणो दमक् ।
 ९३९ कोर्दिम् ।
 ९४० तूषेरीम् णोऽन्तश्च ।
 ९४१ ईङ्कमिशमिस-
 मिभ्यो ङित् ।
 ९४२ क्रमिगमिक्षमेस्तु-
 माच्चातः ।
 ९४३ गृपृदुर्विधुर्विभ्यः
 क्विप् ।
 ९४४ चार्द्वारौ ।
 ९४५ प्रादतेरर् ।
 ९४६ सोरर्मेर्लुक् च ।
 ९४७ पूसन्यमिभ्यः पुन-
 सनुतान्ताश्च ।
 ९४८ चतेरर् ।
 ९४९ दिवेर्ङिब् ।
 ९५० विशिविपाशि-
 भ्यां क्विप् ।
 ९५१ सहेः षष् च ।
 ९५२ अस् ।
 ९५३ पाहाक्भ्यां
 पयह्यौ च ।
 ९५४ छदिवहिभ्यां
 छन्दोधौ च ।
 ९५५ श्वेः शब् च वा ।
 ९५६ विश्वाद्भिदिभ्यु-
 जिभ्याम् ।
 ९५७ चायेर्नो ह्रस्वश्च वा ।

९५८ अशेर्यश्चादिः ।

९५९ उषेर्ज च ।

९६० स्कन्देर्ध्वं च ।

९६१ अवेर्वा ।

९६२ अमेर्भहौ चान्तौ ।

९६३ अदेरन्ध च वा ।

९६४ आपोऽपाप्ताप्स-
राब्जाश्च ।

९६५ उच्यञ्चेः क च ।

९६६ अञ्जयजियुजि-
भृजेर्ग च ।

९६७ अर्तेरुराशौ च ।

९६८ चेन्धिभ्यां
यादेधौ च ।

९६९ चक्षः शिद्धा ।

९७० वस्त्यगिभ्यां णित् ।

९७१ मिथिरञ्ज्युषितृ-
पृशृभूवष्टिभ्यः
कित् ।

९७२ विधेर्वा ।

९७३ नुवो धथादिः ।

९७४ वयःपयःपुरोरेतो-
भ्यो धागः ।

९७५ नञ ईहेरेहेधौ च ।

९७६ विहायस्सुमनस्पु-
रुदंशस्पुस्वरवो-
ऽङ्गिरसः ।

९७७ पांतेर्जस्थसौ ।

९७८ स्रुरीभ्यां तस् ।

९७९ अर्तीणभ्यां नस् ।

९८० रिचेः क च ।

९८१ रीवृभ्यां पस् ।

९८२ शीडः फस् च ।

९८३ पचिवचिभ्यां सस् ।

९८४ इणस्तशस् ।

९८५ वष्टेः कनस् ।

९८६ चन्दो रमस् ।

९८७ दमेरुनसूनसौ ।

९८८ इण आस् ।	९९८ इणो णित् ।
९८९ रुच्यर्चिशुचिहुस्-	९९९ दुषेडित् ।
पिच्छादिष्टृदिभ्य	१००० मुहिमिथ्यादेः
इस् ।	कित् ।
९९० वंहि वंहेर्नलुक् च ।	१००१ चक्षेः शिद्धा ।
९९१ द्युतेरादेश्च जः ।	१००२ पातेर्हुम्सुः ।
९९२ सहेर्ध्व च ।	१००३ न्युद्भ्यामश्चैः
९९३ पस्थोऽन्तश्च ।	ककाकैसष्टावच्च ।
९९४ नियो ङित् ।	१००४ शमो नियो डैस्
९९५ अवेणित् ।	मल्लुक् च ।
९९६ तुभूस्तुभ्यः कित् ।	१००५ यमिदमिभ्यां
९९७ रुद्यर्तिजनितनिध-	डोस् ।
निमनिग्रन्थिपृत-	१००६ अनसो वहेः
पित्रपिवपियजि-	क्विप् सश्च ङः ।
प्रादिवेपिभ्य उस् ।	

इत्याचार्य श्रीहेमचन्द्रकृतानि उणादिगणसूत्राणि परिसमाप्तानि ।

तृतीय पादः ।

- १ वत्स्यति गम्यादिः ।
- २ वा हेतुसिद्धौ क्तः ।
- ३ कषोऽनिटः ।
- ४ भविष्यन्ती ।
- ५ अनद्यतने श्वस्तनी ।
- ६ परिदेवने ।
- ७ पुरायावतोर्वर्त्त-
माना ।
- ८ कदाकह्योर्नवा ।
- ९ किंवृत्ते लिप्सा-
याम् ।
- १० लिप्स्यसिद्धौ ।
- ११ पञ्चम्यर्थहेतौ ।
- १२ सप्तमी चोर्ध्व-
मौहूर्त्तिके ।
- १३ क्रियायां क्रिया-
र्थायां तुम्णकच्-
भविष्यन्ती ।

१४ कर्मणोऽण् ।

१५ भाववचनाः ।

१६ प्रदरुजविशस्पृशो
घञ् ।

१७ सत्तेः स्थिरव्या-
धिवलमत्स्ये ।

१८ भावाऽकत्रोः ।

१९ ह्र्योऽपादाने तु
टिद्धा ।

२० ओ वायुवर्णनि-
वृत्ते ।

२१ निरभेः पूलवः ।

२२ रोरुपसर्गात् ।

२३ भूश्च्यदोऽल् ।

२४ न्यादो नवा ।

२५ संनिव्युपाद्यमः ।

२६ नेर्नदगदपठस्वन-
कणः ।

२७ वैणे क्वणः ।

२८ युवर्णवृहवशरण-
गमृद्ग्रहः ।

२९ वर्षादयः क्लीवे ।

३० ससुदोऽजः पशौ ।

३१ सृगलहः प्रजनाक्षे ।

३२ पणेमनि ।

३३ संमदप्रमदौ हर्षे ।

३४ हनोऽन्तर्धनान्त-
र्धणौ देशे ।

३५ प्रघणप्रघाणौ
गृहांशे ।

३६ निघोध्वसङ्घोध्व-
नाऽपघनोपघनं
निमित्तप्रशस्त-
गणात्याधानाङ्गा-
सन्नम् ।

३७ मूर्तिनिचिताऽश्रे
घनः ।

३८ व्ययोद्रोः करणे ।

३९ स्तम्बाद् घनश्च ।

४० परेर्घः ।

४१ ह्रः समाह्वयाह्वयौ
दूतनाम्नोः ।

४२ न्यभ्युपवेर्वाश्चोत् ।

४३ आङो युद्धे ।

४४ आहावो निपानम् ।

४५ भावेऽनुपसर्गात् ।

४६ हनो वा वश् च ।

४७ व्यथजपमदूभ्यः ।

४८ नचा क्वणयमह-
सस्वनः ।

४९ आङो रुप्लोः ।

५० वर्षविघ्नेऽवाद्
ग्रहः ।

५१ प्राद्रहिमतुलासूत्रे ।

५२ वृगो वस्त्रे ।

५३ उदः श्रेः ।

५४ युपद्रोर्घञ् ।

५५ ग्रहः ।
 ५६ न्यवाच्छापे ।
 ५७ प्राल्लिप्सायाम् ।
 ५८ समो मुष्टौ ।
 ५९ युदुद्रोः ।
 ६० नियश्चानुपस-
 गर्द्धा ।
 ६१ वोदः ।
 ६२ अवात् ।
 ६३ परेर्द्युते ।
 ६४ भुवोऽवज्ञाने वा ।
 ६५ यज्ञे ग्रहः ।
 ६६ संस्तोः ।
 ६७ प्रात् स्नुद्रुस्तोः ।
 ६८ अयज्ञे स्त्रः ।
 ६९ वेरशब्दे प्रथने ।
 ७० छन्दो.नाम्नि ।
 ७१ क्षुश्रोः ।
 ७२ न्युदो ग्रः ।

७३ किरौ धान्ये ।
 ७४ नेर्तुः ।
 ७५ इणोऽश्रेपे ।
 ७६ परेः क्रमे ।
 ७७ व्युपाच्छीडः ।
 ७८ हस्तप्राप्ये चेरस्तेये ।
 ७९ चितिदेहावासोप-
 समाधानेकश्चादेः ।
 ८० सङ्घेऽनूध्वे ।
 ८१ माने ।
 ८२ स्यादिभ्यः कः ।
 ८३ द्वितोऽथुः ।
 ८४ द्वितस्त्रिमक् त-
 त्कृतम् ।
 ८५ यजिस्वपिरक्षिय-
 तिप्रच्छो नः ।
 ८६ विच्छो नङ् ।
 ८७ उपसर्गाद् किः ।
 ८८ व्याप्यादाधारे ।

- ८९ अन्तर्द्धिः ।
 ९० अभिव्याप्तौ भा-
 वेऽनन्निन् ।
 ९१ स्त्रियां क्तिः ।
 ९२ श्वादिभ्यः ।
 ९३ समिणासुगः ।
 ९४ सातिहेतियूतिजू-
 तिज्ञप्तिकीर्त्तिः ।
 ९५ गापापचो भावे ।
 ९६ स्थो वा ।
 ९७ आस्यद्विव्रज्यजः
 क्यप् ।
 ९८ भृगो नाम्नि ।
 ९९ समजनिपन्निष-
 दूशीङ्सुग्विदि-
 चरिमनीणः ।
 १०० कृगः श च वा ।
 १०१ मृगयेच्छायाञ्ज्रा-
 तृष्णाकृपाभाश्र-
 द्वाऽन्तर्द्धा ।
 १०२ परेः सृचरेर्यः ।
 १०३ वाऽटाट्यात् ।
 १०४ जागुरश्च ।
 १०५ शंसिप्रत्ययात् ।
 १०६ क्तेटोगुरोर्न्यञ्ज-
 नात् ।
 १०७ षितोऽङ् ।
 १०८ भिदादयः ।
 १०९ भीषिभूषिचिन्ति-
 पूजिकधिकुम्बि-
 चर्चिस्पृहितोलि-
 दोलिभ्यः ।
 ११० उपसर्गादातः ।
 १११ णिवेत्त्यासश्चन्थ-
 घट्टवन्देरनः ।
 ११२ इषोऽनिच्छायाम् ।
 ११३ पर्यधेर्वा ।
 ११४ कुत्संपदादिभ्यः
 क्विप् ।
 ११५ भ्यादिभ्यो वा ।

- ११६ व्यतिहारे ऽनीहा-
दिभ्यो जः ।
- ११७ नञोऽनिः शापे ।
- ११८ ग्लाहाज्यः ।
- ११९ प्रश्नाख्याने वेञ् ।
- १२० पर्यायार्हणोत्पत्तौ
च णकः ।
- १२१ नाम्नि पुंसि च ।
- १२२ भावे ।
- १२३ क्लीबे क्तः ।
- १२४ अनङ् ।
- १२५ यत्कर्मस्पर्शात्कर्त्र-
ङ्गसुखं ततः ।
- १२६ रम्यादिभ्यः
कर्त्तरि ।
- १२७ कारणम् ।
- १२८ भुजिपत्यादिभ्यः
कर्मापादाने ।
- १२९ करणाधारे ।
- १३० पुत्राग्नि घः ।
- १३१ गोचरसंचरवहन्न-
जव्यजखलापण-
निगमवकभगक-
षाकषनिकषम् ।
- १३२ व्यञ्जनाद् घञ् ।
- १३३ अवात्तृस्तृभ्याम् ।
- १३४ न्यायावायाध्या-
योद्यावसंहाराव-
हाराधारदारजा-
रम् ।
- १३५ उदङ्को ऽतोये ।
- १३६ आनायो जालम् ।
- १३७ खनो ङडरेकेक-
वकघञ्च ।
- १३८ इकिस्तिवस्वस्व-
पार्थे ।
- १३९ दुःस्वीषतः कृच्छ्रा-
कृच्छ्रार्थात्त्वल् ।

- १४० ऋयर्थे कर्त्राप्यादु
भूकृगः ।
१४१ शास्त्रयुधिद्विशिष्ट-
षिमृषातोऽनः ।

चतुर्थ पादः ।

- १ हत्सामीप्ये
सद्बद्धा ।
२ भूतवच्चाशंस्ये वा ।
३ क्षिप्राशंसार्थयो-
र्भविष्यन्तीसप्त-
म्यौ ।
४ सम्भावने सिद्ध-
वत् ।
५ नानद्यतनः प्रव-
न्धासक्त्योः ।
६ एष्यत्यवधौ देश-
स्यार्वाग्भागे ।
७ कालस्यानहोरा-

त्राणाम् ।

- ८ परे वा ।
९ सप्तम्यर्थे क्रिया-
तिपत्तौ क्रियाति-
पत्तिः ।

- १० भूते ।
११ वोतात्प्राक् ।
१२ क्षेपेऽपिजात्वोर्व-
र्त्तमाना ।
१३ कथमि सप्तमी च
वा ।
१४ किंवृत्ते सप्तमीभ-
विष्यन्त्यौ ।
१५ अश्रद्धामर्षेऽन्य-
त्रापि ।
१६ किंकिलास्त्यर्थयो-
र्भविष्यन्ती ।
१७ जातुयद्यदायदौ
सप्तमी ।

- १८ क्षेपे च यच्चयत्रे ।
 १९ चित्रे ।
 २० शेषे भविष्यन्त्य-
 यदौ ।
 २१ सप्तम्युताप्योवदि ।
 २२ सम्भावनेऽलमर्थे
 तदर्थानुक्तौ ।
 २३ अयदि श्रद्धाधातौ
 नवा ।
 २४ सतीच्छार्थात् ।
 २५ वत्स्यति हेतुफले ।
 २६ कामोक्तावक-
 च्छिति ।
 २७ इच्छार्थे सप्तमीप-
 श्रम्यौ ।
 २८ विधिनिमन्त्रणा-
 मन्त्रणाऽधीष्टस-
 म्प्रश्नप्रार्थने ।
 २९ प्रैषाऽनुज्ञावसरे
 कृत्यपञ्चम्यौ ।
 ३० सप्तमी चोर्ध्व-
 मौहूर्तिके ।
 ३१ स्मे पञ्चमी ।
 ३२ अधीष्टौ ।
 ३३ कालवेलासमये
 तुम्बाऽवसरे ।
 ३४ सप्तमी यदि ।
 ३५ शक्ताहं कृत्याश्च ।
 ३६ णिन्वाऽवश्यका-
 धर्मण्ये ।
 ३७ अहं तृष् ।
 ३८ आशिष्याशीः
 पञ्चम्यौ ।
 ३९ माड्यद्यतनी ।
 ४० सस्मे ह्यस्तनी च ।
 ४१ धातोः सम्बन्धे
 प्रत्ययाः ।
 ४२ भृशाभीक्ष्ण्ये

- हिस्वौ यथाविधि
 तध्वमौ च
 तद्युष्मदि ।
 ४३ प्रचये नवा सामा-
 न्यार्थस्य ।
 ४४ निषेधेऽलंखस्वोः
 क्त्वा ।
 ४५ परावरे ।
 ४६ निमील्यादिमेङ-
 स्तुल्यकर्तृके ।
 ४७ प्राक्काले ।
 ४८ खणम् चाभी-
 क्षण्ये ।
 ४९ पूर्वाग्निं प्रथमे ।
 ५० अन्यथैवकथमि-
 त्थमः कृगोऽनर्थ-
 कात् ।
 ५१ यथातथादीर्घ्यो-
 त्तरे ।
 ५२ शापे व्याप्यात् ।
 ५३ स्वाद्वर्थाददीर्घात् ।
 ५४ विद्वग्भ्यः कात्स्न्ये-
 णम् ।
 ५५ यावतो विन्द-
 जीवः ।
 ५६ चर्मोदिरात्पूरेः ।
 ५७ वृष्टिमाने जल्लु-
 कचास्य वा ।
 ५८ चेलायात् कनोपेः ।
 ५९ गात्रपुरुषात्सः ।
 ६० शुष्कचूर्णरूक्षा-
 त्पिषस्तस्यैव ।
 ६१ कृग्रहोऽकृत
 जीवात् ।
 ६२ निमूलात्कषः ।
 ६३ हनञ्च समूलात् ।
 ६४ करणेभ्यः ।
 ६५ स्वस्नेहनार्थात्पुष-

पिषः ।

- ६६ हस्तार्थाद्रहवर्त्ति-
वृत्तः ।
६७ बन्धेर्नाम्नि ।
६८ आधारात् ।
६९ कर्तुर्जीवपुरुषान्न-
श्वहः ।
७० ऊर्ध्वात्पूः शुपः ।
७१ व्याप्याच्चेवात् ।
७२ उपात्तिकरो लवने ।
७३ दंशेस्तृतीयया ।
७४ हिंसाथदिकाप्यात् ।
७५ उपपीडरुधकर्ष-
स्तत्सप्तम्या ।
७६ प्रमाणसमा-
सत्त्योः ।
७७ पञ्चम्या त्वरायाम् ।
७८ द्वितीयया ।
७९ स्वाङ्गेनाऽध्रुवेण ।
८० परिक्लेश्येन ।

- ८१ विशपतपदस्क-
न्दो वीप्साभी-
क्षणे ।
८२ कालेन तृष्यस्वः
क्रियान्तरे ।
८३ नाम्ना ग्रहादिशः ।
८४ कृगोऽव्ययेनाऽ-
निष्टोक्तौ क्त्वा-
णमौ ।
८५ तिर्यचाऽपवर्गे ।
८६ स्वाङ्गतश्चव्यर्थ-
नानाविनाधार्येन
भुवश्च ।
८७ तूष्णीमा ।
८८ आनुलोम्येऽन्वचा ।
८९ इच्छार्थे कर्मणः
सप्तमी ।
९० शकधृषज्ञारभल-
भसहार्हग्लाघ-
टास्तिसमर्थार्थे
च तुम् ।

षष्ठोऽध्यायः

प्रथमः पादः ।

- १ तद्धितोऽणादिः ।
 २ पौत्रादि वृद्धम् ।
 ३ वंश्यज्यायोभ्रा-
 त्रोजीवतिप्रपौ-
 त्राद्यऽस्त्री युवा ।
 ४ सपिण्डे वयः स्या-
 नाधिके जीवद्वा ।
 ५ युववृद्धं कुत्सार्च-
 वा ।
 ६ संज्ञादुर्वा ।
 ७ त्यदादिः ।
 ८ वृद्धिर्यस्य
 स्वरेष्वादिः ।
 ९ एदोद्देश एवेयादौ ।
 १० प्राग्देशे ।
 ११ वाऽऽद्यात् ।

१२ गोत्रोत्तरपदाद्गो-
 त्रादिवाऽजिह्वा-
 कात्यहरितका-
 त्यात् ।

- १३ प्राग्जितादण् ।
 १४ घनादेः पत्युः ।
 १५ अनिदम्यणपवादे
 च दित्यदित्या-
 दित्ययमपत्युत्त-
 रपदाञ्ज्यः ।

- १६ बहिषष्ठीकण्व ।
 १७ कल्यग्नेरेयण् ।
 १८ पृथिव्याञ्ज ।
 १९ उत्सादेरञ् ।
 २० वष्कयादसभासे ।
 २१ देवाद्यञ् च ।
 २२ अः स्याम्नः ।

२३ लोम्नोऽपत्येषु ।
 २४ द्विगोरनपत्ये
 यस्वरादेर्लुचद्विः ।
 २५ प्राग्वतः
 स्त्रीपुंसान्नञ्
 सञ् ।
 २६ त्वे वा ।
 २७ गोः स्वरे यः ।
 २८ ङसोऽपत्ये ।
 २९ आद्यात् ।
 ३० वृद्धाद्युनि ।
 ३१ अत इञ् ।
 ३२ बाह्यादिभ्यो गोत्रे ।
 ३३ वर्मणोऽचक्रात् ।
 ३४ अजादिभ्यो धेनोः ।
 ३५ ब्राह्मणाद्वा ।
 ३६ भूयः सम्भूयोऽ-
 म्भोऽमितौजसः
 स्तुक्च ।

३७ शालङ्क्यौदिषा-
 डिषाड्वलि ।
 ३८ व्यासवरुटसुधा-
 तृनिषादबिम्ब-
 चण्डालादन्तस्य
 चाक् ।
 ३९ पुनर्भूपुत्रदुहितृन-
 नान्दुरनन्तरेऽञ् ।
 ४० परस्त्रियाः परशु-
 आऽसावर्ण्ये ।
 ४१ विदादेर्वृद्धे ।
 ४२ गर्गादिर्यञ् ।
 ४३ मधुबभ्रोर्ब्राह्मण-
 कौशिके ।
 ४४ कपिवोधादाङ्गि-
 रसे ।
 ४५ वतण्डात् ।
 ४६ स्त्रियां लृप् ।
 ४७ कुञ्जादेर्जायन्यः ।

४८ स्त्रिवहुष्वायनञ् ।

४९ अश्वादेः ।

५० शपभरद्वाजादा-
त्रेये ।

५१ भर्गात्त्रैगर्त्तै ।

५२ आत्रेयाद्भारद्वाजे ।

५३ नडादिभ्य
आयनण् ।

५४ यमिजः ।

५५ हरितादेरजः ।

५६ क्रोष्टृशलङ्को-
र्लुक्च ।

५७ दर्भकृष्णाग्निश-
र्मरणशरद्वच्छुन-
कादाग्रायणत्रा-
ह्मणवार्षगण्यवा-
शिष्ठभार्गव-
वात्स्ये ।

५८ जीवन्तपर्वताद्वा ।

५९ द्रोणाद्वा ।

६० शिवादेरण् ।

६१ ऋपिवृष्णयन्धक-
कुरुभ्यः ।

६२ कन्यात्रिवेण्याः
कनीनत्रिवणं च ।

६३ शुङ्गाभ्यां भारद्वाजे ।

६४ विकर्णच्छगला-
द्वात्स्यात्रेये ।

६५ णश्च विश्रवसो
विश्लुक्च वा ।

६६ संख्यासंभद्रान्मा-
तुर्मातुर्ष्व ।

६७ अदोर्नदीमानुषी-
नाम्नः ।

६८ पीलासात्वाम-
ण्डूकाद्वा ।

६९ दितिश्चैयण् वा ।

७० इयाप्त्यूङः ।

- ७१ द्विस्वरादनद्याः ।
 ७२ इतोऽनिजः ।
 ७३ शुभ्रादिभ्यः ।
 ७४ इयामलक्षणाद्वा-
 शिष्ठे ।
 ७५ विकर्णकुषीतका-
 त्काश्यपे ।
 ७६ भ्रुवो भ्रुव् च ।
 ७७ कल्याण्यादेरिन्
 चान्तस्य ।
 ७८ कुलटाया वा ।
 ७९ चटकाणैरः स्त्रियां
 तु लृप् ।
 ८० क्षुद्राभ्य एरण् वा ।
 ८१ गोधाया दुष्टे
 णारश्च ।
 ८२ जण्टपण्टात् ।
 ८३ चतुष्पाद्भ्य एयञ् ।
 ८४ गृष्ट्यादेः ।
 ८५ वाडवेयो वृषे ।
 ८६ रेवत्यादेरिकण् ।
 ८७ वृद्धस्त्रियाः क्षेपे
 णश्च ।
 ८८ भ्रातुर्व्यः ।
 ८९ ईयः स्वसुश्च ।
 ९० मातृपित्रादेर्देय-
 णीयणौ ।
 ९१ श्वशुराद्यः ।
 ९२ जातौ राज्ञः
 ९३ क्षत्रादियः ।
 ९४ मनोर्धाणौ
 षश्चान्तः ।
 ९५ माणवः कुत्सा-
 याम् ।
 ९६ कुलादीनः ।
 ९७ यैयकजावसमासे
 वा ।
 ९८ दुष्कुलादेयण्वा ।

९९ महाकुलाद्वाऽ-
लीनौ ।	१०८ दगुकोशलकर्मार
च्छागवृषाद्यादिः ।
१०० कुर्वदैर्ज्यः ।	१०९ द्विस्वरादणः ।
१०१ सम्राजः क्षत्रिये ।	११० अवृद्धादोर्नवा ।
१०२ सेनान्त कारु
लक्ष्मणादिश्च ।	१११ पुत्रान्तात् ।
१०३ सुयाम्नः सौवीरे-
ष्वायनिञ् ।	११२ चर्मिर्वर्मिगारेट
कार्कट्यकाक
लङ्कावाकिनाच्च
कश्चान्तोऽन्त्यस्व-
रात् ।
१०४ पाण्डाहृतिमिम-
ताण्णश्च ।	११३ अदोरायनिः प्रायः ।
१०५ भागावित्तितार्ण-
विन्दवाऽकशापे-
यान्निन्दायामि-
कण्वा ।	११४ राष्ट्रक्षत्रियात्स-
रूपाद्राजापत्ये
द्रिरञ् ।
१०६ सौयामायनि
यामुन्दायनि
वाष्यायणेरीयश्च	११५ गान्धारिसाल्वे-
याभ्याम् ।
वा ।	११६ पुरुमगधकलिङ्ग
सूरमसद्विस्वरा-
दण् ।
१०७ तिकादेरायनिञ् ।	

११७ साल्वांशप्रत्य-
ग्रथकलकूटाऽश्म-
कादिन् ।

११८ दुनादिकुर्वित्को-
शलाजादाञ्ज्यः ।

११९ पाण्डोड्यर्ण् ।

१२० शकादिभ्यो द्रेलुण् ।

१२१ कुन्त्यवन्तेः
स्त्रियाम् ।

१२२ कुरोर्वा ।

१२३ द्वेऽञ्जणोऽप्राच्य-
भर्गादिः ।

१२४ बहुष्वऽस्त्रियाम् ।

१२५ यस्कादेर्गोत्रि ।

१२६ यञऽञोऽद्यापर्णा-
न्तगोपवनादेः ।

१२७ कौण्डिन्याग-
स्त्ययोः कुण्डि-
नागस्ती च ।

१२८ भृग्वङ्गिरस्कुत्स-
वशिष्ठगोतमाऽत्रेः ।

१२९ प्राग्भरते बहुस्व-
रादिभः ।

१३० वोपकादेः ।

१३१ तिककितवादौ
द्वन्द्वे ।

१३२ द्रथादेस्तथा ।

१३३ वाऽन्येन ।

१३४ द्वयेकेषु षष्ठ्यास्त-
त्पुरुषे यनादेर्वा ।

१३५ न प्राग्जितीये
स्वरे ।

१३६ गर्गभार्गविका ।

१३७ यूनि लुप् ।

१३८ वायनणायनिजोः ।

१३९ द्वीजो वा ।

१४० त्रिदार्षादणिजोः ।

१४१ अत्राह्मणात् ।

१४२ पैलादेः ।

१४३ प्राच्येऽत्रोऽतौत्व-
ल्यादेः ।

द्वितीयः पादः ।

१ रागादो रक्ते ।

२ लाक्षारोचनादि-
कण् ।

३ शकलकर्दमाद्वा ।

४ नीलपीतादकम् ।

५ उदितगुरोर्भाद्यु-
क्तेऽन्दे ।

६ चन्द्रयुक्तात्काले
लुप्तत्वेऽप्रयुक्ते ।

७ द्वन्द्वादीयः ।

८ श्रवणाऽश्वत्थान्ना-
मन्यः ।

९ षष्ठ्याः समूहे ।

१० भिक्षादेः ।

११ क्षुद्रकमालवात्से-
नानाम्नि ।

१२ गोत्रोक्षवत्सोषट्-
वृद्धाऽजोरभ्रमनु-
ष्यराजराजन्यरा-
जपुत्रादकञ् ।

१३ केदाराण्यश्च ।

१४ कवचिहस्त्यऽचि-
त्ताचेकण् ।

१५ धेनोरनञः ।

१६ ब्राह्मणमाणववा-
डवाद्यः ।

१७ गणिकाया ण्यः ।

१८ केशाद्वा ।

१९ वाऽश्वादीयः ।

२० पश्वा ड्वण् ।

२१ ईनोऽन्हः क्रतौ ।

२२ पृष्ठाद्यः ।

२३ चरणाद्धर्मवत् ।

२४ गोरथवातात्त्र-
लकट्यलूलम् ।

२५ पाशादेश्च ल्यः ।

२६ श्वादिभ्योऽञ् ।

२७ खलादिभ्यो लिन् ।

२८ ग्रामजनबन्धुग-
जसहायात्तल् ।

२९ पुरुषात्कृतहितव-
धविकारे चैयञ् ।

३० विकारे ।

३१ प्राण्यौषधिवृक्षे-
भ्योऽवयवे च ।

३२ तालाद्धलुषि ।

३३ त्रपुजतोः षोन्तश्च ।

३४ शम्भ्या लः ।

३५ पयोद्रोर्यः ।

३६ उष्ट्रादकञ् ।

३७ उमोर्णाद्वा ।

३८ एण्या एयञ् ।

३९ कौशेयम् ।

४० परशव्याद्यलुक्
च ।

४१ कंसीयाञ्ज्यः ।

४२ हेमार्थान्माने ।

४३ द्रोर्वयः ।

४४ मानात्कीतवत् ।

४५ हेमादिभ्योऽञ् ।

४६ अभक्ष्याच्छादने
वा मयट् ।

४७ शरदभकूदीतृण-
सोमबल्वजात् ।

४८ एकस्वरात् ।

४९ दोरप्राणिनः ।

५० गोः पुरीषे ।

५१ ब्रीहेः पुरोडाशे ।

५२ तिलयवादनाम्नि ।

५३ पिष्टात् ।

५४ नाम्नि कः ।

५५ ह्योगोदोहादीनञ्
हियङ्गुश्चास्य ।

५६ अपोयञ्वा ।

५७ लुव्वहुलं पुष्पमूले ।

५८ फले ।

५९ प्लक्षादेरण् ।

६० जम्बवा वा ।

६१ नद्विरद्रुवयगोम-
यफलात् ।

६२ पितृमातुर्व्यङ्गुलं
आतरि ।

६३ पित्रोर्दामहट् ।

६४ अवेर्दुग्धे सोढ-
दूसमरीसम् ।

६५ राष्ट्रेऽनङ्गादिभ्यः ।

६६ राजन्यादिभ्यो-
ऽकञ् ।

६७ वसातेर्वा ।

६८ भौरिक्चैषु कार्या-

देर्विधभक्तम् ।

६९ निवासाऽदूरभवे
इति देशे नाम्नि ।

७० तदत्रा ऽस्ति ।

७१ तेन निर्वृत्ते च ।

७२ नद्यां मतुः ।

७३ मध्वादेः ।

७४ नडकुमुदवेतसम-
हिषाडित् ।

७५ नडशादाद्वलः ।

७६ शिखायाः ।

७७ शिरीषादिककणौ ।

७८ शर्कराया इकणी-
याऽण् च ।

७९ रोऽश्मादेः ।

८० प्रेक्षादेरिन् ।

८१ तृणादेः सल्ल् ।

८२ काशादेरिलः ।

८३ अरीहणादेरकण् ।

८४ सुपन्थ्यादेर्ज्यः ।	णाद्वा ।
८५ सुतङ्गमादेरिब् ।	१०१ देवता ।
८६ बलादेर्यः ।	१०२ पैगाङ्क्षीपुत्रादे-
८७ अहरादिभ्योऽब् ।	रीयः ।
८८ सख्यादेरेयणू ।	१०३ शुक्रादियः ।
८९ पन्थ्यादेरायनण् ।	१०४ शतरुद्रात्तौ ।
९० कर्णादेरायनिब् ।	१०५ अपोनपादपान्न-
९१ उत्करादेरीयः ।	पातस्तृचातः ।
९२ नडादेः कीयः ।	१०६ महेन्द्राद्वा ।
९३ कुशाश्वादेरीयण् ।	१०७ कसोमाद्व्यण् ।
९४ ऋश्यादेः कः ।	१०८ व्यावापृथिवीशुना-
९५ वराहादेः कण्	सीराऽग्नीषोमम-
९६ कुसुदादेरिकः ।	रुत्वद्वास्तोष्पति-
९७ अश्वत्थादेरिकण् ।	गृहमेधादीययौ ।
९८ सास्य पौर्णमासी ।	१०९ वाय्वृतुपित्तृषसो
९९ आग्रहायण्यश्व-	यः ।
त्थादिकण् ।	११० महाराजप्रोष्ठप-
१०० चैत्रीकार्तिकी-	दादिकण् ।
फाल्गुनीश्रव-	१११ कालाद्भववत् ।

- ११२ आदेशछन्दसः
प्रगाथे ।
- ११३ योद्धुप्रयोजना-
द्युद्धे ।
- ११४ भावघजोऽस्यां णः
- ११५ श्यैनम्पातातैल-
म्पाता ।
- ११६ प्रहरणात्
क्रीडायां णः ।
- ११७ तद्वेत्त्यधीते ।
- ११८ न्यायादेरिकण् ।
- ११९ पदकल्पलक्षणा-
न्तक्रत्वाख्याना-
ख्यायिकात् ।
- १२० अकल्पात्सूत्रात् ।
- १२१ अधर्मक्षत्रत्रिसं-
सर्गाङ्गाद्विद्यायाः
- १२२ याज्ञिकौचित्यक-
लौकायितिकम् ।
- १२३ अनुब्राह्मणादिन् ।
- १२४ शतषष्ठेः पथ
इकद् ।
- १२५ पदोत्तरपदेभ्य इकः
- १२६ पदक्रमशिक्षामी-
मांसासाम्नोऽकः॥
- १२७ ससर्वपूर्वाल्लुप् ।
- १२८ संख्याकात्सूत्रे ।
- १२९ प्रोक्तात् ।
- १३० वेदेन्ब्राह्मणमत्रैव ।
- १३१ तेनच्छत्रे रथे ।
- १३२ पाण्डुकम्बलादिन् ।
- १३३ दृष्टे साम्नि
नाम्नि ।
- १३४ गोत्रादङ्गवत् ।
- १३५ वामदेवाद्यः ।
- १३६ डिद्धाऽण् ।
- १३७ वा जाते द्विः ।
- १३८ तत्रोद्धृते पात्रेभ्यः

१३९ स्थण्डिलाच्छेते
व्रती ।

१४० संस्कृते भक्ष्ये ।

१४१ शूलोखाद्यः ।

१४२ क्षीरादेयण् ।

१४३ दध्न इकण् ।

१४४ वोदश्वितः ।

१४५ क्वचित् ।

तृतीयः पादः ।

१ शेषे ।

२ नद्यादेरेयण् ।

३ राब्द्रादियः ।

४ दूरादेत्यः ।

५ उत्तरादाहञ् ।

६ पारावारादीनः ।

७ व्यस्तव्यत्यस्तात् ।

८ सुप्रागपाणुदक्प्र-
तीचो यः ।

९ ग्रामादीनश्च ।

१० कऽयादेऽयकञ् ।

११ कुण्ड्यादिभ्यो
यलुक्च ।

१२ कुलकुक्षिग्रीवा-
च्छ्वास्यलङ्कारे ।

१३ दक्षिणापश्चात्पुर-
स्त्यण् ।

१४ बल्ह्युर्दिपर्दिकापि-
श्याष्टायनण् ।

१५ रंकोः प्राणिनि वा ।

१६ क्वेहामात्रतस-
स्त्यच् ।

१७ नेर्ध्रुवे ।

१८ निसो गते ।

१९ ऐषमोह्यःश्वसो वा ।

२० कन्धाया इकण् ।

२१ वर्णाविकञ् ।

२२ रूप्योत्तरपदार-
ण्याणः ।

२३ दिक्पूर्वादिनाम्नः ।	कणौ ।
२४ मद्रादम् ।	३५ काश्यादेः ।
२५ उदग्ग्रामाद्यकू-	३६ वाहीकेषु ग्रामात् ।
ल्लोम्नः ।	३७ वोशीनरेषु ।
२६ गोष्ठीतैकीनैकेती-	३८ वृजिमद्रादेशात्कः ।
गोमतीशूरसेनवा-	३९ उवर्णादिकण् ।
हीकरोमकपटच्च-	४० दोरेव प्राचः ।
रात् ।	४१ हतोऽकल् ।
२७ शकलादेर्यजः ।	४२ रोपान्त्यात् ।
२८ वृद्धेऽजः ।	४३ प्रस्थपुरवहान्तयो-
२९ न द्विस्वरात्प्राग्भ-	पान्त्यधन्वार्थात् ।
रतात् ।	४४ राण्डेभ्यः ।
३० भवतोरिकणी-	४५ बहुविषयेभ्यः ।
यसौ ।	४६ धूमादेः ।
३१ परजनराज्ञोऽकीयः	४७ सौवीरेषु कूलात् ।
३२ दोरीयः ।	४८ समुद्रान्तनावोः ।
३३ उष्णादिभ्यः	४९ नगरात्कुत्सादा-
कालात् ।	क्ष्ये ।
३४ व्यादिभ्यो णिके-	५० कच्छाग्निवक्त्रव-

त्तोत्तरपदात् ।
 ५१ अरण्यात्पथि
 न्यायाध्यायेभन-
 रविहारे ।
 ५२ गोमये वा ।
 ५३ कुरुयुगन्धराद्वा ।
 ५४ साल्वाद्गोयवाग्व-
 पत्तौ ।
 ५५ कच्छादेर्नृनृस्थे ।
 ५६ कोपान्त्याच्चाण् ।
 ५७ गत्तोत्तरपदादीयः ।
 ५८ कटपूर्वात्प्राचः ।
 ५९ कखोपान्त्यकन्था-
 पलदनगरग्राम-
 हृदोत्तरपदाद्गोः ।
 ६० पर्वतात् ।
 ६१ अनरे वा ।
 ६२ पर्णकृकणाद्भार-
 द्वाजात् ।

६३ गहादिभ्यः ।
 ६४ पृथिवीमध्यान्म-
 ध्यमश्वास्य ।
 ६५ निवासाच्चरणेऽण् ।
 ६६ वेणुकादिभ्य ईयण्
 ६७ वा युष्मदस्मदो-
 ऽजीनञौ युष्मा-
 कास्माकं चास्यै-
 कत्वे तु तवकम-
 मकम् ।
 ६८ द्वीपादनुसमुद्रं
 ण्यः ।
 ६९ अर्द्धाद्यः ।
 ७० सपूर्वादिकण् ।
 ७१ दिक्पूर्वात्तौ ।
 ७२ ग्रामराष्ट्रांशाद-
 णिकणौ ।
 ७३ परावराधमोत्त-
 मादेर्यः ।

- ७४ अमोन्तावोऽधसः । नट् ।
 ७५ पश्चादाद्यन्ताग्रा- ८८ सायश्चिरं प्राह्वे प्रगे-
 दिमः । ऽव्ययात् ।
 ७६ मध्यान्मः । ८९ भर्तुसन्ध्यादेरण् ।
 ७७ मध्ये उत्कर्षापक- ९० संवत्सरात्फलप-
 र्षयोरः । र्वणोः ।
 ७८ अध्यात्मादिभ्य ९१ हेमन्ताद्वा तल्लुक्च ।
 इकण् । ९२ प्रावृष एण्यः ।
 ७९ समानपूर्वलोको- ९३ स्थामाजिनान्ता-
 त्तरपदात् । ल्लुप् ।
 ८० वर्षाकालेभ्यः । ९४ तत्र कृतलब्धक्री-
 ८१ शरदः श्राद्धे तसम्भूते ।
 कर्मणि । ९५ कुशले ।
 ८२ नवा रोगातपे । ९६ पथोऽकः ।
 ८३ निशाप्रदोषात् । ९७ कोऽश्मादेः ।
 ८४ श्वसस्तादिः । ९८ जाते ।
 ८५ चिरपरुत्परारेस्तनः ९९ प्रावृष इकः ।
 ८६ पुरो नः । १०० नाम्नि शरदोऽ-
 ८७ पूर्वाह्नापराह्नात्त- कश् ।

१०१ सिन्ध्वपकरा-
त्काणौ ।

१०२ पूर्वाह्णापराह्णा-
द्रामूलप्रदोषाव-
स्करादकः ।

१०३ पथः पन्थ च ।

१०४ अश्च वामावास्या-
याः ।

१०५ श्रविष्ठाषाढादी-
यण् च ।

१०६ फल्गुन्याष्टः ।

१०७ बहुलाऽनुराधापु-
ष्यार्थपुनर्वसुह-
स्तविशाखास्वा-
तेर्लुप् ।

१०८ चित्रारेवतीरोहि-
ण्याः स्त्रियाम् ।

१०९ बहुलमन्येभ्यः ।

११० स्थानान्तर्गोशाल-

खरशालात् ।

१११ वत्सशालाद्वा ।

११२ सोदर्यसमानो-
दर्यौ ।

११३ कालादेये ऋणे ।

११४ कलाप्यश्वत्थयव-
बुसोमान्यासैष-
मसोऽकः ।

११५ ग्रीष्मावरसमा-
दकञ् ।

११६ संवत्सराग्रहाय-
ण्या इकण् च ।

११७ साधुपुष्पस्पन्ध-
माने ।

११८ उप्ते ।

११९ आश्वयुज्या अकञ् ।

१२० ग्रीष्मवसन्ताद्वा ।

१२१ व्याहरति मृगे ।

१२२ जयिनि च ।

- १२३ भवे । १३७ अन्तः पूर्वादिकण् ।
 १२४ दिगादिदेहांशाद्यः । १३८ पर्यनोर्ग्रामात् ।
 १२५ नाम्न्युदकात् । १३९ उपाज्जानुनीविक-
 १२६ मध्यादिनण्णेषा-
 मोऽन्तश्च । १४० रूढावन्तःपुरा-
 १२७ जिह्वामूलकुले-
 श्वेयः । १४१ कर्णललाटात्कल् ।
 १२८ वर्गान्तात् । १४२ तस्य व्याख्याने
 च ग्रन्थात् ।
 १२९ ईनयौ चाऽशब्दे । १४३ प्रायोबहुस्वरादि-
 १३० हतिकुक्षिकलशि-
 बस्त्यहेरेयण् । कण् ।
 १३१ आस्तेयम् । १४४ ऋगृद्द्विस्वरयागे-
 भ्यः ।
 १३२ ग्रीवातोऽण् च । १४५ ऋषेरध्याये ।
 १३३ चतुर्मासान्नाग्निः । १४६ पुरोडाशपौरोडा-
 १३४ यज्ञे व्यः । १४७ छन्दसो यः ।
 १३५ गम्भीरपञ्चजन-
 बहिर्देवात् । १४८ शिक्षादेश्चाण् ।
 १३६ परिमुखादेरव्ययी-
 भावात् । १४९ तत आगते ।

१५० विद्यायोनिसम्ब-

न्धादकल् ।

१५१ पितुर्यो वा ।

१५२ ऋत इकण् ।

१५३ आयस्थानात् ।

१५४ शुण्डिकादेरण् ।

१५५ गोत्रादङ्कवत् ।

१५६ नृहेतुभ्यो रूप्य-

मयटौ वा ।

१५७ प्रभवति ।

१५८ वैडुर्यः ।

१५९ त्यदादेर्मयट् ।

१६० तस्येदम् ।

१६१ हलसीरादिकण् ।

१६२ समिध आधाने

टेन्यण् ।

१६३ विवाहे द्वन्द्वाद-

कल् ।

१६४ अदेवासुरादिभ्यो

वैरे ।

१६५ नटान्नुत्ते ज्यः ।

१६६ छन्दोगौक्त्थक-

याज्ञिकबह्वृचाच्च

धर्माग्नायसङ्घे ।

१६७ आथर्वणिकादणि-

कलुक्च ।

१६८ चरणादकल् ।

१६९ गोत्राददण्डमा-

णवशिष्ये ।

१७० रैवतिकादेरीयः ।

१७१ कौपिञ्जलहास्ति-

पदादण् ।

१७२ सङ्घघोषाङ्गलक्षणे-

ऽज्यजिजः ।

१७३ शाकलादकश्च ।

१७४ गृहेऽग्नीधोरण्

धश्च ।

१७५ रथात्सादेश्च

वोदूऽङ्गे ।	१८९ शिलालिपाराश-
१७६ यः ।	यान्नटभिक्षुसूत्र ।
१७७ पत्रपूर्वादिन् ।	१९० कृशाश्वकर्मन्दा-
१७८ वाहनात् ।	दिन् ।
१७९ बाह्यपथ्युपकरणे ।	१९१ उपज्ञाते ।
१८० वहेस्तुरिश्वादिः ।	१९२ कृते ।
१८१ तेन प्रोक्ते ।	१९३ नाम्निन मक्षिका-
१८२ मौदादिभ्यः ।	दिभ्यः ।
१८३ कठादिभ्यो वेदे	१९४ कुलालादेरकब् ।
लुप् ।	१९५ सर्वचर्मण
१८४ तित्तिरिवरतन्तु-	ईनेनञौ ।
खण्डिकोखादी-	१९६ उरसोयाणौ ।
यण् ।	१९७ छन्दस्यः ।
१८५ छगलिनो णेयिन् ।	१९८ अमोऽधिकृत्यग्रन्थे ।
१८६ शौनकादिभ्यो	१९९ ज्योतिषम् ।
णिन् ।	२०० शिशुकृन्दादिभ्य
१८७ पुराणे कल्पे ।	ईयः ।
१८८ काश्यपकौशिका-	२०१ द्वन्द्वात्प्रायः ।
द्वेदवच्च ।	२०२ अभिनिष्क्राम-

तिद्वारे ।

२०३ गच्छति पथिदूते ।

२०४ भजति ।

२०५ महाराजादिकण् ।

२०६ अचित्ताददेश-
कालात् ।

२०७ वासुदेवाज्जुना-
दकः ।

२०८ गोत्रक्षत्रियेभ्यो-
ऽकब् प्रायः ।

२०९ सरूपाद् द्रेः सर्व
राष्ट्रवत् ।

२१० टस्तुल्यदिशि ।

२११ तसिः ।

२१२ यश्चोरसः ।

२१३ सेर्निवासादस्य ।

२१४ आभिजनात् ।

२१५ शण्डिकादेर्ण्यः ।

२१६ सिन्धवादेरब् ।

२१७ सलातुरादीयण् ।

२१८ तूदीवर्मत्या एयण् ।

२१९ गिरेरीयोऽस्त्रा-
जीवे ।

चतुर्थः पादः ।

१ इकण् ।

२ तेन जितजयद्दी-
व्यत्खनत्सु ।

३ संस्कृते ।

४ कुलत्थकोपान्त्या-
दण् ।

५ संसृष्टे ।

६ लवणादः ।

७ चूर्णमुद्गाभ्यामि-
नणौ ।

८ व्यञ्जनेभ्य

वपसिक्ते ।

९ तरति ।

- १० नौद्विस्वरादिकः ।
 ११ चरति ।
 १२ पर्पादिरिकट ।
 १३ पदिकः ।
 १४ श्वगणाद्वा ।
 १५ वेतनादेर्जीवति ।
 १६ व्यस्ताच्च क्रयवि-
 क्रयादिकः ।
 १७ वस्नात् ।
 १८ आयुधादीयश्च ।
 १९ व्रातादीनञ् ।
 २० निर्वृत्तेऽक्षद्यूतादेः ।
 २१ भावादिमः ।
 २२ याचितापमि-
 त्यात्कण् ।
 २३ हरत्युत्सङ्गादेः ।
 २४ भस्त्रादेरिकट् ।
 २५ विवधवीवधाद्वा ।
 २६ कुटिलिकाया अण् ।
 २७ ओजःसहोम्भसो
 वर्त्तते ।
 २८ तं प्रत्यनोर्लोमेप-
 कूलात् । —
 २९ परेर्मुखपाश्वर्त्वात् ।
 ३० रक्षदुच्छतोः ।
 ३१ पक्षिमत्स्यमृगा-
 र्थाद् घ्नति ।
 ३२ परिपन्थात्तिष्ठति
 च ।
 ३३ परिपथात् ।
 ३४ अष्टद्वेर्गृह्णति गर्ह्ये ।
 ३५ कुसीदादिकट् ।
 ३६ दशैकादशादि-
 कश्च ।
 ३७ अर्थपदपदोत्तरल-
 लामप्रतिकण्ठात् ।
 ३८ परदारादिभ्यो
 गच्छति ।

- ३९ प्रतिपथादिकश्च । ५२ विभाजयितृविश-
 ४० माथोत्तरपदपद-
 व्याक्रन्दाद्भावति । ५३ अवक्रये ।
 ४१ पश्चात्यनुपदात् । ५४ तदस्य पण्यम् ।
 ४२ सुस्नातादिभ्यः ५५ किशरादेरिकट् ।
 पृच्छति । ५६ शलालुनो वा ।
 ४३ प्रभूतादिभ्यो ५७ शिल्पम् ।
 ब्रुवति । ५८ मङ्गुकक्षरराद्वा-
 ४४ माशब्द इत्यादि-
 भ्यः । ५९ शीलम् ।
 ४५ शाब्दिकदार्दरिक-
 लालाटिककौक्कु-
 टिकम् । ६० अङ्गस्थाच्छत्रा-
 देरन् ।
 ४६ समूहार्थात्समवेते । ६१ तूष्णीकः ।
 ४७ पर्षदो ण्यः । ६२ प्रहरणम् ।
 ४८ सेनाया वा । ६३ परश्वधाद्वाऽण् ।
 ४९ धर्माधर्माच्चरति । ६४ शक्तियष्टेष्टीकण् ।
 ५० षष्ठ्या धर्म्ये । ६५ वेष्ट्यादिभ्यः ।
 ५१ क्रन्नरादेरण् । ६६ नास्तिकास्तिक-
 दैष्टिकम् ।

६७ वृत्तोऽपपाठो-
ऽनुयोगे ।

६८ बहुस्वरपूर्वादिकः ।

६९ भक्ष्यं हितमस्मै ।

७० नियुक्तं दीयते ।

७१ श्राणामांसौदना-
दिको वा ।

७२ भक्तौदनाद्वा
णिकट् ।

७३ नवयज्ञादयोऽस्मि-
न् वर्तन्ते ।

७४ तत्र नियुक्ते ।

७५ अगारान्तादिकः ।

७६ अदेशकालाद-
ध्यायिनि ।

७७ निकटादिषु
वसति ।

७८ सतीर्थ्यः ।

७९ प्रस्तारसंस्थानतद-

न्तकठिनांतेभ्यो
व्यवहरति ।

८० सङ्ख्यादेश्वार्हद-
लुचः ।

८१ गोदानादीनां
ब्रह्मचर्ये ।

८२ चन्द्रायणं च
चरति ।

८३ देवव्रतादीन् डिन् ।

८४ ङकश्चाष्टाचत्वारिं-
शतं वर्षाणाम् ।

८५ चातुर्मास्यन्तौ
यल्लुक् च ।

८६ क्रोशयोजनपूर्वा-
च्छताद्योजनाच्चा-
ऽभिगमार्हे ।

८७ तद्यात्येभ्यः ।

८८ पथ इकट् ।

८९ नित्यं णः पन्थश्च ।

- १० शङ्कूत्तरकान्ता-
राजवारिस्थलज-
ङ्गलादेस्तेनाहृते च ।
११ स्थलादेर्मधुकमरि-
चेऽण् ।
१२ तुरायणपारायणं
यजमानाऽधीयाने ॥
१३ संशयं प्राप्ते
ज्ञेये ।
१४ तस्मै योगादेः
शक्ते ।
१५ योगकर्मभ्यां
योकजौ ।
१६ यज्ञानां दक्षिणा-
याम् ।
१७ तेषु देये ।
१८ काले कार्ये च
भववत् ।
१९ व्युष्टादिष्वण् ।
- १०० यथाकथाचाण्डः ।
१०१ तेन हस्ताद्यः ।
१०२ शोभमाने ।
१०३ कर्मवेषाद्यः ।
१०४ कालात्परिजय्यल-
भ्यकार्यसुकरे ।
१०५ निर्वृत्ते ।
१०६ तं भाविभूते ।
१०७ तस्मै भृताऽधी-
ष्टे च ।
१०८ षण्मासादवयसि
ण्येकौ ।
१०९ समाया ईनः ।
११० रात्र्यहःसंवत्सरा-
च्च द्विगोर्वा ।
१११ वर्षादथ वा ।
११२ प्राणिनि भूते ।
११३ मासाद्वयसि यः ।
११४ ईनश्च ।

- ११५ षण्मासाद्यय-
णिकण् ।
- ११६ सोऽस्य ब्रह्मचर्य-
तद्वतोः ।
- ११७ प्रयोजनम् ।
- ११८ एकागाराच्चौरे ।
- ११९ चूडादिभ्योऽण् ।
- १२० विशाखाषाढा-
न्मन्थदण्डे ।
- १२१ उत्थापनादेरीयः ।
- १२२ विशिरुहिपदिपू-
रिसमापेरनात्सं-
पूर्वपदात् ।
- १२३ स्वर्गस्वस्तिवाच-
नादिभ्यो यल्लुपौ
- १२४ समयात्प्राप्तः ।
- १२५ ऋत्वादिभ्योऽण् ।
- १२६ कालाद्यः ।
- १२७ दीर्घः ।
- १२८ आकालिकमिक-
आद्यन्ते ।
- १२९ त्रिंशद्विंशतेर्डको-
ऽसंज्ञायामार्हदर्थे ।
- १३० सङ्ख्याडतेश्चाऽ-
शत्तिष्ठेः कः ।
- १३१ शतात्केवलादत-
स्मिन्येकौ ।
- १३२ वातोरिकः ।
- १३३ कार्षापणादिकद्
प्रति आस्य वां ।
- १३४ अर्द्धात्पलंकंसक-
र्षात् ।
- १३५ कंसाद्धात् ।
- १३६ सहस्रशतमा-
नादण् ।
- १३७ शूर्पार्द्धाऽञ् ।
- १३८ वसनात् ।
- १३९ विंशतिकात् ।

- १४० द्विगोरीनः । १५४ पुत्राद्येयौ ।
 १४१ अनामन्यऽद्विः १५५ द्विस्वरब्रह्मवर्चसा-
 प्लुप् । द्योऽसङ्ख्यापरि-
 १४२ नवाणः । माणाश्वादेः ।
 १४३ सुवर्णकार्षापणात् । १५६ पृथिवीसर्वभूमेरी-
 १४४ द्वित्रिवहोर्निष्क- शज्ञातयोश्चाञ् ।
 विस्तात् । १५७ लोकसर्वलोकात्
 १४५ शतायः । ज्ञाते ।
 १४६ शाणात् । १५८ तदत्रास्मै वा वृ-
 १४७ द्वित्र्यादेर्याऽण् वा । द्ध्यायलाभोपदा-
 १४८ पणपादमाषाद्यः । शुल्कं देयम् ।
 १४९ खारीकाकणीभ्यः १५९ पूरणाद्धादिकः ।
 कच् । १६० भागाद्येकौ ।
 १५० मूल्यैः क्रीते । १६१ तं पचतिद्रोणा-
 १५१ तस्य वापे । द्वाऽञ् ।
 १५२ वातपित्तश्लेष्म- १६२ सम्भवदवहर-
 सन्निपाताच्छम- तोश्च ।
 नकोपने । १६३ पात्राचिताढका-
 १५३ हेतौ संयोगोत्पाते । दीनो वा ।

१६४ द्विगोरीनेकटौ वा ।	१७५ पञ्चदशद्वर्गे वा ।
१६५ कुलिजाद्वालुप् च ।	१७६ स्तोमे डट् ।
१६६ वंशादेभरिाद्वरद्व-	१७७ तमर्हति ।
हदावहत्सु ।	१७८ दण्डादेर्यः ।
१६७ द्रव्यवस्त्रात्केकम् ।	१७९ यज्ञादियः ।
१६८ सोऽस्य भृतिव-	१८० पात्रात्तौ ।
स्नांशम् ।	१८१ दक्षिणाकडङ्गरस्था-
१६९ मानम् ।	लीबिलादीययौ ।
१७० जीवितस्य सन् ।	१८२ छेदादेर्नित्यम् ।
१७१ सङ्ख्यायाः संघ-	१८३ विरागाद्विरङ्गश्च ।
सूत्रपाठे ।	१८४ शीर्षच्छेदाद्यो वा ।
१७२ नाम्नि ।	१८५ शालीनकौपीना-
१७३ विंशत्यादयः ।	र्त्विजीनम् ।
१७४ त्रैशचात्वारिंशम् ।	

सप्तमोऽध्यायः

प्रथमः पादः ।	३ धुरो यैयण् ।
१ यः ।	४ वामाद्यादेरीनः ।
२ वहति रथयुगप्रा-	५ अश्वैकादेः ।
सङ्गात् ।	६ हलसीरादिकण् ।

- ७ शकटादण् ।
 ८ विध्यत्यऽनन्येन ।
 ९ धनगणाल्लब्धरि ।
 १० णोऽन्नात् ।
 ११ हृद्यपद्यतुल्यमूल्य-
 वद्यपथ्यवयस्य-
 धेनुष्यागार्हपत्य-
 जन्यधर्म्यम् ।
 १२ नौविषेण तार्थ-
 वध्ये ।
 १३ न्यायार्थादनपेते ।
 १४ मतमदस्य करणे ।
 १५ तत्र साधौ ।
 १६ पथ्यतिथिवसति-
 स्वपतेरेयण् ।
 १७ भक्ताणः ।
 १८ पर्षदो ण्यणौ ।
 १९ सर्वजनाण्येनजौ ।
 २० प्रतिजनादेरीनञ् ।
 २१ कथादेरिकण् ।
 २२ देवतान्तात्तदर्थे ।
 २३ पाद्यार्घ्ये ।
 २४ ण्योऽतिथेः ।
 २५ सादेश्चातदः ।
 २६ हलस्य कर्षे ।
 २७ सीतया संगते ।
 २८ ईयः ।
 २९ हविरन्नभेदापूपा-
 देर्यो वा ।
 ३० उवर्णयुगादेर्यः ।
 ३१ नाभेर्नभ् चाऽदेहां-
 शात् ।
 ३२ न् चोधसः ।
 ३३ शुनो वश्चोदूत् ।
 ३४ कम्बलान्नाग्नि ।
 ३५ तस्मै हिते ।
 ३६ न राजाचार्य-
 ब्राह्मणवृष्णः ।

३७ प्राण्यङ्गरथखल-
तिलयववृषत्रह्म-
माषाद्यः ।

३८ अव्यजात् थ्यप् ।

३९ चरकमाणवादी-
नञ् ।

४० भोगोत्तरपदात्म-
भ्यामीनः ।

४१ पञ्चसर्वविश्वाब्ज-
नात्कर्मधारये ।

४२ महत्सर्वादिकण् ।

४३ सर्वाणो वा ।

४४ परिणामिनि
तदर्थे ।

४५ चर्मण्यञ् ।

४६ ऋषभोपान-
हाञ्ज्यः ।

४७ छुद्विर्बलेरेयण् ।

४८ परिखाऽस्य स्यात् ।

४९ अत्र च ।

५० तद् ।

५१ तस्याहं क्रियायां
वत् ।

५२ स्यादेरिवे ।

५३ तत्र ।

५४ तस्य ।

५५ भावे त्वतल् ।

५६ प्राक्त्वादगङुलादेः॥

५७ नञ्त्तत्पुरुषादबु-
धादेः ।

५८ पृथ्वादेरिमन्वा ।

५९ वर्णहठादिभ्य-
प्यण् च वा ।

६० पतिराजान्तगुणा-
ङ्गराजादिभ्यः
कर्मणि च ।

६१ अर्हतस्तोन् च ।

६२ सहायाद्वा ।

६३ सखिवणिगूद-
तायः ।

६४ स्तेनान्नलुक्च ।

६५ कपिज्ञातेरेयण् ।

६६ प्राणिजातिवयोऽ-
थादञ् ।

६७ युवादेरण् ।

६८ हायनान्तात् ।

६९ खृवर्णल्लघ्वादेः ।

७० पुरुषहृदयादस-
मासे ।

७१ श्रोत्रियाद्यलुक्च ।

७२ योपान्त्याद् गुरू-
पोत्तमादसुप्र-
रुयादकञ् ।

७३ चोरादेः ।

७४ द्वन्द्वाल्लित् ।

७५ गोत्रचरणात्
श्लाघात्याकार-

प्राप्त्यवगमे ।

७६ होत्राभ्य ईयः ।

७७ ब्रह्मणस्त्वः ।

७८ शाकटशाकिनौ
क्षेत्रे ।

७९ धान्येभ्य ईनञ् ।

८० व्रीहिशालेरेयण् ।

८१ यवयवकषष्टि-
कायः ।

८२ वाणुमाषात् ।

८३ वोमाभङ्गतिलात् ।

८४ अलाब्वाश्च कटो-
रजसि ।

८५ अहागम्येऽश्वा-
दीनञ् ।

८६ कुलाज्जल्पे ।

८७ पीलवादेः कुणः
पाके ।

८८ कर्णादिर्मूले जाहः ।

- ८९ पक्षात्तिः । १०१ पारावारं व्यस्त-
 ९० हिमादेलुः सहे । व्यत्यस्तं च ।
 ९१ बलवातादूलः । १०२ अनुग्वलम् ।
 ९२ शीतोष्णतृषादा- १०३ अध्वानं येनौ ।
 लुरसहे । १०४ अभ्यमित्रमीयश्च ।
 ९३ यथामुखसंमुखा- १०५ समांसमीनाद्य-
 दीनस्तद्दृश्यते श्वीनाद्यप्रातीना-
 ऽस्मिन् । ऽऽगवीनसाप्तप-
 ९४ सर्वादिः पथ्यंग- दीनम् ।
 कर्मपत्रपात्ररावं १०६ अषडक्षाशितंग्व-
 व्याप्नोति । लङ्कर्मालंपुरुषा-
 ९५ आप्रपदम् । दीनः ।
 ९६ अनुपदं वद्धा । १०७ अदिक्स्त्रियां
 ९७ अयानयं नेयः । वाञ्छः ।
 ९८ सर्वान्नमत्ति । १०८ तस्य तुल्ये कः
 ९९ पदोवरीणपरंपरी- संज्ञाप्रतिकृत्योः ।
 णपुत्रपौत्रीणम् । १०९ न नृपूजार्थध्वज-
 १०० यथाकामानुका- चित्रे ।
 मात्यन्तं गामिनि । ११० अपण्ये जीवने ।

- १११ देवपथादिभ्यः । १२६ अवात्कुटारश्चा-
 ११२ वस्तेरेयञ् । वनते ।
 ११३ शिलाया एयञ् । १२७ नासानतितद्वतो-
 ११४ शाखादेर्यः । छीटनादभ्रटम् ।
 ११५ द्रोर्भव्ये । १२८ नेरिनपिटकाश्चिक्-
 ११६ कुशाग्रादीयः । चिचिकश्चास्य ।
 ११७ काकनालीयादयः । १२९ विडविरीसौ नीर-
 ११८ शर्करादेरण् । न्ध्रे च ।
 ११९ अः सपत्न्याः । १३० क्लिन्नल्लश्चक्षुषि
 १२० एकशालाया इकः । चिल्पिल्चुल्
 १२१ गोण्यादेश्चैकण् । चास्य ।
 १२२ कर्कलोहिताट्टी- १३१ उपत्यकाधित्यके ।
 कण् च । १३२ अवेस्संघातवि-
 १२३ वेर्विस्तृते शाल- स्तारे कटपटम् ।
 शङ्कटौ । १३३ पशुभ्यः स्थाने
 १२४ कटः । गोष्ठः ।
 १२५ संप्रोत्तेः संकीर्ण- १३४ द्वित्वे गोयुगः ।
 प्रकाशाधिकस- १३५ षट्त्वे षड्गवः ।
 मीपे । १३६ तिलादिभ्यः स्नेहे

तैलः ।	वादिः ।
१३७ तत्र घटते	१५० यत्तत्किमः सं-
कर्मणष्ठः ।	ख्याया डतिर्वा ।
१३८ तदस्य सञ्ज्ञातं	१५१ अवयवात्तयद् ।
तारकादिभ्य इतः ।	१५२ द्वित्रिभ्यामयद् वा ।
१३९ गर्भादप्राणिनि ।	१५३ द्वादेर्गुणान्मूल्य-
१४० प्रमाणान्मात्रद् ।	क्रेये मयद् ।
१४१ हस्तिपुरुषाद्वाण् ।	१५४ अधिकं तत्सङ्ख्य-
१४२ वोर्ध्वं दघ्नद्द्व-	मस्मिन् शतस-
यसद् ।	हस्ते शतिशद-
१४३ मानादसंशये	शान्ताया डः ।
लृप् ।	१५५ सङ्ख्यापूरणे डद् ।
१४४ द्विगोः संशये च ।	१५६ विंशत्यादेर्वा
१४५ मात्रद् ।	तमद् ।
१४६ शन्शर्द्धिशतेः ।	१५७ शतादिमासार्द्ध-
१४७ डिन् ।	माससंवत्सरात् ।
१४८ इदं किमोऽतुरिय-	१५८ षष्ठ्यादेरसङ्ख्यादेः ।
कियू चास्य ।	१५९ नो मद् ।
१४९ यत्तदेतदोर्डा-	१६० पित्तिथद् बहुगण-

पूगसङ्घात् ।
 १६१ अतोरिथद् ।
 १६२ षट्कतिकतिपयात्
 थद् ।
 १६३ चतुरः ।
 १६४ येयौ चलुक् च ।
 १६५ द्वेस्तीयः ।
 १६६ त्रेस्तृ च ।
 १६७ पूर्वमनेन सादेश्वेन ।
 १६८ इष्टादेः ।
 १६९ आद्धमद्यभुक्त-
 मिकेनौ ।
 १७० अनुपद्यन्वेष्टा ।
 १७१ दाण्डाजिनिकायः
 शूलिकपार्श्वकम् ।
 १७२ क्षेत्रेऽन्यस्मिन्ना-
 इये इयः ।
 १७३ छन्दोऽधीते श्रोत्र-
 अ वा ।

१७४ इन्द्रियम् ।
 १७५ तेन वित्ते
 चञ्चुचणौ ।
 १७६ पूरणाद्रन्थस्य
 ग्राहके को लुक्-
 चाऽस्य ।
 १७७ ग्रहणाद्वा ।
 १७८ सस्याद् गुणात्प-
 रिजाते ।
 १७९ धनहिरण्ये कामे ।
 १८० स्वाङ्गेषु सक्ते ।
 १८१ उदरेत्त्विकणाद्यूने ।
 १८२ अंशं हारिणि ।
 १८३ तन्त्रादचिरोद्धृते ।
 १८४ ब्राह्मणान्नाग्नि ।
 १८५ उष्णात् ।
 १८६ शीताच्च कारिणि ।
 १८७ अधेरारूढे ।
 १८८ अनोः कमितरि ।

१८९ अमेरीश्च वा ।

१९० सोऽस्त्यमुख्यः ।

१९१ शृङ्खलकः करभे ।

१९२ उदुत्सोरुन्मनसि ।

१९३ कालहेतुफलाद्रोगे ।

१९४ प्रायोऽन्नमस्मि-
न्नाग्नि ।

१९५ क्लृप्ताषादण् ।

१९६ वटकादिन् ।

१९७ साक्षाद् द्रष्टा ।

—
द्वितीयः पादः ।

१ तदस्याऽस्त्यस्मि-
न्निति मतुः ।

२ आयात् ।

३ नावादेरिकः ।

४ शिखादिभ्य इन् ।

५ व्रीह्यादिभ्यस्तौ ।

६ अतोऽनेकस्वरात् ।

७ अशिरसोऽशी-
र्षश्च ।

८ अर्थार्थान्ताद्भावात् ।

९ व्रीह्यर्थतुन्दादेरि-
लश्च ।

१० स्वाङ्गाद्विवृद्धात्ते ।

११ घृन्दादारकः ।

१२ शृङ्गात् ।

१३ फलवर्हच्चिनः ।

१४ मलादीमसश्च ।

१५ मरुत्पर्वणस्तः ।

१६ बलिवटितुण्डेर्भः ।

१७ ऊर्णाऽहंशुभमो
युस् ।

१८ कंशंभ्यां युस्ति-
यस्तुतवभम् ।

१९ बलवातदन्तलला-
टादूलः ।

२० प्राण्यङ्गादातोलः ।

२१ सिध्मादिक्षुद्रज-
न्तुरुग्भ्यः ।

२२ प्रज्ञापणोदकफे-
नाल्लेलौ ।

२३ कालाजटाघाटात्
क्षेपे ।

२४ चाच आलाटौ ।

२५ गिमन् ।

२६ मध्वादिभ्यो रः ।

२७ कृष्यादिभ्यो
वलच् ।

२८ लोमपिच्छादेः
शैलम् ।

२९ नोज्झादेः ।

३० शाकीपलालीदद्रौ
ह्रस्वश्च ।

३१ विष्वचो विषुश्च ।

३२ लक्ष्म्या अनः ।

३३ प्रज्ञाश्रद्धार्चा-

वृत्तेर्णः ।

३४ ज्योत्स्नादि-
भ्योऽण् ।

३५ सिकताशर्करात् ।

३६ हलश्च देशे ।

३७ घुद्रोर्मः ।

३८ काण्डाण्डभा-
ण्डादीरः ।

३९ कच्छा डुरः ।

४० दन्तादुन्नतात् ।

४१ मेधारथान्नवेरः ।

४२ कृपाहृदयादालुः ।

४३ केशाद्वः ।

४४ मण्यादिभ्यः ।

४५ हीनात्स्वाङ्गादः ।

४६ अभ्रादिभ्यः ।

४७ अस्तपोमायामे-

धास्रजो विन् ।

४८ आमयादीर्घश्च ।

४९ स्वान्मित्रीशे ।
 ५० गोः ।
 ५१ ऊर्जो विन्वला-
 वस्चान्तः ।
 ५२ तमिस्रार्णव-
 ज्योत्स्नाः ।
 ५३ गुणादिभ्यो यः ।
 ५४ रूपात्प्रशस्ता-
 हतात् ।
 ५५ पूर्णमासोऽण् ।
 ५६ गोपूर्वादत इकण् ।
 ५७ निष्कादेः शत-
 सहस्रात् ।
 ५८ एकादेः कर्म-
 धारयात् ।
 ५९ सर्वादेरिन् ।
 ६० प्राणिस्थादस्वाङ्गाद्
 द्वन्द्वरुग्निन्धात् ।
 ६१ बातातीसारपिशा-

चात्कश्चान्तः ।
 ६२ पूरणाद्वयसि ।
 ६३ सुखादेः ।
 ६४ मालायाः क्षेपे ।
 ६५ धर्मशील वर्णा-
 न्तात् ।
 ६६ बाह्वर्वादेर्वलात् ।
 ६७ मन्माब्जादेर्नाम्नि ।
 ६८ हस्तदन्तकराज्जातौ
 ६९ वर्णाद्ब्रह्मचा-
 रिणि ।
 ७० पुष्करादेर्देशे ।
 ७१ सूक्तसाम्नोरीयः ।
 ७२ लुब्बाऽध्यायानु-
 वाके ।
 ७३ विमुक्तादेरण् ।
 ७४ घोषदादेरकः ।
 ७५ प्रकारे जातीयर् ।
 ७६ कोऽण्वादेः ।

- ७७ जीर्णगोमूत्रावदा-
तसुरायवकृष्णा-
च्छाल्याच्छादन-
सुराहिब्रीहितिले ।
७८ भूतपूर्वे प्वरट् ।
७९ गोष्ठादीनन् ।
८० षष्ठ्या रूप्यप्वरट् ।
८१ व्याश्रये तसुः ।
८२ रोगात्प्रतीकारे ।
८३ पर्यभेः सर्वोभये ।
८४ आद्यादिभ्यः ।
८५ क्षेपातिग्रहाव्यथे-
ष्वकर्तुस्तृती-
यायाः ।
८६ पापहीयमानेन ।
८७ प्रतिना पञ्चम्याः ।
८८ अहीयरुहोऽपा-
दाने ।
८९ किमद्व्यादिस-
- र्वाद्यऽवैपुल्यबहोः
पितृ तस् ।
९० इतोऽतः कुतः ।
९१ भवत्वायुष्मदीर्घा-
युर्देवानांप्रियैका-
र्थात् ।
९२ त्रप्व ।
९३ क्वकुत्रात्रेह ।
९४ सप्तम्याः ।
९५ कियत्तत्सर्वैका-
न्यात्काले दा ।
९६ सदाऽधुनेदानीं त-
दानीमेतर्हि ।
९७ सद्योऽद्यपरेद्यव्यह्नि
९८ पूर्वापराधरोत्तरा-
न्यान्यतरेतरादे-
द्युस् ।
९९ उभयाद् द्युश्च ।

- १०० ऐषमःपरुत्परारि
वर्षे ।
- १०१ अनद्यतने हिः ।
- १०२ प्रकारे धा ।
- १०३ कथमित्थम् ।
- १०४ सङ्ख्याया धा ।
- १०५ विचाले च ।
- १०६ वैकादध्यमब् ।
- १०७ द्वित्रेर्द्धमनेधौ वा ।
- १०८ तद्वति धण् ।
- १०९ चारे कृत्वस् ।
- ११० द्वित्रिचतुरः सुच् ।
- १११ एकात्सकृच्चास्य ।
- ११२ बहोर्द्वासन्ने ।
- ११३ दिक्शब्दादिग्दे-
शकालेषु प्रथमा-
पञ्चमीसप्तम्याः ।
- ११४ ऊर्ध्वाद्भिरिष्टाता-
बुपश्चास्य ।
- ११५ पूर्वावराधरेभ्योऽ-
सऽस्तातौ पुरवध-
श्चैषाम् ।
- ११६ परावरात्स्तात् ।
- ११७ दक्षिणोत्तराच्चा-
तस् ।
- ११८ अधरापराच्चात् ।
- ११९ वा दक्षिणात् प्रथ-
मासप्तम्या आः ।
- १२० आही दूरे ।
- १२१ वोत्तरात् ।
- १२२ अदूरे एनः ।
- १२३ लुबञ्चेः ।
- १२४ पश्चोऽपरस्य दि-
क्पूर्वस्य चाति ।
- १२५ वोत्तरपदेऽर्द्धे ।
- १२६ कृभ्वस्तिभ्यां कर्म-
कर्तृभ्यां प्रागत-
तत्त्वे चिवः ।

- १२७ अरुर्मनश्चक्षुश्चे-
तोरहोरजसां लुक्
चवौ ।
- १२८ इसुसोर्बहुलम् ।
- १२९ व्यञ्जनस्यान्त ईः ।
- १३० व्याप्तौ स्सात् ।
- १३१ जातेः सम्पदा च ।
- १३२ तत्राधीने ।
- १३३ देये त्रा च ।
- १३४ सप्तमीद्वितीयादे-
वादिभ्यः ।
- १३५ तीयशम्बबीजा-
त्कृगा कृषौ डाच् ।
- १३६ सङ्ख्यादेर्गुणात् ।
- १३७ समयाद्यापनायाम् ।
- १३८ सपत्रनिष्पत्रादति-
व्यथने ।
- १३९ निष्कुलान्निष्को-
षणे ।
- १४० प्रियसुखादानु-
कूल्ये ।
- १४१ दुःखात्प्रातिकूल्ये ।
- १४२ शूलात्पाके ।
- १४३ सत्यादशपथे ।
- १४४ मद्रभद्राद्वपने ।
- १४५ अव्यक्ताऽनुकर-
णादनेकस्वरात्कृ-
भ्वस्तिना अनितौ
द्विश्च ।
- १४६ इतावतो लुक् ।
- १४७ न द्वित्वे ।
- १४८ तो वा ।
- १४९ डाच्यादौ ।
- १५० बह्वल्पाथार्त्कारका-
दिष्टानिष्टे प्शस् ।
- १५१ संख्यैकार्थाद्वी-
प्सायां शस् ।
- १५२ सङ्ख्यादेः पादा-

दिभ्यो दानदण्डे

चाकल्लुक् च ।

१५३ तीयाट्टीकण् न

विद्या चेत् ।

१५४ निष्फले तिलात्पि-

ञ्जपेजौ ।

१५५ प्रायोऽतोर्द्वयसङ्-

मात्रद् ।

१५६ वर्णाऽन्यथात्

स्वरूपे कारः ।

१५७ रादेफः ।

१५८ नामरूपभागा-

द्धेयः ।

१५९ मर्त्तादिभ्यो यः ।

१६० नवादीनतनत्नं च

नृ चास्य ।

१६१ प्रात्पुराणे नश्च ।

१६२ देवात्तल्ल् ।

१६३ होत्राया ईयः ।

१६४ भेषजादिभ्य-

ष्यण् ।

१६५ प्रज्ञादिभ्योऽण् ।

१६६ श्रोत्रौषधिकृष्णा-

च्छरीरभेषजमृगे ।

१६७ कर्मणः सन्दिष्टे ।

१६८ वाच इकण् ।

१६९ विनयादिभ्यः ।

१७० उपायाद् ह्रस्वश्च ।

१७१ मृदस्तिकः ।

१७२ सस्नौ प्रशस्ते ।

तृतीयः पादः ।

१ प्रकृते मयद् ।

२ अस्मिन् ।

३ तयोः समूहवच्च

बहुषु ।

४ निन्द्ये पाशप् ।

५ प्रकृष्टे तमप् ।

६ द्वयोर्विभज्ये च
तरप् ।	यसोः ।
७ कचित्स्वार्थे ।	१७ लोहितान्मणौ ।
८ किन्त्याद्येऽव्यया-
दसत्त्वे तयोरन्त-
स्याम् ।	१८ रक्ताऽनित्य-
वर्णयोः ।
९ गुणाङ्गाद्वेष्टेयसू ।	१९ कालात् ।
१० त्यादेश्च प्रशस्ते
रूपम् ।	२० शीतोष्णाहतौ ।
११ अतमबादेरीषद-
समाप्ते कल्पपदे-
श्यपदेशीयर् ।	२१ लूनविघातात्पशौ ।
१२ नाम्नः प्राग्
बहुर्वा ।	२२ स्नाताद्वेदसमाप्तौ ।
१३ न तमबादिः कपो-
ऽच्छिन्नादिभ्यः ।	२३ तनुपुत्राणुवृहती-
शून्यात्सूत्रकृत्रि-
मनिपुणाच्छाद-
नरित्ते ।
१४ अनत्यन्ते ।	२४ भागेऽष्टमाञ्जः ।
१५ यावादिभ्यः कः ।	२५ षष्ठात् ।
१६ कुमारीक्रीडने-	२६ माने कश्च ।
	२७ एकादाकिन्
चास्रहाये ।
	२८ प्राग्नित्यात्कप् ।
	२९ त्यादिसर्वादिः

- स्वरेष्वन्त्यात्पूर्-
वोऽक् ।
- ३० युष्मदस्मदोऽसो-
भादिस्यादेः ।
- ३१ अव्ययस्य को द्
च ।
- ३२ तूष्णीकाम् ।
- ३३ कुत्सिताल्पाज्ञाते ।
- ३४ अनुकम्पातद्यु-
क्तनीत्योः ।
- ३५ अजातेर्नृनाम्नो
बहुस्वरादियेकेलं
वा ।
- ३६ वोपादेरडाकौ च ।
- ३७ ऋवर्णोवर्णात्स्वरा-
देरादेर्लृक् प्रकृत्या
च ।
- ३८ लुक्युत्तरपदस्य
कम् ।
- ३९ लुक्चाऽजिना-
न्तात् ।
- ४० षड्वर्जैकस्वरपूर्व-
पदस्य स्वरे ।
- ४१ द्वितीयात्स्वरा-
दूर्ध्वम् ।
- ४२ सन्ध्यक्षरात्तेन ।
- ४३ शैबलाद्यादेस्तृ-
तीयात् ।
- ४४ कचित्तुर्यात् ।
- ४५ पूर्वपदस्य वा ।
- ४६ ह्रस्वे ।
- ४७ कुटीशुण्डाद्रः ।
- ४८ शम्या रुरौ ।
- ४९ कुत्वा डुपः ।
- ५० कासूगोणीभ्यां
तरद् ।
- ५१ वत्सोक्षाश्वर्ष-
भाद् हासे पित् ।

५२ वैकाद्वयोर्निर्द्धायि
डतरः ।

५३ यत्तत्किमन्यात् ।

५४ बहूनां प्रश्ने
डतमश्च वा ।

५५ वैकात् ।

५६ क्तात्तमवादेश्वा-
नत्यन्ते ।

५७ न सामिवचने ।

५८ नित्यं अजिनोऽण् ।

५९ विसारिणो मत्स्ये ।

६० पूगादमुख्य-
काञ्ज्यो द्विः ।

६१ व्रातादस्त्रियाम् ।

६२ शस्त्रजीविसंघा-
ञ्ज्यङ् वा ।

६३ वाहीकेष्वब्राह्मण-
राजन्येभ्यः ।

६४ वृकाद्वेण्यण् ।

६५ यौधेयादेरब् ।

६६ पश्वर्वादेरण् ।

६७ दामन्यादेरीयः ।

६८ शुमच्छमीवच्छि-
खावच्छालावदू-
र्णावद्विदभृदभि-
जितो गोत्रेऽणो
यब् ।

६९ समासान्तः ।

७० न किमः क्षेपे ।

७१ नञ्त्तत्पुरुषात् ।

७२ पूजास्वतेः प्राकटात् ।

७३ बहोर्डः ।

७४ इच् युद्धे ।

७५ द्विदण्ड्यादिः ।

७६ ऋक्पूः पथ्यपोऽत् ।

७७ घुरोऽनक्षस्य ।

७८ सङ्ख्यापाण्डू-
दक्कृष्णाङ्गुमेः ।

- ७९ उपसर्गादध्वनः ।
 ८० समवान्धात्तमसः ।
 ८१ तप्तान्ववाद्रहसः ।
 ८२ प्रत्यन्ववात्साम-
 लोम्नः ।
 ८३ ब्रह्महस्तिराजप-
 ल्याद्वर्चसः ।
 ८४ प्रतेरुरसः
 सप्तम्याः ।
 ८५ अक्ष्णोऽप्राण्यङ्गे ।
 ८६ सङ्कटाभ्याम् ।
 ८७ प्रतिपरोनोरव्य-
 यीभावात् ।
 ८८ अनः ।
 ८९ नपुंसकाद्वा ।
 ९० गिरिनिदीपौर्णमा-
 स्याग्रहायण्यपञ्च-
 मवर्ग्याद्वा ।
 ९१ संख्याया नदीगो-
 दावरीभ्याम् ।
 ९२ शरदादेः ।
 ९३ जराया जरस् च ।
 ९४ सरजसोपशुना-
 नुगवम् ।
 ९५ जातमहद्वृद्धादु-
 क्ष्णः कर्मधारयात् ।
 ९६ स्त्रियाः पुंसो
 द्वन्द्वाच्च ।
 ९७ ऋक्सामर्ग्यजुष-
 धेन्वनद्बृहवाङ्मन-
 साऽहोरात्ररात्रि-
 दिवनक्तंदिवाऽह-
 दिवोर्वष्ठीवपद-
 ष्ठीवाक्षिभ्रुवदा-
 रगवम् ।
 ९८ चवर्गदषहः
 समाहारे ।
 ९९ द्विगोरन्नहोऽद् ।

- १०० द्वित्रेरायुषः ।
 १०१ वाञ्जलेरलुकः ।
 १०२ खार्या वा ।
 १०३ वाद्धाच्च ।
 १०४ नावः ।
 १०५ गोस्तत्पुरुषात् ।
 १०६ राजन्सखेः ।
 १०७ राष्ट्राख्याद्ब्रह्मणः ।
 १०८ कुमहदूभ्यां वा ।
 १०९ ग्रामकौटात्तक्षणः ।
 ११० गोष्ठातेः शुनः ।
 १११ प्राणिन उपमानात् ।
 ११२ अप्राणिनि ।
 ११३ पूर्वोत्तरमृगाच्च
 सक्थनः ।
 ११४ उरसोऽग्रे ।
 ११५ सरोऽनोऽश्माऽय-
 सोजातिनाम्नोः ।
 ११६ अहः ।
- ११७ सङ्ख्यातादहश्च
 वा ।
 ११८ सर्वांशसङ्ख्या-
 ऽव्ययात् ।
 ११९ सङ्ख्यातैकपुण्य-
 वर्षादीर्धाच्च रात्रे-
 रत् ।
 १२० पुरुषायुषद्विस्ताव-
 त्रिस्तावम् ।
 १२१ श्वसो वसीयसः ।
 १२२ निसश्च श्रेयसः ।
 १२३ नञऽव्ययात्स-
 ङ्ख्याया डः ।
 १२४ सङ्ख्याऽव्ययाद-
 ङुलेः ।
 १२५ बहुव्रीहेः काष्ठे टः ।
 १२६ सक्थ्यऽक्ष्णः स्वाङ्गे ।
 १२७ द्वित्रेसूधर्नो वा ।
 १२८ प्रमाणीसङ्ख्याडुः ।

- १२९ सुप्रातसुश्वसुदि-
वशारिकुक्षचतुर-
स्रैणीपदाऽजपद-
प्रोष्ठपदभद्रपदम् ।
- १३० पूरणीभ्यस्तत्प्रा-
धान्येऽप ।
- १३१ नवसुव्युपत्रेश्व-
तुरः ।
- १३२ अन्तर्बहिर्भ्यां
लोमः ।
- १३३ भान्नेतुः ।
- १३४ नाभेर्नाग्निः ।
- १३५ नवबहोर्ऋचो मा-
णवचरणे ।
- १३६ नवसुदुर्भ्यः सक्ति-
सक्तिहलेर्वा ।
- १३७ प्रजाया अस् ।
- १३८ मन्दालपात्र मेधा-
याः ।
- १३९ जातेरीयः सामा-
न्यवति ।
- १४० भृतिप्रत्ययान्मा-
सादिकः ।
- १४१ द्विपदाद्धर्मादन् ।
- १४२ सुहरिततृणसो-
माज्जम्भात् ।
- १४३ दक्षिणेर्मा व्याध-
योगे ।
- १४४ सुपूत्युत्सुरभेर्ग-
न्धादिद्विगुणे ।
- १४५ वागन्तौ ।
- १४६ बाल्पे ।
- १४७ वोपमानात् ।
- १४८ पात्पादस्याह-
स्त्यादेः ।
- १४९ कुम्भपद्यादिः ।
- १५० सुसङ्ख्यात् ।
- १५१ वयसि दन्तस्य

दतुः ।	लुक् ।
१५२ स्त्रियां नाम्नि ।	१६६ पूर्णाद्वा ।
१५३ श्यावाऽरोकाद्वा ।	१६७ ककुदस्यावस्था-
१५४ चाग्रान्तशुद्धशुभ्र-	याम् ।
वृषवराहाहिमूषि-	१६८ त्रिककुद् गिरौ ।
कशिखरात् ।	१६९ स्त्रियामूधसो न् ।
१५५ संप्राज्ञानोर्जुज्ञौ ।	१७० इनः कच् ।
१५६ बोध्वात् ।	१७१ ऋन्नित्यदितः ।
१५७ सुहृद्दुहृन्मित्रा-	१७२ दध्यूरःसर्पिर्मधू-
मित्रे ।	पानच्छालेः ।
१५८ धनुषो धन्वन् ।	१७३ पुमनडुन्नौपयोल-
१५९ वा नाम्नि ।	क्ष्म्या एकत्वे ।
१६० खरखुरान्नासिका-	१७४ नञोऽर्थात् ।
या नस् ।	१७५ शेषाद्वा ।
१६१ अस्थूलाच्च नसः ।	१७६ न नाम्नि ।
१६२ उपसर्गात् ।	१७७ ईयसोः ।
१६३ वेः सुखग्रम् ।	१७८ सहात्तुल्ययोगे ।
१६४ जायाया जानिः ।	१७९ भ्रातुः स्तुतौ ।
१६५ व्युदः काकुदस्य	१८० नाडीतन्त्रीभ्यां

- स्वाङ्गे ।
 १८१ निष्प्रवाणिः ।
 १८२ सुभ्रवादिभ्यः ।

चतुर्थः पादः ।

- १ वृद्धिः स्वरेष्वादे-
 ङ्गितितद्धिते ।
 २ केकयमित्रयुप्रल-
 यस्य यादेरिच् च ।
 ३ देविकांशिशपा-
 दीर्घसत्रश्रेयसस्त-
 त्प्राप्तावाः ।
 ४ बहीनरस्यैत् ।
 ५ य्वः पदान्तात्प्रा-
 गैदौत् ।
 ६ द्वारादेः ।
 ७ न्यग्रोधस्य केवल-
 स्य ।
 ८ न्यङ्कोर्वा ।

- ९ नञस्वाङ्गादेः ।
 १० श्वादेरिति ।
 ११ इजः ।
 १२ पदस्यानिति वा ।
 १३ प्रोष्ठभद्राज्जाते ।
 १४ अंशाहतोः ।
 १५ सुसर्वाङ्गाङ्गाद्स्य ।
 १६ अमद्रस्य दिशः ।
 १७ प्रागग्रामाणाम् ।
 १८ सङ्ख्याधिकाभ्यां
 वर्षस्याभाविनि ।
 १९ मानसंवत्सरस्या-
 शाणकुलिजस्या-
 नाम्नि ।
 २० अर्द्धात्परिमाण-
 स्यानतो वात्वादेः
 २१ प्राङ्माहणस्यैये ।
 २२ एयस्य ।
 २३ नञः क्षेत्रज्ञेश्वर-

- कुशलचपलनिपु-
णशुचेः ।
- २४ जङ्गलधेनुवलज-
स्योत्तरपदस्य तु
वा ।
- २५ हृद्भगसिन्धोः ।
- २६ प्राचां नगरस्य ।
- २७ अनुशतिकादीना-
म् ।
- २८ देवतानामात्वादौ ।
- २९ आतो नेन्द्रवरुणस्या ।
- ३० सारवैश्वाकमैत्रेय-
औणहत्यैधवत्य-
हिरण्मयम् ।
- ३१ वान्तमान्तितमा-
न्तितोऽन्तिया-
न्तिषत् ।
- ३२ विन्मतोर्णीष्ठेयसौ
लप् ।
- ३३ अल्पयूनोः कन्वा ।
- ३४ प्रशस्यस्य श्रः ।
- ३५ वृद्धस्य च ज्यः ।
- ३६ ज्यायान् ।
- ३७ बाढान्तिकयोः
साधनेदौ ।
- ३८ प्रियस्थिरस्फिरोरु-
गुरुबहुलतृप्रदीर्घ-
वृद्धवृन्दारकस्ये-
मनि च प्रास्था-
स्फावरगरवंहत्रप-
द्राघवर्षवृन्दम् ।
- ३९ पृथुमृदुभृशकृश-
दृढपरिवृढस्य
ऋतो रः
- ४० बहोर्णीष्ठे भूय् ।
- ४१ भूर्लृक्चेवर्णस्य
- ४२ स्थूलदूरयुवह्रस्व-
क्षिप्रक्षुद्रस्यान्त-

स्थादेर्गुणश्चनामि-	५८ जातौ ।
नः ।	५९ अचर्मणो मनोऽ-
४३ त्र्यन्तस्वरादेः ।	पत्ये ।
४४ नैकस्वरस्य ।	६० हितनाम्नोवा ।
४५ दण्डिहस्तिनोरा-	६१ नोऽपदस्य तद्धिते ।
यने ।	६२ कलापिकुथुमितैत-
४६ वाशिन आयनौ ।	लिजाजलिलाङ्ग-
४७ एये जिह्वाशिनः ।	लिशिखण्डिशि-
४८ ईनेऽध्वात्मनोः ।	लालिसब्रह्मचारि-
४९ इकण्यथर्वणः ।	पीठसर्पिसूकर-
५० यूनोऽके ।	सद्मसुपर्वणः ।
५१ अनोऽट्ये ये ।	६३ वाश्मनो विकारे ।
५२ अणि ।	६४ चर्मशुनः कोशस-
५३ संयोगादिनः ।	ङ्कोचे ।
५४ गाथिविदथिके-	६५ प्रायोऽव्ययस्य ।
शिपणिगणिनः ।	६६ अनीनादट्यहोऽतः ।
५५ अनपत्ये ।	६७ विंशतेस्तेडिति ।
५६ उक्षणोर्लुक् ।	६८ अवर्णेवर्णस्य ।
५७ ब्रह्मणः ।	६९ अकद्रूपाण्ड्वोरुव-

- ७० अस्वयम्भुवोऽब् ।
 ७१ ऋवर्णोर्वर्णदोसि-
 सुसशश्वदकस्मा-
 त्त इकस्येतोलुक् ।
 ७२ असकृत्संभ्रमे ।
 ७३ भृशाभीक्ष्ण्यावि-
 च्छेदे द्विः प्राक्त-
 मवादेः ।
 ७४ नानावधारणे ।
 ७५ आधिक्यानुपूर्व्ये ।
 ७६ डतरडतमौ समा-
 नां स्त्रीभावप्रश्ने ।
 ७७ पूर्वप्रथमावन्यतोऽ-
 तिशये ।
 ७८ प्रोपोत्सम्पादपूरणे
 ७९ सामीप्येऽधोऽध्यु-
 परि ।
 ८० वीप्सायाम् ।
- ८१ प्लुप्चादावेकऽस्य-
 स्यादेः ।
 ८२ द्वन्द्वं वा ।
 ८३ रहस्यमर्यादोक्ति-
 व्युत्क्रान्तियज्ञ-
 पात्रप्रयोगे ।
 ८४ लोकज्ञातेऽत्यन्त-
 साहचर्ये ।
 ८५ आवाधे ।
 ८६ नवा गुणः सदृशे
 रित् ।
 ८७ प्रियसुखं
 चाकृच्छ्रे ।
 ८८ वाक्यस्य परि-
 वर्जने ।
 ८९ सम्मत्यसूयाकोप-
 क्रुत्सनेष्वाद्या-
 मन्त्र्यमादौ स्वरे-
 ष्वन्त्यश्च प्लुतः ।

- ९० भर्त्सने पर्यायेण । सन्धेयसन्ध्यक्ष-
 ९१ त्यादेः साकाङ्क्ष- रस्यादिदुत्परः ।
 स्याङ्गेन । १०३ तयोर्वै स्वरे
 ९२ क्षियाशीः प्रैवे । संहितायाम् ।
 ९३ चितीवार्थे । १०४ पञ्चम्या निर्दिष्टे
 ९४ प्रतिश्रवणनिगृ- परस्य ।
 ह्यानुयोगे । १०५ सप्तम्या पूर्वस्य ।
 ९५ विचारे पूर्वस्य । १०६ षष्ठ्याऽन्त्यस्य ।
 ९६ ओमः प्रारम्भे । १०७ अनेकवर्णः सर्वस्य ।
 ९७ हेः प्रश्नाख्याने । १०८ प्रत्ययस्य ।
 ९८ प्रश्ने च प्रतिपदम् । १०९ स्थानीवावर्णविधौ ।
 ९९ दूरादामन्त्यस्य ११० स्वरस्य परे
 गुरुवैकोऽनन्त्यो- प्राग्विधौ ।
 ऽपिलक्षत् । १११ न सन्धिङीयकि-
 १०० हेहैष्वेषामेव । द्विदीर्घासद्विधा-
 १०१ अस्त्रीशुद्धे प्रत्य- वस्कलुकि ।
 भिवादे भोगोत्र- ११२ लुप्यखल्लेनत् ।
 नाम्नो वा । ११३ विशेषणमन्तः ।
 १०२ प्रभार्थाविचारे च ११४ सप्तम्या आदिः ।

११५ प्रत्ययः प्रकृत्यादेः।	११९ स्पद्धे ।
११६ गौणो ड्यादिः ।	१२० आसन्नः ।
११७ कृत्सगतिकारक- स्यापि ।	१२१ सम्बन्धिनां सम्ब- न्धे ।
११८ परः ।	१२२ समर्थः पदविधिः॥

इति श्री हेमचन्द्राचार्यविरचितसिद्धहेमचन्द्र
शब्दानुशासनसूत्राणि समाप्तानि ।

समाप्तोज्यं सप्तमोऽध्यायः ॥

॥ अनुबन्धफलम् ॥

उच्चारणोऽस्त्यवर्णाद्य आस्त्ययोरिणिपेधने ।
इकारादात्मनेपदमीकाराच्चोभयं भवेत् ॥१॥
उदितःस्वरान्नोन्तश्चोस्क्तादाविटो विकल्पनं ।
रूपान्त्ये डे परे ह्रस्व ऋकारादङ्गविकल्पकः ॥२॥
लृकारादङ्गसमायात्येः सिचि वृद्धिनिपेधकः ।
ऐस्क्तयोरिणिपेधः स्यादोस्क्तयोस्तस्य नो भवेत् ॥३॥
औकार इङ्गिकल्पार्थेऽनुस्वारोऽनिङ्गिशेषणे ।
लृकारश्च विसर्गश्चानुबन्धे भवतो नहि ॥४॥
कोदादिर्न गुणी प्रोक्तः खे पूर्वस्य मुमागमः ।
गेनोभयपदी प्रोक्तो घश्च चजोः कगौ कृतौ ॥५॥
आत्मने गुणारोधे ङश्चो दिवादिमणो भवेत् ।
जौ वृद्धौ वर्त्तमाने क्तः टः स्वादिष्ठद्युकारकः ॥६॥
त्रिमगर्थोङकारःस्याण् णचुरादिश्च वृद्धिकृत् ।
तस्तुदादौ नकारश्चेच्चापुंसीति विशेषणे ॥७॥
रुधादौ नागमे पो हि मो दामः सम्प्रदानके ।
यस्तनादेरकारः स्यात् पुंवद्भावार्थसूचकः ॥८॥

स्त्रीलिङ्गार्थे लकारो हि उत और्विति वो भवेत् ।
 शः क्रयादिः क्यः शिति प्रोक्तः षः पितोऽङ्गविशेषणे ॥
 पदत्वार्थे सकारो हि नोक्ता अत्र न सन्ति च ।
 धातुनां प्रत्ययानां चानुबन्धः कथितो मया ॥३०॥

। इत्यनुबन्धफलम् ।

द्युतादेरद्यतन्यां चाङ्गात्मनेपदमिष्यते ।
 वृदादिपञ्चकेऽन्यो वा स्यसनोरात्मनेपदम् ॥१॥
 ज्वलादिणौ भवेद्वृद्धि र्यजादेः सम्प्रसारणं ।
 घटादीनां भवेद् ह्रस्वो णौ परेऽजीघटत् सदा ॥२॥
 अद्यतन्यां पुषादित्वादङ् परस्मैपदे भवेत् ।
 स्वादित्वाच्च क्तयोस्तस्य नकारः प्रकटो भवेत् ॥३॥
 प्वादिनां गदितो ह्रस्वो ल्वादेस्तक्तयोश्च नो भवेत् ।
 युजादयो विकल्पेन ज्ञेयाञ्चुरादिके गणे ॥४॥
 मुचादेर्नागमोरो च कुटादित्वात् सिचि परे ।
 गुणवृद्धेरभावश्च कथितो हेमस्त्रिणा ॥५॥
 अदन्तानां गुणो वृद्धिर्यङ्चुरादिश्च नो भवेत् ।
 संक्षेपेण फलं चैतदीपितं वानरेण हि ॥६॥

। इति वृत्तगणफलम् ।

श्विश्रिडीशीयुरुक्षुणुस्नुभ्यश्च वृगो वृढः ।

ऊदृदन्तयुजादिभ्यः स्वरान्ता धातवोऽपरे ॥१॥

पाठ एकस्वराः स्युर्येऽनुस्वारेत इमे स्मृताः ।

द्विविधोऽपि शक्तिश्चैवं, वचिर्विचिरिची पचिः ॥२॥

सिञ्चतिर्मुचिरतोऽपि पृच्छति

अस्जिमस्जि भुजयोयुजिर्यजिः ।

भञ्जिरञ्जिरुजयोर्निजिर्विजृः

पञ्जि भञ्जिभजयः सृजित्यजी ॥३॥

स्कन्दिविद्यविद्वलवित्तयोर्नुदिः

स्त्रिद्यतिः शदिसदी भिदिछिदी ।

तुद्यदी पदिहदी खिदिक्षुदी

राधिसाधि सुधयो युधिव्यधी ॥४॥

बन्धिवुध्यरुधयः कुचिक्षुधी

सिध्यतिस्तदनु हन्तिमन्यती ।

आपिना तपिशपिक्षिपिच्छुपो ।

लुम्पतिः सृपिलिपी वपिस्त्रपी ॥५॥

यभिरभिलभियभिरमिनमिगमयः

कुशिलिशिरुशिरिशिदिशतिदशयः ।

स्पृशिमृशतिविशतिदृशिशिष्लुशुषय-

स्त्वषिपिषिविष्लुषितुषिदुषिपुषयः ॥६॥

श्लिष्यतिद्विषिरतोघसिवसती

रोहतिर्लुहिरिही अनिङ्गदितौ ।

देग्धिदोग्धलिहयोर्मिहिवहती

नह्यतिर्दहिरिति स्फुटमनिटः ॥७॥

इति अनिट्कारिका ॥

॥ अथ संग्रहश्लोकाः ॥

संहितैकपदे नित्या नित्या धातूपसर्गयोः ।

नित्या समासे वाक्ये तु सा विवक्षामपेक्षते ॥१॥

निमित्तमेकमित्यत्र विभक्त्या नाभिधीयते ।

तद्वदस्तु यदेकत्वं विभक्तिस्तत्र वर्त्तते ॥२॥

ऊर्ध्वं मानं किलोन्मानं परिमाणं तु सर्वतः ।

आयामस्तु प्रमाणं स्यात् सङ्ख्याबाह्या तु सर्वतः ॥३॥

अविकारो द्रवं मूर्तं प्राणिस्थं स्वाङ्गमुच्यते ।

च्युतं च प्राणिनस्तत्तन्निभं च प्रतिमादिषु ॥४॥

आकृतिग्रहणाज्जातिर्लिङ्गानां न च सर्वभाक् ।
 सकृदाख्यातनिर्गह्या गोत्रं च चरणैः सह ॥५॥
 सत्त्वे निविशतेऽपैति पृथग्जातिषु दृश्यते ।
 आधेयश्चाक्रियाजश्च सोऽसत्त्वप्रकृतिर्गुणः ॥६॥
 इदमस्तु सन्निकृष्टं समीपतरवर्ति चैतदो रूपं ।
 अदसस्तु विप्रकृष्टं तदिति परोक्षे विजानीयात् ॥७॥
 नकारजावनुस्वारपञ्चमौ धुटि धातुषु ।
 सकारजः शकारश्चे पांड्विर्गस्तवर्गजः ॥८॥
 उपसर्गेण धात्वर्थो बलादन्यत्र नीयते ।
 विहाराहारसंहारप्रहारप्रतिहारवत् ॥९॥
 धात्वर्थो बाधते कश्चित् कश्चित्तमनुवर्त्तते ।
 तमेव विशिनष्ट्यऽन्योऽनर्थकोऽन्यः प्रयुज्यते ॥१०॥
 फलव्यापारयोरेक निष्ठतायामकर्मकः ।
 धातुस्तयोर्धर्मिभेदे सकर्मकउदाहृतः ॥११॥
 धातोरर्थान्तरे वृत्तेर्धात्वर्थेनोपसंग्रहात् ।
 प्रसिद्धेरविवक्षातः कर्मणोऽकर्मिका क्रिया ॥१२॥
 नीह्वदिकृषोऽप्यन्तादुहिब्रूषृच्छिभिक्षिचिरुधिशस्वर्थाः ।
 पचियाचिदण्डिकृग्रहमथिजिप्रमुखा द्विकर्माणः ॥१३॥
 न्यादीनां कर्मणो मुख्यं प्रत्ययो वक्ति कर्मजः ।
 नयते गौर्द्विजैर्ग्रामं भारो ग्राममथोद्यते ॥१४॥

गौणं कर्मदुहादीनां प्रत्ययो वक्ति कर्मजः ।
 गौः पयो दुह्यतेऽनेन शिष्योऽर्थं गुरुणोच्यते ॥१५॥
 बीजकालेषु सम्बद्धा यथा लाक्षा रसादयः ।
 वर्णादिपरिणामेन फलानामुपकुर्वते ॥१६॥
 बुद्धिस्थादपि सम्बद्धात्तथा धातूपसर्गयोः ।
 अभ्यन्तरि कृतो भेदः पदकाले प्रकाश्यते ॥१७॥
 निपाताश्चोपसर्गाश्च धातवश्चेत्यमी त्रयः ।
 अनेकार्थाः स्मृताः सर्वे पाठस्तेषां निदर्शनम् ॥१८॥
 प्रपरापसमन्ववनिर्दुभिं, व्यधिसूदतिनिप्रतिपर्यपयः ।
 उपआङिति विंशतिरेषसखे उपसर्गगणःकथितःकविभिः

इति संग्रहश्लोकाः ॥

कलिकालसर्वज्ञ विरचित श्रीसिद्धहेमचंद्र व्याकरणस्थ-

न्यायसंग्रहः ॥

स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा ॥१॥

सुसर्वाद्धिदिक्शब्देभ्यो जनपदस्य ॥२॥

ऋतोर्वृद्धिमद्विधाववयवेभ्यः ॥३॥

स्वरस्य ह्रस्वदीर्घप्लुताः ॥४॥

आद्यन्तवदेकसिन् ॥५॥

प्रकृतिवदनुकरणम् ॥६॥

एकदेशविकृतमनन्यवत् ॥७॥

भूतपूर्वकस्तद्वदुपचारः ॥८॥

भाविनि भूतवदुपचारः ॥९॥

यथासङ्गमनुदेशः समानाम् ॥१०॥

विवक्षातः कारकाणि ॥११॥

अपेक्षातोऽधिकारः ॥१२॥

अर्थवशाद्विभक्तिपरिणामः ॥१३॥

अर्थवद्ग्रहणे नानर्थकस्य ॥१४॥

लक्षणप्रतिपदोक्तयोः प्रतिपदोक्तस्यैव ग्रहणम् ॥१५॥

नामग्रहणे लिङ्गविशिष्टस्यापि ॥१६॥

प्रकृतिग्रहणे यङ्लुबन्तस्यापि ॥१७॥

तिवा शवाऽनुबन्धेन निर्दिष्टं यद् गणेन च ।
 एकस्वरनिमित्तं च पञ्चैतानि न यद्बलुपि ॥१८॥
 सन्निपातलक्षणोविधिरनिमित्तं तद्विधातस्य ॥१९॥
 असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे ॥२०॥
 न स्वरानन्तर्ये ॥२१॥
 गौणमुख्ययोर्मुख्ये कार्यसंप्रत्ययः ॥२२॥
 कृत्रिमाकृत्रिमयोः कृत्रिमे ॥२३॥
 क्वचिदुभयगतिः ॥२४॥
 सिद्धेसत्यारम्भो नियमार्थः ॥२५॥
 धातोः स्वरूपग्रहणे तत्प्रत्यये कार्यविज्ञानम् ॥२६॥
 नञुक्तं तत्सदृशे ॥२७॥
 उक्तार्थानामप्रयोगः ॥२८॥
 निमित्ताभावे नैमित्तिकस्यायाप्यभावः ॥२९॥
 सन्नियोगशिष्टानामेकापायेऽन्यतरस्याप्यपायः ॥३०॥
 नान्वाचीयमाननिवृत्तौ प्रधानस्य ॥३१॥
 निरनुबन्धग्रहणे न सानुबन्धकस्य ॥३२॥
 एकानुबन्धग्रहणे न द्व्यनुबन्धकस्य ॥३३॥
 नानुबन्धकृतान्यसारूप्यानेकस्वरत्वानेकवर्णत्वानि ॥
 समासान्तागमसंज्ञाज्ञापकगणनञ्निर्दिष्टान्यनित्यानि ॥

पूर्वेऽपवादा अनन्तरान् विधीन् बाधन्ते नोत्तरान् ॥
 मध्येऽपवादाः पूर्वान् विधीन् बाधन्ते नोत्तरान् ॥३७॥
 यं विधिं प्रत्युपदेशोऽनर्थकः स विधिर्बाध्यते ॥३८॥
 यस्य तु विधेर्निमित्तमस्ति नासौ विधिर्बाध्यते ॥३९॥
 येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्यैव बाधकः ॥
 चलवन्नित्यमनित्यात् ॥४१॥
 अन्तरङ्गं बहिरङ्गात् ॥४२॥
 निरवकाशं सावकाशात् ॥४३॥
 चार्णात्प्राकृतम् ॥४४॥
 खृद् खृदाश्रयं च ॥४५॥
 उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिः ॥४६॥
 लुवन्तरङ्गभ्यः ॥४७॥
 सर्वेभ्यो लोपः ॥४८॥
 लोपात्स्वरादेशः ॥४९॥
 आदेशादागमः ॥५०॥
 आगमात्सर्वादेशः ॥५१॥
 परान्नित्यम् ॥५२॥
 नित्यादन्तरङ्गम् ॥५३॥
 अन्तरङ्गाच्चानवकाशम् ॥५४॥
 उत्सर्गादिपवादः ॥५५॥

अपवादात् कचिदुत्सर्गोऽपि ॥५६॥

नानिष्टार्था शास्त्रप्रवृत्तिः ॥५७॥

प्रकृतिग्रहणे स्वार्थिकप्रत्ययान्तानामपि ग्रहणम् ॥५८॥

प्रत्ययाप्रत्यययोः प्रत्ययस्यैव ॥५९॥

अदाद्यनदाद्योरनदादेरेव ॥६०॥

प्राकरणिकाप्राकरणिकयोः प्राकरणिकस्यैव ॥६१॥

निरनुबन्धग्रहणे सामान्येन ॥६२॥

साहचर्यात् सदृशस्यैव ॥६३॥

वर्णग्रहणे जातिग्रहणम् ॥६४॥

वर्णैकदेशोऽपि वर्णग्रहणेन गृह्यते ॥६५॥

तन्मध्यपतितस्तद्ग्रहणेन गृह्यते ॥६६॥

आगमा यद्गुणीभूतास्तद्ग्रहणेन गृह्यन्ते ॥६७॥

स्वाङ्गमव्यवधायि ॥६८॥

उपसर्गो न व्यवधायी ॥६९॥

येन नाव्यवधानं तेन व्यवहितेऽपि स्यात् ॥७०॥

ऋकारापदिष्टं कार्यं लृकारस्यापि ॥७१॥

सकारापदिष्टं कार्यं तदादेशस्य शकारस्यापि ॥७२॥

ह्रस्वदीर्घापदिष्टं कार्यं न प्लुतस्य ॥७३॥

संज्ञोत्तरपदाधिकारे प्रत्ययग्रहणे प्रत्ययमात्रस्यैव
ग्रहणं न तदन्तस्य ॥७४॥

ग्रहणवता नाम्ना न तदन्तविधिः ॥७५॥

अनिनस्मन्ग्रहणान्यर्थवताऽनर्थकेन च तदन्तविधिं
प्रयोजयन्ति ॥७६॥

गामादाग्रहणेष्वविशेषः ॥७७॥

श्रुतानुमितयोः श्रौतो विधिर्वलीयान् ॥७८॥

अन्तरङ्गानपि विधीन् यच्चादेशोबाधते ॥७९॥

सकृद्गते स्पृद्धे यद्वाधितं तद्वाधितमेव ॥८०॥

द्वित्वे सति पूर्वस्य विकारेषु बाधको न बाधकः ॥

कृतेऽन्यस्मिन् धातुप्रत्ययकार्ये पश्चाद्

वृद्धिस्तवाध्योऽद् च ॥८२॥

पूर्वं पूर्वोत्तरपदयोः कार्यं कार्यं पश्चात्सन्धिकार्यम् ॥

संज्ञा न संज्ञान्तरबाधिका ॥८४॥

सापेक्षमसमर्थम् ॥८५॥

प्रधानस्य तु सापेक्षत्वेऽपि समासः ॥८६॥

तद्वितीयो भावप्रत्ययः सापेक्षादपि ॥८७॥

गतिकारकङ्स्युक्तानां विभक्त्यन्तानामेव कृदन्तैर्वि-

भक्त्युत्पत्तेः प्रागेव समासः ॥८८॥

समासतद्वितानां वृत्तिर्विकल्पेन वृत्तिविषये च

नित्यैवापवादवृत्तिः ॥८९॥

आदशभ्यः सङ्ख्या सङ्ख्येये वर्त्तते न सङ्ख्याने ॥९०॥

एकशब्दम्यामन्त्रात् कचिन् ॥९१॥

णौ यत्कृतं कार्यं तत्तत्र स्थानिवद्भवति ॥९२॥

द्विचदं सुचदं भवति ॥९३॥

आत्मनेपदमनित्यम् ॥९४॥

किपि व्यञ्जनकार्यमनित्यम् ॥९५॥

स्थानिवद्भावपुंवद्भावकशेषद्वन्द्वकत्वदीर्घन्वा-
न्यानिन्यानि ॥९६॥

अनित्यो णिञ्चुरादीनाम् ॥९७॥

णिलोपोऽप्यनित्यः ॥९८॥

णिन्मनियोगे एव चुगदीनामदन्तता ॥९९॥

घातवोऽनेकार्थाः ॥१००॥

गत्यार्था ज्ञानार्थाः ॥१०१॥

नास्मां ध्युत्पत्तिरव्यवस्थिता ॥१०२॥

उणादयो अव्युत्पन्नानि नामानि ॥१०३॥

शुद्धघातूनामकृत्रिमं रूपम् ॥१०४॥

किञ्चन्ता घातुलं नोज्झन्ति शब्दलं च प्रतिपद्यन्ते ॥

उभयस्थाननिष्पन्नोऽन्यतरव्यपदेशभाक् ॥१०६॥

अवयवे कृतं लिङ्गं समुदायमपि विशिनष्टि चेत्तं

समुदायं सोऽवयवो न व्यभिचरति ॥१०७॥

येन धातुना युक्ताः प्रादयस्तं प्रत्येवोपसर्गसंज्ञाः ॥
 यत्रोपसर्गत्वं न सम्भवति तत्रोपसर्गशब्देन प्रादयो
 लक्ष्यन्ते न तु सम्भवत्युपसर्गत्वे ॥१०९॥

शीलादिप्रत्ययेषु नासरूपोत्सर्गविधिः ॥११०॥

त्यादिष्वन्योऽन्यं नासरूपोत्सर्गविधिः ॥१११॥

स्त्रीखलना अलो वाधकाः स्त्रियाः खलनौ ॥११२॥

यावत्सम्भवस्तावद्विधिः ॥११३॥

सम्भवे व्यभिचारे च विशेषणमर्थवत् ॥११४॥

सर्वं वाक्यं सावधारणम् ॥११५॥

परार्थे प्रयुज्यमानः शब्दो वतमन्तरेणापि वदर्थं

गमयति ॥११६॥

द्वौ नञौ प्रकृतमर्थं गमयतः ॥११७॥

चकारो यस्मात्परस्तत्सजातीयमेव समुच्चिनोति ॥११८॥

चानुकुष्टं नानुवर्त्तते ॥११९॥

चानुकुष्टेन न यथासङ्ख्यम् ॥१२०॥

व्याख्यातो विशेषार्थप्रतिपत्तिः ॥१२१॥

यत्रान्यत्क्रियापदं न श्रूयते तत्रास्तिर्भवन्तीपरः

प्रयुज्यते ॥१२२॥

यदुपाधेर्विभाषा तदुपाधेः प्रतिषेधः ॥१२३॥

यस्य येनाभिसम्बन्धो दूरस्थस्यापि तेन सः ॥१२४॥

येन विना यन्न भवति तत्तस्यानिमित्तस्यापि
निमित्तम् ॥१२५॥

नामग्रहणे प्रायेणोपसर्गस्य न ग्रहणम् ॥१२६॥

सामान्यातिदेशे विशेषस्य नातिदेशः ॥१२७॥

सर्वत्रापि विशेषेण सामान्यं बाध्यते न तु सामान्येन
विशेषः ॥१२८॥

ङित्वेन कित्त्वं बाध्यते ॥१२९॥

परादन्तरङ्गं बलीयः ॥१३०॥

प्रत्ययलोपेऽपि प्रत्ययलक्षणं कार्यं विज्ञायते ॥१३१॥

विधिनियमयोर्विधिरेव ज्यायान् ॥१३२॥

अनन्तरस्यैव विधिर्निषधो वा ॥१३३॥

पर्जन्यवल्लक्षणप्रवृत्तिः ॥१३४॥

न केवला प्रकृतिः प्रयोक्तव्या ॥१३५॥

क्विवर्थं प्रकृतिरेवाह ॥१३६॥

द्वन्द्वान्तरः प्रत्येकमभिसम्बध्यते ॥१३७॥

विचित्राः शब्दशक्तयः ॥१३८॥

किं हि वचनान्न भवति ॥१३९॥

न्यायाः स्थविरयष्टिप्रायाः ॥१४०॥

कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितं-
लिङ्गानुशासनम् ।

पुलिङ्गं कटण्ठपभमयरषसस्त्वन्तमिमनलौ किञ्चित् ।
ननडौ घघञौ दः किमिवि खोऽकर्तरि च कः स्यात् ॥१॥

हस्तस्तनौष्ठनखदन्तकपोलगुल्फ-

केशाध्वगुच्छदिनसर्तुपतदग्रहाणाम् ।

निर्यासनाकरसकण्ठकुठारकोष्ठ-

हैमारिवर्षविषवोलरथाशनीनाम् ॥२॥

श्वेतप्लवात्ममुरजासिकफाभ्रपङ्क-

मन्थत्विषां जलधिशेवधिदेहभाजाम् ।

मानद्रुमाद्रिविषयाशुगशोणमास-

धान्याध्वराग्निमरुतां समिदां तु नाम ॥३॥

बहोऽच्छदेऽहिर्वप्रे व्रीहग्न्योर्हायनवर्हिषौ ।

मस्तुः सक्तौ स्फटिकेऽच्छो, नीलमित्रौ मणीनयोः ॥४॥

कोणेऽस्त्रश्चषके कोशस्तलस्तालचपेटयोः ।

अनातोद्ये घनो भूमि, दारप्राणासुवल्बजाः ॥५॥

कान्तश्चन्द्रार्कनामायःपरो यानार्थतो युगः ।

यश्च स्यादसमाहारे, द्वन्द्वोऽश्ववडवाविति ॥६॥

वाकोत्तरा नक्तकरलकाङ्का, न्युहोत्तरा सङ्गतरङ्गरङ्गाः ।
 परागपूगौ सृगमस्तुलङ्गकुडङ्गकालिङ्गतमङ्गमङ्गाः ॥७॥
 वेगसमुद्रावपाङ्गवर्गौ धार्धा मञ्चसपुच्छपिच्छगच्छाः ।
 वाजौजकिलिङ्गपुष्पमुञ्जा अवटः पट्टहठप्रकोष्ठकोष्ठाः ॥८॥
 अङ्गुष्ठगण्डौ लगुडप्रगण्डकरण्डकूष्माण्डगुडाः शिखण्डः ।
 वरण्डरुण्डौ च पिचण्डनाडीत्रणौ गुणभ्रूणमलक्तकुन्तौ ॥९॥
 पोतः पिष्टातः पृषतश्चोत्पातत्रातावर्थकपर्दौ ।
 बुद्बुदगदमगदो मकरन्दो, जनपदगन्धस्कन्धमगाधः ॥१०॥
 अर्धसुदर्शनदेवनमहाभिजनजनाः परिघातनफेनौ ।
 पूपापूपौ सूपकलापौ रेफः शोफः स्तम्बनितम्बौ ॥११॥
 शम्बाम्बौ पाञ्चजन्यतिथ्यौ पुण्यः सिचयनिकाय्यरात्रवृत्राः ।
 मन्त्रामित्रौ कटप्रपुण्ड्राऽऽराः कल्लोलोल्लौ च खल्लतल्लौ ॥१२॥

कण्डोलपोटगलपुद्गलकालचाला-

वेला गलो जगलर्हिगुलगोलफालाः ।

स्यादेवलो बहुलतण्डुलपत्रपाल-

चातूलतालजडुला भृमलो निचोलः ॥१३॥

कामलकुदालावयवस्वाः, सुवरौरवयावाः शिवदावौ ।

माधवपणवादीनवहावध्रुवकोटीशांशाः स्पशवंशौ ॥१४॥

कुशोड्डीशपुरोडाशवृषकुल्मासनिष्कुहाः ।

अह्निर्यूहकलहाः, पक्षराशिवराश्यृषिः ॥१५॥

दुंदुभिर्वमतिवृष्णिपाप्यविज्ञातिरालिकलयोऽञ्जलिर्घृणिः ।
 अग्निवह्निर्कृतमयोऽंद्दिदीदिविप्रन्थिकुम्भितयोऽर्द्धनिर्ध्वनिः ॥१६॥
 गिरिशिश्रुजायुक्पूर्वो हाहाहृहृश्च नग्रहूर्गर्भुत ।
 पादस्मानावात्मा पाप्मस्येमोष्मयद्माणः ॥१७॥
 इति पुंलिङ्गाधिकारः ॥

लीलिङ्गं योनिमद्वग्रीसेनावलितडिन्निशाम् ।
 वीचितन्द्रावदुग्रीवाजिह्वाशर्लादयादिशाम् ॥१८॥
 शिंशपाद्या नदीवीणाज्योत्स्नार्चरीतिथीधियाम् ।
 अङ्गुलीकलशकङ्कुहिङ्गुपुत्रीसुरानसाम् ॥१९॥
 रास्नाशिलावचालालाशिन्वाकृष्णोष्णिक्काश्रियाम् ।
 सृक्कापण्याऽतसीधाय्यासरघारोचनामुवाम् ॥२०॥
 हरिद्रामांसिदूर्वाऽऽट्टवलकाकृष्णलगिराम् ।
 इत्तु प्राण्यङ्गवाचि स्यादीदूदेकस्वरं कृतः ॥२१॥
 पात्रादिवर्जितादन्तोत्तरपदः समाहारे ।
 द्विगुरन्नावन्तान्तो वाऽन्यस्तु सर्वो नपुंसकः ॥२२॥
 लिन्मिन्यनिप्यणित्र्युक्ताः, क्वचित्तिगल्पह्रस्वकप् ।
 विंशत्याद्याशताद्वन्द्रे, सा चैक्ये द्वन्द्वमेययोः ॥२३॥
 क्षुर्गीतिलताभिदि ध्रुवा, विडनरि वारि घटीभवन्धयोः ।
 शल्यव्वनिवाधमित्सु तु, क्षेडा दुन्दुभिरक्षविन्दुषु ॥२४॥

गृह्या शाखापुरेऽश्मन्तेऽन्तिका कीला रताहतौ ।
 रज्जौ रश्मिर्यवादिर्दोषादौ गज्जा सुरागृहे ॥२५॥
 अहंपूर्विकादिर्वर्षा, मघा अण्कृत्तिका बहौ ।
 वा तु जलौकोऽप्सरसः, सिकतासुमनःसमाः ॥२६॥
 गायत्र्यादय इष्टका वृहतिका संवर्तिका सर्जिका-
 दूषीके अपि पादुका शिरुकया पर्यस्तिका मानिका ।
 नीका कञ्चुलिकाऽलुका कलिकया राका पताकाऽन्विका-
 शूका पूषलिका त्रिका चविकयोल्का पञ्जिका पिण्डिका ॥२७॥
 ध्रुवका क्षिपका कर्नीनिका, शम्बूका शिविका गवेधुका ।
 कणिका केका विपादिका, मिहिका यूका मक्षिकाऽष्टका ॥२८॥
 कूर्चिका कूचिका टीका, कोशिका केणिकोर्मिका ।
 जलौका प्राविका धूका, कालिका दीर्घिकोष्टिका ॥२९॥
 शलाका बालुकेषीका, विहङ्गिकेषिके उखा ।
 परिखा विशिखा शाखा, शिखा भङ्गा सुरुङ्गया ॥३०॥
 जङ्घा चञ्चा कच्छा पिच्छा, पिञ्जा गुञ्जा खजा प्रजा ।
 झञ्जा घंटा जटा घोण्टा, पोटा भिस्सट्टया छटा ॥३१॥
 विष्ठा मञ्जिष्ठया काष्ठा, पाठा शुण्डा गुडा जडा ।
 बेडा वितण्डया दाढा, राढा रीढाऽवलीढया ॥३२॥
 घृणोर्णा वर्बणा स्थूणा, दक्षिणा लिखिता लता ।
 तृणता त्रिवृता त्रेता, गीता सीता सिता चित्ता ॥३३॥

मुक्ता वार्ता द्युताऽनन्ता, प्रसृता मार्जिताऽमृता ।
 कन्धा मर्यादा गदेक्षुगन्धा गोधा स्वधा सुधा ॥३४॥
 सास्ना सूना धाना पम्पा, झम्पा रम्पा प्रपा शिफा ।
 कम्बा भम्भा सभा हम्भा, सीमा पामारुमे उमा ॥३५॥
 चित्या पद्या पर्या योग्या, छाया माया पेया कक्ष्या ।
 दूध्या नत्या शम्या संघ्या, रथ्या कुल्या ज्या मङ्गल्या ॥३६॥
 उपकार्या जलार्द्रैरा, प्रतिसीरा परम्परा ।
 कण्डराऽसृग्धरा होरा, वागुरा शर्करा सिरा ॥३७॥
 गुन्द्रा मुद्रा क्षुद्रा भद्रा, भव्वा छत्रा यात्रा मात्रा ।
 दंष्ट्रा फेला वेला मेला, गोला ढोला शाला माला ॥३८॥
 मेखला सिष्मला लीला, रसाला सर्वला वला ।
 कुहाला शंकुला हेलाल, शिला सुवर्चला कला ॥३९॥
 उपला शारिवा मूर्वा, लट्वा खट्वा शिवा दशा ।
 कशा कुशेशा मञ्जूषा, शेषा मूपेपया स्नसा ॥४०॥
 वस्नसा वित्तसा भित्त्सा, नासा वाहा गुहा स्वाहा ।
 कक्षाऽऽमिक्षा रिक्षा राक्षा, भङ्गचावल्यायतिखोटिः ॥४१॥

पेशिर्वासिर्वसतिविपणी नाभिनाल्यालिपालि-

भल्लिः पल्लिर्भुक्कुटिशकटी चर्चरिः शाटिभाटी ।

खाटिर्वर्त्तिर्वततिवमिशुण्ठीतिरीतिर्वितर्दि-

दर्विर्नीविच्छविलिविशठिश्रेष्ठिजाल्याजिराजिः ॥४२॥

रुचिः सूचिसाची खनिः खानिखारी,
खलिः कीलितूली क्लमिर्वापिधूली ।

कृषिः स्थालिहिण्डी त्रुटिर्वेदिनान्दी,

किकिः कुक्कुटिः काकलिः शुक्तिपंक्ती ॥४३॥

किखिस्ताडिकम्बी द्युतिः शारिराति-

स्तटिः कोटिविष्टी वटिर्गृष्टिवीथी ।

दरिर्वल्लरिर्मञ्जरिः पुञ्जिभेरी,

शरारिस्तुरिः पिण्डिमाढी मुषुण्डिः ॥४४॥

राटिराटिरटविः परिपाटिः,

फालिगालिजनिकाकिनिकानि ।

चारिहानिवलमि प्रधिकम्पी,

चुल्लिचुण्डितरयोऽहतिशाणी ॥४५॥

सनिः सानिमेनी मरिर्मारिरश्रयो-

षधी विद्रधिर्ज्ञल्लरिः पारिरभिः ।

शिरोधिः कविः कीर्तिगन्त्रीकबर्यः,

कुमार्याढकी स्वेदनी ह्यादिनीली ॥४६॥

हरिण्यश्मरी कर्तनीस्थग्यपट्यः,

करीर्येकपद्यक्षवत्यः प्रतोली ।

कृपाणीकदल्यौ पलालीहसन्धौ,

वृसी गृध्रसी घर्घरी कर्परी च ॥४७॥ -

काण्डी खल्ली मदी घटी, गोणी षण्डाल्येषणी द्रुणी ।
तिलपर्णी केवली खटी, नद्धीरवत्यौ च पातली ॥४८॥

वाली गन्धोली काकली गोष्ठ्यजाजी-
न्द्राणी मत्स्यण्डी दामनी शिञ्जिनी च ।

शृङ्गी कस्तूरी देहली मौर्व्यतिभ्या-
सन्दी क्षैरेय्यः शङ्कुलीदर्दुपर्ण ॥४९॥

कर्णान्दुकच्छू तनुरञ्जुचञ्चु-
स्नायुर्जुह्वः सीमधुरौ स्फिगर्वाक् ।

द्वाघोंदिवौ सुक्त्वगृचः शरद्वा-
श्छर्दिर्दरत्पामदृषदृशो नौः ॥५०॥

इति स्त्रीलिङ्गाधिकारः ।

नलस्तुतत्तसंयुक्तरुयान्तं नपुंसकम् ।

वेधआदीन् विना सन्तं, द्विस्वरं मन्नकर्तरि ॥५१॥

धनरत्ननभोऽन्नद्वीकृतमोघसृणाङ्गणशुक्तशुभाम्बुरुहाम् ।
अघगूथजलांशुकदारुमनोविलपिच्छधनुर्दलताल्लह्वदाम् ॥५२॥

हलदुःखसुखागुरुहिङ्गुरुचत्वचमेपजतुत्थकुसुम्भदशाम् ।

मरिचास्थिशिलाभवसृक्कयकृन्नलदान्तिकवल्कलसिन्धुधाम् ॥५३॥

सौवीरस्थानकद्वारक्लोमधौतेयकासृजाम् । ,

लवणव्यञ्जनफलप्रसूनद्रवतां समित् ॥५४॥

पुरं सन्नाङ्गयोश्छत्रशीर्षयोः पुण्डरीकके ।

मधु द्रवे ध्रुवं शश्वत्तर्कयोः खपुरं घटे ॥५५॥

अयूपे दैवेऽकार्यादौ, युगं दिष्टं तथा कटु ।

ससे द्वन्द्वं स्थले धन्वारिष्टमद्रुमपक्षिणोः ॥५६॥

धर्मं दानादिके तुल्यभागेऽर्धं ब्राह्मणं श्रतौ ।

न्याय्ये सारं पद्ममिभविन्दौ काममनुमतौ ॥५७॥

खलं भुवि तथा लक्षं, वेध्येऽहः सुदिनैकतः ।

भूमोऽसंख्यात एकार्थे, पथः संख्याव्ययोत्तरः ॥५८॥

द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ, क्रियाऽव्ययविशेषणे ।

कृत्याः क्तानाः खल जिन्भावे, आ त्वात्त्वादिः समूहजः ॥५९॥

गायत्र्याद्यणस्वार्थेऽव्यक्तमथानञ्कर्मधारयः ।

तत्पुरुषो बहूनां चेच्छाया शालां विना सभा ॥६०॥

राजवर्जितराजार्थराक्षसादेः परापि च ।

आदावुपक्रमोपज्ञे, कन्थोशीनरनामनि ॥६१॥

सेनाशालासुराच्छायानिशं वोर्णा शशात्परा ।

भाद्रणो गृहतः स्थूणा, संख्याऽदन्ता शतादिका ॥६२॥

मौक्तिकं माक्षिकं सौप्तिकं क्लीतकं,

नाणकं नाटकं खेटकं तोटकम् ।

आह्निकं रूपकं जापकं जालकं,

वेणुकं गैरकं कारकं चास्तुकम् ॥६३॥

रुचकं धान्याकनिःशलाकाऽली-

कालिऽकशल्कोपसूर्यकाल्कम् ।

कवककिबुकतोकतिन्तिडीकै-

डूकं छत्राकत्रिकोल्मुकानि ॥६४॥

माद्रीककदम्बके बुकं चिवुकंकुतुकमनूकचित्रके ।

कुहुकं मधुपर्कशीर्षके, शालुकं कुलकं प्रकीर्णकम् ॥६५॥

हल्लीसकपुष्पके खलिङ्ग, स्फिगमङ्गप्रगचोचवीजपिञ्जम् ।

रिष्टं फाण्टं ललाटमिष्टञ्चुष्टकरोटकृपीटचीनपिष्टम् ॥६६॥

शृङ्गाटमोरटपिटान्यथ पृष्टगोष्टः,

भाण्डाण्डतुण्डशरणग्रहणेरिणानि ।

पिङ्गाणतीक्ष्णलवणद्रविणं पुराणं,

त्राणं शणं हिरणकारणकर्मणानि ॥६७॥

पर्याणर्णत्राणपारायणानि,

श्रीपणोष्णे घोरणक्षूणमूतम् ।

प्रादेशान्ताश्मन्तशीतं निशान्तं

वृन्तं तूस्तं वार्तवाहित्थमुक्थम् ॥६८॥

अच्छेदगोदकुसिदानि कुसीदतुन्द-

वृन्दास्पदं दपदनिम्रसशिल्पतल्पम् ।

कूर्पत्रिविष्टपपरीपवदन्तरीप-

रूपं च पुष्पनिकुरुम्बकुटुम्बशुल्बम् ॥६९॥

प्रसभतलमशुष्माध्यात्मधामेर्मसूक्ष्मं,
 किलिमतलिमतोक्मं युग्मतिग्मं त्रिसंध्यम् ।
 किसलयशयनीये सायखेयेन्द्रियाणि,
 द्रुवयभयकलत्रद्वापरक्षेत्रसत्त्रम् ॥७०॥

शृङ्गवेरमजिराभ्रपुष्करं, तीरमुत्तरमगारनागरे ।
 स्फारमक्षरकुक्कुन्दुरोदरप्रान्तराणि शिविरं कलेवरम् ॥७१॥

सिन्दूरमण्डूरकटीरचामर-
 कूराणि दूरारवैरचत्वरम् ।
 औशीरपातालमुद्धखलार्तवे,

सत्त्वं च सान्त्वं दिवकिण्वपौतवम् ॥७२॥

विश्वं वृशं पलिशमर्पिशकिल्विषानु-
 । तर्षार्पिषं मिषमृचीषमृजीषशीर्षं ।
 पीयूषसाध्वसमहानससाहसानि

कासीसमत्संतरसं यवसं विसं च ॥७३॥

मन्दाक्षवीक्षमथ सक्थि शयातु यातु,
 । स्वाद्वाशु तुम्बुरु कशेरु शलालु चालु ।

संयत्ककुन्महदहानि पृष्पुरीतत्,

धर्वाणि रोम च भसच्च जगल्ललाम ॥७४॥

इति नपुंसकलिङ्गाधिकारः ।

पुंस्त्रीलिङ्गश्चतुर्दशोऽङ्के शङ्कुर्निरये च दुर्गतिः ।
 दोर्मूले कक्ष आकरे गज्जो भूरुहि वाणपिप्लौ ॥७५॥
 नाभिः प्राण्यङ्गके प्रधिर्नेमौ कचन वलिर्गृहे कुटः ।
 श्रोण्यौषध्योः कटो भ्रमो मोहे पिण्डो वृन्दगोलयोः ॥७६॥
 भकनीनिकयोस्तारो, भेऽश्लेषहस्तश्रवणाः ।
 कणः स्फुलिङ्गे लेशे च, वराटो रज्जुशङ्खयोः ॥७७॥
 कुम्भः कलशे तरणिः, समुद्रार्काशुयष्टिषु ।
 भागधेयो राजदेये, मेरुजम्बां सुदर्शनः ॥७८॥
 करेणुर्गजहस्तिन्योरल्याख्यापत्यतद्धितः ।
 लाजवन्नदशौ भूमीहाद्याः प्रत्ययभेदतः ॥७९॥
 शुण्डिकचर्मप्रसेवकौ सल्लकमल्लकवृश्चिका अपि ।
 शल्यकघुटिकौ पिपीलिकश्चुलुकहुडुक्कतुरुष्कतिन्दुकाः ॥८०॥
 शृङ्गोऽथ लञ्चमुजशाटसटाः सृपाटः,
 कीटः किटस्फटघटा वरटः किलाटः ।
 चोटश्चपेटफटशुण्डगुडाः सशाणाः,
 स्युर्वारिर्पूर्णफणगर्तरथाजमोदाः ॥८१॥
 विघ्नकूपकलम्बजित्यवध्राः, सहचरमुद्ररनालिकेरहाराः ।
 बहुकरकृसरौ कुठारशारौ, वल्लरशफरमसूरकीलरालाः ॥८२॥
 पटोलः कम्बलो भल्लो, दंशो गण्डूषवेतसौ ।
 लालसो रभसो वर्तिवितस्तिकुटयस्तृटिः ॥८३॥

ऊर्मिशम्यौ रत्न्यरत्नी अवीचि-
ल्व्यण्याणिश्रेणयः श्रोण्यरण्यौ ।

पाष्णीशल्यौ शाल्मलिर्यष्टिमुष्टी,

योनीमुन्यौ स्वातिगव्यूतिबस्त्यः ॥८४॥

मैथिर्मैधिमशी मषीषुधी ऋष्टिः पाटलिजाटली अहिः ।

पृश्निस्तिथ्यशनी मणिः सृणिमौलिः केलिहलीमरीचयः ॥८५॥

हन्वाखूः कर्कन्धुः सिन्धुर्मृत्युमन्ववट्टेर्वारुः ।

ऊरुः कन्दुः काकुः किष्कुर्बाहुर्गवेधू रा गौर्माः ॥८६॥

इति स्त्रीपुंसाधिकारः ।

पुंनपुंसकलिङ्गोऽब्जः, शङ्खे पद्मोऽब्जसंख्ययोः ।

कंसोऽपुंसि कुशो बर्हिर्बालो ह्रीबेरकेशयोः ॥८७॥

द्वापरः संशये छेदे, पिप्पलो विष्टरोतरौ ।

अब्दो वर्षे दरखासे, कुकूलस्तुषपावके ॥८८॥

परीवादपर्यङ्कयोर्जन्यतल्पौ,

तपोर्धर्मवत्सानि माघोष्णहत्सु ।

वटस्तुल्यतागोलभक्ष्येषु वर्णः,

सितादिस्वराद्योऽरणे संपरायः ॥८९॥

सैन्धवो लवणे भूतः, प्रेते तमो विधुन्तुदे ।

त्वदायौ कस्वरे कृच्छ्रं, व्रते शुक्रोऽग्निमासयोः ॥९०॥

कर्पूरस्वर्णयोश्चन्द्र, उडावृक्षं छदे दलः ।

धर्मः स्वभावे रुचको, भूषाभिन्मातुलङ्गयोः ॥९१॥

पाताले वाडवो वर्द्धः, सीसे आमलकः फले ।

पिटजङ्गलसत्त्वानि, पिटकामांसजन्तुषु ॥९२॥

मधुपिण्डौ सुरातन्वोर्नाम शेवालमध्ययोः ।

एकाद्रात्रः समाहारे, तथा सूतककूलकौ ॥९३॥

वैनीतकध्रमरकौ मरकौ वलीक-

वल्मीकवल्कपुलकाः फरकव्यलीकौ ।

किञ्जल्ककल्कमणिकस्तवका वितङ्क-

वर्चस्कचूचुकतडाकतटाकतङ्काः ॥९४॥

बालकः फलकमालकालक,

मूलकस्तिलकपङ्कपातकाः ।

कोरकः करककन्दुकान्दुका-

ऽनीकनिष्कचषका विशेषकः ॥९५॥

शाटककण्टकटङ्कविटङ्का, मञ्चकमेचकनाकपिनाकाः ।

पुस्तकमस्तकमुस्तकशाका, वर्णकमोदकमूषिकमुष्काः ॥९६॥

चण्डातकश्चरकरोचककञ्चुकानि,

मस्तिष्कयावककरण्डकतण्डकानि ।

आतङ्कशूकसरकाः कटकः सशुल्कः,

पिण्याकशरीरकहंसकशङ्खपुष्पाः ॥९७॥

नखमुखमधिकाङ्गः संयुगः पद्मरागो,
 भगयुगमथ दङ्गोद्योगशृङ्गा निदाघः ।
 क्रकचकवचकूर्चार्धचपुच्छोज्ज्वलकच्छाः,
 व्रजमुटजनिकुञ्जौ कुञ्जभूर्जाम्बुजाश्च ॥९८॥
 ध्वजमलयजकूटाः कालकूटारकूटौ,
 कबटकपटखेटाः कर्पटः पिष्टलोष्ठौ ।
 नटनिकटकिरीटाः कर्बटः कुक्कुटादौ,
 कुटजकुटविटानि त्र्यङ्गटः कोटिकुष्ठौ ॥९९॥
 कमठौ वारुण्डखण्डषण्डा,

निगडाक्रीडनडप्रकाण्डकाण्डाः ।
 कोदण्डतरण्डमण्डमुण्डा,
 दण्डाण्डौ दृढवारबाणबाणाः ॥१००॥

कर्षापणः श्रवणपक्वणकंकणानि,
 द्रोणापराहचरणानि तृणं सुवर्णम् ।

स्वर्णत्रणौ वृषणभूषणदूषणानि,
 भाणस्तथा किणरणप्रवणानि चूर्णः ॥१०१॥

तोरणपूर्तनिकेतनिवाताः, पारतमन्तयुतप्रयुतानि ।
 क्ष्वेडितमक्षतदैवतवृत्तैरावतलोहितहस्तशतानि ॥१०२॥
 व्रतोपवीतौ पलितो वसन्तध्वान्तायुतधूतनृतानि पुस्तः ।

शुद्धान्तबुस्तौ रजतो मुहूर्तद्वियूथयूथानि वरूथगूथौ ॥१०३॥

प्रस्थं तीर्थं प्रोथमलिन्दः, ककुदः कुकुदाष्टापदकुन्दाः ।
गुददोहदकुमुदच्छदकन्दार्बुदसौधमथोत्सेधकवन्धौ ॥१०४॥

श्राद्धायुधान्यौषधगन्धमादन-

प्रस्फोटना लग्नपिधानचन्दनाः ।

वितानराजादनगिश्रयौवना-

पीनोदपानासनकेतनाशनम् ॥१०५॥

नलिनपुलिनमौना वर्धमानः समानौ-

दनदिनशतमाना हायनस्थानमानाः ।

घननिघनविमानास्ताडनस्तेनवस्ता,

भवनभुवनयानोद्यानवातायनानि ॥१०६॥

अभिधानद्वीपिनौ निपानं,

शयनं लग्नुरसोनगृञ्जनानि ।

खलिनखलीनानुमानदीपाः,

कुणपः कुतपावापचापशूर्पाः ॥१०७॥

स्तूपोड्डुपौ विटपमण्डपशप्पवाप्प-

द्वीपानि विष्टपनिपौ शफडिम्बविम्बाः ।

जम्भः कुसुम्भककुम्भौ कलभो निर्भार्म-

संक्रामसंक्रमललामहिमानि हेम ॥१०८॥

उद्यमकामोद्यामाश्रमकुट्टिमकुसुमसंगमा गुल्मः ।

क्षेमक्षौमौ कम्बलिवाहो भैरयतूर्यौ च ॥१०९॥

पूयाऽजन्यप्रमयसमया राजसूयो हिरण्या-

रण्ये संख्यं मलयवलयौ वाजपेयः कषायः ।

शल्यं कुल्याव्ययकवियवद्गोमयं पारिहार्यः,

पारावारातिखरशिखराः क्षत्रवल्गोपवल्गाः ॥११०॥

अलिंजरः कूवरकूरवेरनीहारहिञ्जीरसहस्रमेढ्राः ।

संसारसीरौ तुवरश्च सूत्रशृङ्गारपद्मान्तरकर्णपूराः ॥१११॥

नेत्रं वक्त्रपवित्रपत्रसमरोशीरान्धकारा वरः,

केदारप्रवरौ कुलीरशिशिरावाडम्बरो गह्वरः ।

क्षीरं फोटरचक्रचुक्रतिमिराङ्गारास्तुषारः शरः,

भ्राष्ट्रोपह्वराष्ट्रूतक्रजठराद्राः कुञ्जरः पञ्जरः ॥११२॥

कर्पूरनूपुरकुटीरविहारवार-

कान्तारतोमरदुरोदरवासराणि ।

कासारकेसरकरीरशरीरजीर-

मञ्जीरशेखरयुगंधरवज्रवप्राः ॥११३॥

आलवालपलभालपलालाः, पल्वलः खलचपालविशालाः ।

शूलमूलमुकुलास्तलतैलौ, तूलकुञ्जलतमालकपालाः ॥११४॥

कवलप्रवालवलशम्बलोत्पलो-

पलशीलशैलशकलाङ्गुलाञ्जलाः ।

कमलं मलं मुसलसालकुण्डलाः,

कललं-नलं निगलनीलमङ्गलाः ॥११५॥

काकोलहलाहलौ हलं, कोलाहलकङ्कालवल्कलाः ।

सौवर्चलधूमले फलं, हालाहलजम्बालखण्डलाः ॥११६॥

लाङ्गूलगरलाविन्द्रनीलगाण्डीवगाण्डिवाः ।

उल्वः पारशवः पार्श्वार्पूर्वत्रिदिवताण्डवाः ॥११७॥

निष्ठेवः प्रग्नीवः शरावरावौ भावक्लीवशवानि ।

दैवः पूर्वः पल्लवनल्वौ, पाशं कुलिशं कर्कशकोशौ ॥११८॥

आकाशकाशकर्णशाङ्कुशशेषवेषो-

ष्णीयाम्बरीषविपरौहिषमाषमेषाः ।

प्रत्यूपयूपमथ कोपकरीषकर्ष-

वर्षामिषा रसवुसेत्युसचिक्कसाश्च ॥११९॥

कर्पास आसौ दिवसावतंसवीतंसमांसाः पनसोपवासौ ।

निर्यासमासौ चमसांसकांसस्नेहानि वर्हो गृहगेहलोहाः ॥१२०॥ .

पुण्याहदेहौ पटहस्तनूरुहो,

लक्षाऽरिस्थाणुकमण्डलानि च ।

चाटुश्चटुर्जन्तुकशिप्वनुस्तथा,

जीवातु कुस्तुम्बरु जानु सानु च ॥१२१॥

कम्बुः सक्तुर्दार्विगुरुर्वास्तु पलाण्डु-

हिङ्गुः शिग्रुर्दोस्तिततः सीध्वथ भूमा ।

वेम प्रेम ब्रह्म गरुडोम विहायः,

कर्माष्टीवत्पद्मधनुर्नाममहिम्नी ॥१२२॥

इति पुन्नपुंसकालिङ्गाधिकारः ।

स्त्रीक्लीबयोर्नखं शुक्तौ, विश्वं मधुकमौषधे,

माने लक्षं मधौ कल्यं, क्रोडोऽङ्के तिन्दुकं फले ॥

तरलं यवाग्वां पुष्पे, पाटलं पटलं चये ।

वसन्ततिलकं वृत्ते, कपालं भिक्षुभाजने ॥१२३॥

अर्धपूर्वपदो नावष्टचणकर्त्रनटौ कचित् ।

चोराद्यमनोज्ञाद्यकञ्, कथानककशेरुके ॥१२४॥

वंशिकवक्रोष्ठिककन्यकुब्जपीठानि नक्तमवहित्थम् ।

रशनं रसनाच्छोदन शुम्बं तुम्बं महोदयं कांस्यम् ॥१२५॥

मृगव्यचन्ये च वणिज्यवीर्यनासीरगात्रापरमन्दिराणि ।

तमिल्लशले नगरं मसूरत्वक्क्षीरकादम्बरकाहलानि ॥१२६॥

स्थालीकदल्यौ स्थलजालपित्तला-

गोलायुगल्यौ बडिशं च छर्दिं च ।

अलाबु जम्बूडुरुषः सरः सदो,

रोदोऽर्चिषी दाम गुणे त्वयद् तयद् ॥१२७॥

इति स्त्रीनपुंसकालिङ्गाधिकारः ।

स्वतस्त्रिलिङ्गः सरकोऽनुतर्षे शललः शले ।
 करकोऽन्दोपले कोशः, शिम्वा खड्गपिधानयोः ॥१२८॥
 जीवः प्राणेषु केदारे, वलजः पवने खलः ।
 बहुलं वृत्तनक्षत्रपुराद्याभरणाभिधाः ॥१२९॥
 भल्लातक आमलको, हरीतकविभीतकौ ।
 तारकाढकपिटकस्फुलिङ्गा विडङ्गतौ ॥१३०॥
 पटः पुटो वटो वाटः, कपाटशकटौ कटः ।
 पेटो मठः कुण्डनीडविषाणास्तूणकङ्कतौ ॥१३१॥
 मुस्तकुयेद्बुदजृम्भदाडिमाः, पिठरप्रतिसरपात्रकंदराः ।
 नखरो वल्छरो दरः पुरश्छत्रकुवलमृणालमण्डलाः ॥१३२॥
 नालप्रणालपटलार्गलशृङ्खलकन्दलाः ।
 पूलावहेलौ कलशकटाहौ पछिरेण्विपु ॥१३३॥

इति स्वतस्त्रिलिङ्गाधिकारः ।

परलिङ्गो द्वन्द्वोऽशी षेऽर्थो वाच्यवदपत्यमिति नियताः ।
 अल्लचारोपाभावे गुणवृत्तेराश्रयाद्वचनलिङ्गे ॥१३४॥
 प्रकृतेर्लिङ्गवचने बाधन्ते स्वार्थिकाः क्वचित् ।
 प्रकृतिर्हरीतक्यादिर्न लिङ्गमतिवर्तते ॥१३५॥

वचनं तु खलतिकादिर्बह्वर्थाऽत्येति पूर्वपदभूता ।
 स्त्रीपुंनपुंसकानां सह वचने स्यात् परं लिङ्गम् ॥१३६॥
 नन्ता संख्या डतिर्युष्मदस्मच्च स्युरलिङ्गकाः ।
 पदं वाक्यमव्ययं चेत्यसंख्यं च तद्बहुलम् ॥१३७॥
 निःशेषनामलिङ्गानुशासनान्यमिसमीक्ष्य संक्षेपात् ।
 आचार्यहेमचन्द्रः समद्वयभदनुशासनानि लिङ्गानाम् ॥१३८॥

इति कलिकालसर्वज्ञाचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितं
 'लिङ्गानुशासनं समाप्तम् ॥

श्री काव्यानुशासनसूत्राणि ।

- १ अकृत्रिमस्वादुपदां परमार्थाभिधायिनीम् ।
सर्वभाषापरिणतां जैर्नी वाचमुपास्महे ॥१॥
- २ शब्दानुशासनेऽस्माभिः साध्व्यो वाचो विवेचिताः ।
तासामिदानीं काव्यत्वं यथावदनुशिष्यते ॥२॥
- ३ काव्यमानन्दाय यशसे कान्तातुल्यतयोपदेशाय च ।
- ४ प्रतिभाऽस्य हेतुः ।
- ५ सावरणक्षयोपशममात्रात्सहजा ।
- ६ मन्त्रादेरौपाधिकी ।
- ७ व्युत्पत्त्यभ्यासाभ्यां संस्कार्या ।
- ८ लोकशास्त्रकाव्येषु निपुणता व्युत्पत्तिः ।
- ९ काव्यविच्छिक्षया पुनः पुनः प्रवृत्तिरभ्यासः ।
- १० सतोऽप्यनिबन्धोऽसतोऽपि निबन्धो नियमश्छा-
याद्युपजीवनादयश्च शिक्षाः ।
- ११ अदोषौ सगुणौ सालंकारौ च शब्दार्थौ काव्यम् ।
- १२ रसस्योत्कर्षापकर्षहेतू गुणदोषौ भक्त्या शब्दार्थयोः ।
- १३ अङ्गाश्रिता अलंकाराः ।

- १४ तत्परत्वे काले ग्रहत्यागयोर्नातिनिर्वाहे निर्वाहे-
ऽप्यङ्गत्वे रसोपकारिणः ।
- १५ मुख्यगौणलक्ष्यव्यङ्ग्यार्थभेदान्मुख्यगौणलक्षक-
व्यञ्जकाः शब्दाः ।
- १६ साक्षात्संकेतविषयो मुख्यः ।
- १७ मुख्यार्थबाधे निमित्ते प्रयोजने च भेदाभेदाभ्या-
मारोपितो गौणः ।
- १८ मुख्यार्थसंबद्धस्तत्त्वेन लक्ष्यमाणो लक्ष्यः ।
- १९ मुख्याद्व्यतिरिक्तः प्रतीयमानो व्यङ्ग्यो ध्वनिः ।
- २० मुख्याद्यास्तच्छक्तयः ।
- २१ वक्त्रादिवैशिष्ट्यादर्थस्यापि व्यञ्जकत्वम् ।
- २२ व्यङ्ग्यः शब्दार्थशक्तिमूलः ।
- २३ नानार्थस्य मुख्यस्य शब्दस्य संसर्गादिभिरमु-
ख्यस्य च मुख्यार्थबाधादिभिर्नियमिते व्यापारे
वस्त्वलंकारयोर्वस्तुनश्च व्यञ्जकत्वे शब्दशक्ति-
मूलः पदवाक्ययोः ।
- २४ वस्त्वलंकारयोस्तद्व्यञ्जकत्वेऽर्थशक्तिमूलः
प्रबन्धेऽपि ।
- २५ रसादिश्च ।

इति प्रथमोऽध्यायः ।

- १ विभावानुभावव्यभिचारिभिरभिव्यक्तः स्थायी भावो रसः ।
- २ शृङ्गारहास्यकरुणा रौद्रवीरभयानका वीभत्सा-
द्भुतशान्ता नव रसाः ।
- ३ स्त्रीपुंसमाल्यादिविभावा जुगुप्सालस्यौग्र्यवर्ज-
व्यभिचारिका रतिः संभोगविप्रलम्भात्मा शृङ्गारः ।
- ४ सुखमयधृत्यादिव्यभिचारी रौमाश्चाद्यनुभावः
सम्भोगः ।
- ५ शङ्कादिव्यभिचारी सन्तापाद्यनुभावोऽभिलाषमा-
नप्रवासरूपो विप्रलम्भः ।
- ६ दैवपारवश्याभ्यामाद्यो द्वेधा ।
- ७ ग्रणयेर्ष्याभ्यां मानः ।
- ८ कार्यशापसम्भ्रमैः प्रवासः ।
- ९ विकृतवेपादिविभावो नासास्पदनाद्यनुभावो निद्रा-
दिव्यभिचारी हासो हास्यः ।
- १० उत्तममध्यमाधमेषु स्मितविहसितापहसितैः स
आत्मस्थस्नेधा ।
- ११ एतत्संक्रमजैर्हसितोपहसितातिहसितैः परस्थोऽपि ।
- १२ इष्टनाशादिविभावो दैवोपालम्भाद्यनुभावो दुःख-

मयव्यभिचारी शोकः करुणः ।

- १३ दारापहारादिविभावो नयनरागाद्यनुभाव औय्या-
दिव्यभिचारी क्रोधो रौद्रः ।
- १४ नयादिविभावः स्थैर्याद्यनुभावो धृत्यादिव्यभि-
चार्युत्साहो धर्मदानयुद्धभेदो वीरः ।
- १५ विकृतस्वरश्रवणादिविभावं करकम्पाद्यनुभावं
शङ्कादिव्यभिचारि भयं भयानकः ।
- १६ अहृद्यदर्शनादिविभावाङ्गसंकोचाद्यनुभावापस्मारा-
दिव्यभिचारिणी जुगुप्सा बीभत्सः ।
- १७ दिव्यदर्शनादिविभावो नयनविस्ताराद्यनुभावो
हर्षादिव्यभिचारी विस्मयोऽद्भुतः ।
- १८ वैराग्यादिविभावो यमनियमाध्यात्मशास्त्रचिन्त-
नाद्यनुभावो धृत्यादिव्यभिचारी शमः शान्तः ।
- १९ रतिहासशोकक्रोधोत्साहभयजुगुप्साविस्मयशमाः
स्थायिनो भावाः ।
- २० धृतिस्मृतिमतिव्रीडाजाड्यविषादमदव्याधिनिद्रा-
सुप्तौत्सुक्याऽब्रहित्थशङ्काचापलाऽऽलस्यहर्षगर्वौ-
ग्र्यप्रबोधग्लानिदैर्न्यश्रमोन्मादमोहचिन्ताऽमर्षत्रा-
साऽपस्मारनिर्वेदाऽऽवेगवितर्काऽस्रयामृतयःस्थि-

त्युदयप्रशमसंधिशवल्लभमणस्त्रयस्त्रिंशद्वभि-
चारिणः ।

- २१ ज्ञानादेर्धृतिरव्यग्रभोगकृत् ।
- २२ सदृशदर्शनादेः स्मृतिर्भूक्षेपादिकृत् ।
- २३ शास्त्रचिन्तादेर्मतिः शिष्योपदेशादिकृत् ।
- २४ अकार्यकरणज्ञानादेर्ब्रीडा वैवर्ण्यादिकृत् ।
- २५ इष्टानिष्टदर्शनादेर्जाड्यं तूष्णींभावादिकृत् ।
- २६ कार्यभङ्गाद्विपादः सहायान्वेषणमुखशोषादिकृत् ।
- २७ मद्योपयोगान्मदः स्वापहास्याऽस्मरणादिकृत् ।
- २८ विरहादेर्मनस्तापो व्याधिर्मुखशोषादिकृत् ।
- २९ क्लमादेर्निद्रा जृम्भादिकृत् ।
- ३० निद्रोद्भवं सुप्तमुत्स्वप्नायितादिकृत् ।
- ३१ इष्टानुस्मरणादेरौत्सुक्यं त्वरादिकृत् ।
- ३२ लज्जादेरवहित्यमन्यथा कथनादिकृत् ।
- ३३ चौयदिः स्वपरयोः शङ्का पार्श्वविलोकनादिकृत् ।
- ३४ रागादेश्चापलं वाक्पारुण्यादिकृत् ।
- ३५ श्रमादेरालस्यं निद्रादिकृत् ।
- ३६ प्रियागमादेर्हर्षो रोमाञ्चादिकृत् ।
- ३७ विद्यादेर्गर्वोऽस्रयादिकृत् ।

- ३८ चौर्यादेरौग्यं वधादिकृत् ।
 ३९ शब्दादेः प्रबोधो जृम्भादिकृत् ।
 ४० व्याध्यादेर्ग्लानिर्वैवर्ण्यादिकृत् ।
 ४१ दौर्गत्यादेर्दन्यममृजादिकृत् ।
 ४२ व्यायामादेः श्रमोऽङ्गभङ्गादिकृत् ।
 ४३ इष्टवियोगादेरुन्मादोऽनिमित्तस्मितादिकृत् ॥
 ४४ प्रहारादेर्मोहो भ्रमणादिकृत् ।
 ४५ दारिद्र्यादेश्चिन्ता संतापादिकृत् ।
 ४६ आक्षेपादेरमर्षः स्वेदादिकृत् ।
 ४७ निर्घातादेस्त्रासोऽङ्गसंक्षेपादिकृत् ।
 ४८ ग्रहादेरपस्मारः कम्पादिकृत् ।
 ४९ रोगादेर्निर्वेदो रुदितादिकृत् ।
 ५० उत्पातादिभ्यः आवेगो विस्मयादिकृत् ।
 ५१ संदेहादेर्वितर्कः शिरःकम्पादिकृत् ।
 ५२ परोत्कर्षादेरसूयावज्ञादिकृत् ।
 ५३ व्याध्यभिघाताभ्यां मृतिर्हिंकाकाश्यादिकृत् ।
 ५४ स्तम्भ वेदरोमाञ्चस्वरभेद(स्वर)कम्पवैवर्ण्याश्रुप्रल-
 या अष्टौ सात्त्विकाः ।
 ५५ नरिन्द्रियेषु तिर्यगादिषु चारोपाद्रसभावाभासौ ।

५६ अनौचित्याच्च ।

५७ व्यङ्ग्यस्य प्राधान्ये काव्यमुत्तमम् ।

५८ असत्संदिग्धतुल्यप्राधान्ये मध्यमं त्रेधा ।

५९ अव्यङ्ग्यमवरम् ।

इति द्वितीयोऽध्यायः ।

- १ रसादेः स्वशब्दोक्तिः कचित्संचारिवर्जं दोषः ।
- २ अवाध्यत्वे आश्रयैक्ये नैरन्तर्येऽनङ्गत्वे च विभावा-
दिप्रातिकूल्यम् ।
- ३ विभावानुभावक्लेशव्यक्तिः पुनःपुनर्दीप्त्याकाण्ड-
प्रथाच्छेदाऽङ्गातिविस्तराऽङ्ग्यऽननुसंधानाऽन-
ङ्गभिधानप्रकृतिव्यत्याश्र ।
- ४ निरर्थकासाधुत्वे पदस्य ।
- ५ विसंधिन्यूनाऽधिकोक्ताऽस्थानस्थपदपतत्प्रकर्षस-
माप्तपुनराऽत्ताविसर्गहतवृत्तसंकीर्णगभितभग्नप्रक्र-
मानन्वितत्वानि वाक्यस्य ।
- ६ अप्रयुक्ताऽश्लीलाऽसमर्थानुचितार्थश्रुतिकटुक्लिष्टा-
विमृष्टविधेयांशविरुद्धबुद्धिकृत्त्वान्युभयोः ।
- ७ कष्टाऽपुष्टव्याहतग्राम्याऽश्लीलसाकाङ्क्षसंदिग्धाऽ-
क्रमपुनरुक्तभिन्नसहचरविरुद्धव्यङ्ग्यप्रसिद्धिवि-

धाविरुद्धत्यक्तपुनरात्तपरिवृत्तनियमानियमविशेष-
सामान्यविध्यनुवादत्वान्यर्थस्य ।

८ नानुकरणे ।

९ वक्त्राद्यौचित्ये च ।

१० क्वचिद्गुणः ।

इति तृतीयोऽध्यायः ।

१ माधुर्यौजःप्रसादास्त्रयो गुणाः ।

२ द्रुतिहेतुर्माधुर्यं शृङ्गारे ।

३ शान्तकरुणविप्रलम्भेषु सातिशयम् ।

४ तत्र निजाऽन्त्याक्रान्ता अटवर्गा वर्गा ह्रस्वाऽन्त-
रितौ रणावसमासो मृदुरचना च ।

५ दीप्तिहेतुरोजो वीरबीभत्सरौद्रेषु क्रमेणाधिकम् ।

६ आद्यतृतीयाऽऽक्रान्तौ द्वितीयतुर्यौ युक्तो रेफ-
स्तुल्यश्च टवर्गशषा वृत्तिदैर्घ्यमुद्धतो गुम्फश्चात्र ।

७ विकासहेतुः प्रसादः सर्वत्र ।

८ इह श्रुतिमात्रेणार्थप्रत्यायका वर्णवृत्तिगुम्फाः ।

९ वक्तृवाच्यप्रबन्धौचित्याद्वर्णादीनामन्यथात्वमपि ।

इति चतुर्थोऽध्यायः ।

शब्दालंकाराः ।

- १ व्यञ्जनस्यावृत्तिरनुग्रासः ।
- २ तात्पर्यमात्रभेदिनो नाम्नः पदस्य वा लाटानाम् ।
- ३ सत्यर्थेऽन्यार्थानां वर्णानां श्रुतिक्रमैक्ये यमकम् ।
- ४ तत्पादे भागे वा ।
- ५ स्वरव्यञ्जनस्थानगत्याकारनियमच्युतगूढादि-
चित्रम् ।
- ६ अर्थभेदभिन्नानां भङ्गाभङ्गाभ्यां युगपदुक्तिः श्लेषः ।
- ७ अर्थैक्ये द्वादिभाषाणां च ।
- ८ उक्तस्यान्येनान्यथाश्लेषादुक्तिर्वक्रोक्तिः ।
- ९ भिन्ना कृतेः शब्दस्यैकार्थतेव पुनरुक्ताभासः ।
इति पञ्चमोऽध्यायः ।

अर्थालंकाराः ।

- १ हृद्यं साधर्म्यमुपमा ।
- २ सोपमानोपमेयधर्मोपमावाचकानामुपादाने पूर्णा
वाक्ये वृत्तौ च ।
- ३ एकद्वित्रिलोपे लुप्ता ।
- ४ असद्वर्मसंभावनमिवादिद्योत्योत्प्रेक्षा ।
- ५ सादृश्ये भेदेनारोपो रूपकमेकानेकविषयम् ।

- ६ इष्टार्थसिद्धयै दृष्टान्तो निदर्शनम् ।
- ७ प्रकृताप्रकृतानां धर्मैक्यं दीपकम् ।
- ८ सामान्यविशेषे कार्ये कारणे प्रस्तुते तदन्यस्य
तुल्ये तुल्यस्य चोक्तिरन्योक्तिः ।
- ९ व्यङ्ग्यस्योक्तिः पर्यायोक्तम् ।
- १० विशेषविवक्षया भेदाऽभेदयोगाऽयोगव्यत्ययोऽ-
तिशयोक्तिः ।
- ११ विवक्षितस्य निषेध इवोपमानस्याऽऽक्षेपश्चाक्षेपः ।
- १२ अर्थानां विरोधाभासो विरोधः ।
- १३ सहार्थबलाद्धर्मस्यान्वयः सहोक्तिः ।
- १४ श्लिष्टविशेषणैरुपमानधीः समासोक्तिः ।
- १५ स्वभावाख्यानं जातिः ।
- १६ स्तुतिनिन्दयोरऽन्यतरपरता व्याजस्तुतिः ।
- १७ वाक्यस्यार्थनेकार्थता श्लेषः ।
- १८ उत्कर्षापकर्षहेत्वोः साम्यस्य चोक्तावनुक्तौ चोप-
मेयस्याधिक्यं व्यतिरेकः ।
- १९ विशेषस्य सामान्येन साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां सम-
र्थनमर्थान्तरन्यासः ।
- २० स्तुत्यै संशयोक्तिः ससंदेहः ।

- २१ प्रकृताप्रकृताभ्यां प्रकृतापलापोऽपह्नुतिः ।
 २२ पर्यायविनिमयौ परावृत्तिः ।
 २३ हेतोः साध्यावगमोऽनुमानम् ।
 २४ सदृशदर्शनात्स्मरणं स्मृतिः ।
 २५ वियर्ययो भ्रान्तिः ।
 २६ क्रियाफलाऽभावोऽनर्थश्च विषमम् ।
 २७ योग्यतया योगः समम् ।
 २८ हेतौ कार्ये चैकत्र हेतुकार्यान्तरोक्तिर्युगपद्गुणक्रि-
 याश्च समुच्चयः ।
 २९ पृष्टेऽपृष्टे वान्यापोहपरोक्तिः परिसंख्या ।
 ३० यथोत्तरं पूर्वस्य हेतुत्वे कारणमाला ।
 ३१ स्वातन्त्र्याऽङ्गत्वसंशयैकपदैरेषामेकत्र स्थितिः
 संकरः ।

इति पष्ठोऽध्यायः ।

- १ समग्रगुणः कथाव्यापी नायकः ।
 २ शोभाविलासमधुरललितमाधुर्यस्थैर्यगाम्भीर्यौदार्य-
 तेजांस्यष्टौ सत्त्वजास्तद्गुणाः ।
 ३ दाक्ष्यशौर्योत्साहनीचजुगुप्सोत्तमस्पर्धागमिका
 शोभा ।

- ४ धीरे गतिदृष्टी सस्मितं वचो विलासः ।
- ५ मृदुशृङ्गारचेष्टा ललितम् ।
- ६ क्षोभेप्यनुल्बणं माधुर्यम् ।
- ७ विघ्नेप्यचलं स्थैर्यम् ।
- ८ हर्षादिविकारानुपलम्भकृद्राम्भीर्यम् ।
- ९ स्वपरेषु दानाभ्युपपत्तिसंभाषणान्यौदार्यम् ।
- १० पराऽधिक्षेपाद्यसहनं तेजः ।
- ११ धीरोदात्तललितशान्तोद्धतभेदात्स चतुर्धा ।
- १२ दक्षिणधृष्टानुकूलशठभेदादेकैकश्चतुर्धा ।
- १३ गूढगर्वः स्थिरो धीरः क्षमावान् अविकत्थनः महा-
सत्त्वो दृढव्रतो धीरोदात्तः ।
- १४ कलासक्तः सुखी शृङ्गारी मृदुनिश्चिन्तो धीर-
ललितः ।
- १५ विनयोपशमवान् धीरशान्तः ।
- १६ शूरो मत्सरी मायी विकत्थनश् छद्मवान् रौद्रो-
ऽवलिप्तो धीरोद्धतः ।
- १७ ज्येष्ठायामपि सहृदयो दक्षिणः ।
- १८ व्यक्तापराधो धृष्टः ।
- १९ एकभार्योऽनुकूलः ।

- २० गूढापराधः शठः ।
 २१ व्यसनी पापकृल्लुब्धः स्तब्धो धीरोद्धतः प्रति-
 नायकः ।
 २२ तद्गुणा स्वपरसामान्या नायिका त्रेधा ।
 २३ स्वयमूढा शीलादिमती स्वा ।
 २४ वयःकौशलाभ्यां मुग्धा मध्या प्रौढेति सा त्रेधा ।
 २५ धीरा धीराधीरा ऽधीराभेदादन्त्ये त्रेधा ।
 २६ पौढापि ज्येष्ठाकनिष्ठाभेदाद् द्वादशधामध्याप्रौ-
 ढ्योः प्रत्येकं त्रिभेदत्वम् ।
 २७ सोत्प्रासवक्रोक्त्या सवाष्पया वाक्यारुण्येण क्रोधि-
 न्यो मध्याधीराद्याः ।
 २८ उपचारावहित्याभ्यामानुकूल्यौदासीन्याभ्यां संत-
 र्जनघाताभ्यां प्रौढाधीराद्याः ।
 २९ पौढा परस्त्री कन्या च ।
 ३० गणिका सामान्या ।
 ३१ स्वाधीनपतिका प्रोपितभर्तृका खण्डिता कल-
 हान्तरिता वासकसज्जा विरहोत्कण्ठिता विप्रल-
 ष्ठा अभिसारिका चेति स्वस्त्रीणामष्टावस्थाः ।
 ३२ अन्त्यवस्था परस्त्री ।

- ३३ ईर्ष्याहितुः सपत्नी प्रतिनायिका ।
 ३४ सत्त्वजा विंशतिः स्त्रीणामलंकाराः ।
 ३५ ते चायत्नजाः ।
 ३६ भावहावहेलास्त्रयोऽङ्गजा अल्पभूयोविकारात्मकाः ।
 ३७ लीलादयो दश स्वाभाविकाः ।
 ३८ वाग्वेष चेष्टितैः प्रियस्यानुकृतिर्लीला ।
 ३९ स्थानादीनां वैशिष्ट्यं विलासः ।
 ४० गर्वादल्पाकल्पन्यासः शोभाकृद्विच्छित्तिः ।
 ४१ इष्टेऽप्यवज्ञा विवोक्तः ।
 ४२ वागङ्गभूषणानां व्यत्यासो विभ्रमः ।
 ४३ स्मितहसितरुदितभयरोषगर्वदुःखश्रमाभिलाष
 संकरः किलिकिञ्चितम् ।
 ४४ प्रियकथादौ तद्भावभावनोत्था चेष्टा मोट्टायितम् ।
 ४५ अधरादिग्रहाद्दुःखेऽपि हर्षः कुट्टमितम् ।
 ४६ मसृणोऽङ्गन्यासो ललितम् ।
 ४७ कर्त्तव्यवशादायते एव हस्तादिकर्मणि यद्वैचित्र्यं
 स विलासः ।
 ४८ व्याजादेः प्राप्ताकालस्याप्यवचनं विहृतम् ।
 ४९ शोभादयः सप्तायत्नजाः ।
 ५० रूपयौवनलावण्यैः पुंभोगोपबृंहितैर्मन्दमध्यतीव्रा-

ङ्गच्छाया शोभा कान्तिर्दीप्तिश्च ।

५१ चेष्टामसृणत्वं माधुर्यम् ।

५२ अचापलाविकत्थनत्वे धैर्यम् ।

५३ प्रश्रय औदार्यम् ।

५४ प्रयोगे निःसाध्वसत्वं प्रागल्भ्यम् ।

इति सप्तमोऽध्यायः ।

१ कव्यं प्रेक्ष्यं श्रव्यं च ।

२ प्रेक्ष्यं पाठ्यं गेयं च ।

३ पाठ्यं नाटकप्रकरणनाटिकासमवकारेहामृगडिम-
व्यायोगोत्सृष्टिकाङ्कप्रहसनभाणवीथीसट्टकादि ।

४ गेयं डोम्बिकाभाणप्रस्थानशिङ्गभाणिकाप्रेरणरामा-
क्रीडहल्लीसकरासकगोष्ठीश्रीगदितरागकाव्यादि ।

५ श्रव्यं महाकाव्यमाख्यायिका कथा चम्पूरनिबद्धं
च ।

६ पद्यं प्रायः संस्कृतप्राकृतापभ्रंशग्राम्यभाषानिवद्धं
भिन्नान्त्यवृत्तसर्गाश्वाससंध्यवस्कन्धकवन्धं सत्सं-
धिश्शब्दार्थवैचित्र्योपेतं महाकाव्यम् ।

७ यत्र बीजसमुत्पत्तिर्नानार्थरससंभवा ।

- काव्ये शरीरानुगता तन्मुखं परिचक्षते ॥
 ८ बीजस्योद्घाटनं यत्र दृष्टनष्टमिव क्वचित् ।
 मुखन्यस्तस्य सर्वत्र तद्वै प्रतिमुखं स्मृतम् ॥
 ९ उद्भेदस्तस्य बीजस्य प्राप्तिरप्राप्तिरेव वा ।
 पुनश्चान्वेषणं यत्र स गर्भ इति संज्ञितः ॥
 १० गर्भनिर्भिन्नबीजार्थो विलोभनकृतोऽपि वा ।
 क्रोधव्यसनजो वापि स विमर्शः प्रकीर्तितः ॥
 ११ समानयनमर्थानां मुखाद्यानां सबीजिनाम् ।
 नानाभावोत्तराणां यद्भवेन्निर्वहणं तु तत् ॥
 १२ नायकाख्यातस्ववृत्ताभाव्यर्थशंसिवक्त्रादिः सो-
 च्छ्वासा संस्कृता गद्ययुक्ताख्यायिका ।
 १३ धीरशान्तनायका गद्येन पद्येन वा सर्वभाषा
 कथा ।
 १४ गद्यपद्यमयी साङ्गा सोच्छ्वासा चम्पूः ।
 १५ अनिबद्धं मुक्तकादि ।
 १६ एकद्वित्रिचतुश्छन्दोभिर्मुक्तकसंदानितकविशेषक
 कलापकानि ।
 १७ पञ्चादिभिश्चतुर्दशान्तैः कुलकम् ।
 इति अष्टमोऽध्यायः ।

कलिकालसर्वज्ञश्रीहेमचन्द्राचार्यविरचिता-

॥ अयोगव्यवच्छेदिका ॥

अगम्यमध्यात्मविदामवाच्यं

वचस्विनामक्षवतां परोक्षम् ।

श्रीवर्धमानाभिधमात्मरूप-

महं स्तुतेर्गोचरमानयामि ॥१॥

स्तुतावशक्तिस्तत्र योगिनां न किं

गुणानुरागस्तु ममापि निश्चलः ।

इदं विनिश्चित्य तत्र स्तवं वदन्न

बालिशोऽप्येव जनोऽपराध्यति ॥२॥

क सिद्धसेनस्तुतयो महार्था

अशिक्षितालापकला क्व चैषा ।

तथापि यूथाधिपतेः पथिस्थः

स्खलद्गतिस्तस्य शिशुर्न शोच्यः ॥३॥

जिनेन्द्र ! यानेव विवाधसे स्म

दुरंतदोषान् विविधैरुपायैः ।

त एव चित्रं त्वदसूययेव

कृताः कृतार्थाः परतीर्थनाथैः ॥४॥

यथास्थितं वस्तु दिशन्नधीश !

न तादृशं कौशलमाश्रितोऽसि ।

तुरङ्गशृङ्गाण्युपपादयद्भ्यो

नमः परेभ्यो नवपण्डितेभ्यः ॥५॥

जगन्त्यनुध्यानबलेन शश्वत्

कृतार्थयत्सु प्रसभं भवत्सु ।

किमाश्रितोऽन्यैः शरणं त्वदन्यः

स्वमांसदानेन वृथा कृपालुः ॥६॥

स्वयं कुमार्गग्लपिता नु नाम

प्रलम्भमन्यानपि लम्भयन्ति ।

सुमार्गगं तद्विदमादिशन्त-

मसूययान्धा अवमन्वते च ॥७॥

प्रादेशिकेभ्यः परशासनेभ्यः

पराजयो यत्तव शासनस्य ।

खद्योतपोतद्युतिडम्बरेभ्यो

विडम्बनेयं हरिमण्डलस्य ॥८॥

शरण्य ! पुण्ये तव शासनेऽपि

संदेग्धि यो विप्रतिपद्यते वा ।

स्वादौ स तथ्ये स्वहिते च पथ्ये

संदेग्धि वा विप्रतिपद्यते वा ॥९॥

हिंसाद्यसत्कर्मपथोपदेशाद-

सर्वविन्मूलतया प्रवृत्तेः ।

नृशंसदुर्वृद्धिपरिग्रहाच्च

ब्रूमस्त्वदन्यागममप्रमाणम् ॥१०॥

हितोपदेशात्सकलज्ञक्लृप्ते-

मुमुक्षुसत्साधुपरिग्रहाच्च ।

पूर्वापरार्थेप्यविरोधसिद्धे-

स्त्वदागमा एव सतां प्रमाणम् ॥११॥

क्षिप्येत वान्यैः सदृशीक्रियेत वा

तवाङ्घ्रिपीठे लुठनं सुरेशितुः ।

इदं यथावस्थितवस्तुदेशनं

परैः कथंकारमपाकरिष्यते ॥१२॥

तद्दुःषमाकालखलायितं वा

पचेलिमं कर्म भवानुकूलम् ।

उपेक्षते यत्तव शासनार्थ-

मयं जनो विप्रतिपद्यते वा ॥१३॥

परःसहस्राः शरदस्तपांसि

युगान्तरं योगमुपासतां वा ।

तथापि ते मार्गमनापतन्तो

न मोक्ष्यमाणा अपि यान्ति मोक्षम् ॥१४॥

अनाप्तजाड्यादिविनिमित्तित्व-

संभावनासंभविप्रलम्भाः ।

परोपदेशाः परमाप्तकलत्त-

पथोपदेशे किमु संरम्भन्ते ॥१५॥

यदार्जवादुक्तमयुक्तमन्यै-

स्तदन्यथाकारमकारि शिष्यैः ।

न विप्लवोऽयं तव शासनेऽभू-

दहो अधृष्या तव शासनश्रीः ॥१६॥

देहाद्ययोगेन सदाशिवत्वं

शरीरयोगादुपदेशकर्म ।

वरस्परस्पर्धि कथं घटेत

परोपकलप्तेष्वधिदैवतेषु ॥१७॥

आगेव देवांतरसंश्रितानि

रागादिरूपाण्यवमान्तराणि ।

न मोहजन्यां करुणामपीश !

समाधिमाध्यस्थययुगाश्रितोऽसि ॥१८॥

जगन्ति भिन्दन्तु सृजन्तु वा पुन-

र्यथा तथा वा पतयः प्रवादिनाम् ।

त्वदेकनिष्ठे भगवन् भवक्षय-

क्षमोपदेशे तु परं तपस्विनः ॥१९॥

चपुश्च पर्यंकशयं श्लथं च
 दृशौ च नासानियते स्थिरे च ।
 न शिक्षितेयं परतीर्थनाथै-
 जिनेन्द्र ! मुद्रापि तवान्यदास्ताम् ॥२०॥
 यदीयसम्यक्तवलात् प्रतीमो
 भवादृशानां परमस्वभावम्
 कुवासनापाशविनाशनाय
 नमोऽस्तु तस्मै तव शासनाय ॥२१॥
 अपक्षपातेन परीक्षमाणा
 द्वयं द्वयस्याप्रतिमं प्रतीमः ।
 यथास्थितार्थप्रथनं तवैत-
 दस्थाननिर्वधरसं परेषाम् ॥२२॥
 अनाद्यविद्योपनिषच्चिषणै-
 विंशृखलैश्चापलमाचरद्भिः ।
 अमूढलक्ष्योऽपि पराक्रिये य-
 त्त्वत्किंकरः किं करवाणि देव ! ॥२३॥
 विमुक्तवैरव्यसनानुबन्धाः
 श्रयन्ति यां शाश्वतवैरिणोऽपि ।
 परैरगम्यां तव योगिनाथ !
 तां देशनाभूमिमुपाश्रयेऽहम् ॥२४॥

मदेन मानेन मनोभवेन,
 क्रोधेन लोभेन च संमदेन ।
 पराजितानां प्रसभं सुराणां
 वृथैव साम्राज्यरुजा परेषाम् ॥२५॥
 स्वकण्ठपीठे कठिनं कुठारं
 परे किरन्तः प्रलपन्तु किञ्चित् ।
 मनीषिणां तु त्वयि वीतराग !
 न रागमात्रेण मनोऽनुरक्तम् ॥२६॥
 सुनिश्चितं मत्सरिणो जनस्य
 न नाथ ! मुद्रामतिशेरेते ते ।
 माध्यस्थ्यमास्थाय परीक्षका ये
 मणौ च काचे च समानुबन्धाः ॥२७॥
 इमां समक्षं प्रतिपक्षसाक्षिणा-
 मुदारघोषामवघोषणां ब्रूवे ।
 न वीतरागात्परमस्ति दैवतं
 न चाप्यनेकान्तमृते नयस्थितिः ॥२८॥
 न श्रद्धयैव त्वयि पक्षपातो
 न द्वेषमात्रादरुचिः परेषु ।
 यथावदाप्तत्वपरीक्षया तु
 त्वामेव वीर प्रभुमाश्रिताः स्मः ॥२९॥

समःस्पृशामप्रतिभासभाजं

भवन्तमप्याशु विविन्दते याः ।

महेम चन्द्रांशुदृशावदाता-

स्तास्तर्कपुण्या जगदीशवाचः ॥३०॥

यत्र तत्र समये यथा तथा

योऽसि सोऽस्यभिधया यया तया ।

बीतदोषकलुषः स चेद्भवा-

नेक एव भगवन्नमोऽस्तु ते ॥३१॥

[उपसंहारकाव्यम्]

इदं श्रद्धामात्रं तदथ परनिन्दां मृदुधियो

विगाहन्तां हन्त प्रकृतिपरवादव्यसनिनः ।

अरक्तद्विष्टानां जिनवर ! परीक्षाक्षमधिया-

मयं तत्त्वालोकः स्तुतिमयमुपाधिं विधृतवान् ॥३२॥

कलिकालसर्वज्ञश्रीहेमचन्द्राचार्यविरचिता—

॥ अन्ययोगव्यवच्छेदिका ॥

अनन्तविज्ञानमतीतदोष—

मवाध्यसिद्धान्तममर्त्यपूज्यम् ।

श्रीवर्धमानं जिनमाप्तमुख्यं,

स्वयम्भुवं स्तोतुमहं यतिष्ये ॥१॥

अयं जनो नाथ ! तव स्तवाय

गुणान्तरेभ्यः स्पृहयालुरेव ।

विगाहतां किन्तु यथार्थवाद—

मेकं परीक्षाविधिदुर्विदग्धः ॥२॥

गुणेष्वसूयां दधतः परेऽमी

मा शिश्रियन्नाम भवन्तमीशम् ।

तथापि संमील्य विलोचनानि

विचारयन्तां नयवर्त्म सत्यम् ॥३॥

स्वतोऽनुवृत्तिव्यतिवृत्तिभाजो

भावा न भावान्तरनेयरूपाः ।

परात्मतत्त्वादतथात्मतत्त्वाद्

द्वयं वदन्तोऽकुशलाः स्खलन्ति ॥४॥

आदीपमान्वयोम समस्वभावं
स्याद्वादमुद्रानतिभेदिवस्तु ।

तन्नित्यमेवैकमनित्यमन्य-

दिति त्वदाज्ञाद्विषतां प्रलापाः ॥५॥

कर्तास्ति कश्चिद् जगतः स चैकः

स सर्वगः स स्ववशः स नित्यः ।

इमाः कुहेवाकविडम्बनाः स्यु-

स्तेषां न येषामनुशासकस्त्वम् ॥६॥

न धर्मधर्मित्वमतीवभेदे

वृत्त्यास्ति चेन्न त्रितयं चकास्ति ।

इहेदमित्यस्ति मतिश्च वृत्तौ

न गौणभेदोऽपि च लोकबाधः ॥७॥

सतामपि स्यात् क्वचिदेव सत्ता

चैतन्यमौपाधिकमात्मनोऽन्यत् ।

न संविदानन्दमयी च मुक्तिः

सुसूत्रमासूत्रितमत्वदीयैः ॥८॥

यत्रैव यो दृष्टगुणः स तत्र

कुम्भादिवन्निष्प्रतिपक्षमेतत् ।

तथापि देहाद् बहिरात्मतत्त्व-

मतत्त्ववादोपहताः पठन्ति ॥९॥

स्वयं विवादग्रहिले वितण्डा-

पाण्डित्यकण्डूलमुखे जनेऽस्मिन् ।

मायोपदेशात् परमर्मभिन्दन्

अहो ! विरक्तो मुनिरन्यदीयः ॥१०॥

न धर्महेतुर्विहितापि हिंसा

नोत्सृष्टमन्यार्थमपोद्यते च ।

स्वपुत्रघातान्नृपतित्वलिप्सा-

सब्रह्मचारिस्फुरितं परेषाम् ॥११॥

स्वार्थविवोधक्षम एव बोधः

प्रकाशते नार्थकथान्यथा तु ।

परे परेभ्यो भयतस्तथापि

प्रपेदिरे ज्ञानमनात्मनिष्ठम् ॥१२॥

माया सती चेद् द्रव्यतत्त्वसिद्धि-

रथासती हन्त कुतः प्रपञ्चः ।

मायैव चेदर्थसहा च तत्किं

माता च बन्ध्या च भवत्परेषाम् ॥१३॥

अनेकमेकात्मकमेव वाच्यं

द्रव्यात्मकं वाचकमप्यवश्यम् ।

अतोऽन्यथा वाचकवाच्य-

क्लृप्तावतावकानां प्रतिभाप्रमादः ॥१४॥

चिदर्थशून्या च जडा च बुद्धिः
 शब्दादितन्मात्रजमम्बरादि ।
 न बन्धमोक्षौ पुरुषस्य चेति
 कियज्जडैर्न ग्रथितं विरोधि ॥१५॥
 न तुल्यकालः फलहेतुभावो
 हेतौ विलीने न फलस्य भावः ।
 न संविदद्वैतपथेऽर्थसंविद्
 विलूनशीर्णं सुगतेन्द्रजालम् ॥१६॥
 विना प्रमाणं परवन्न शून्यः
 स्वपक्षसिद्धेः पदमश्नुवीत ।
 कुप्येत्कृतान्तः स्पृशते प्रमाण-
 महो सुदृष्टं त्वदस्रयिदृष्टम् ॥१७॥
 कृतप्रणाशाकृतकर्मभोग-
 भवप्रमोक्षस्मृतिभङ्गदोषान् ।
 उपेक्ष्य साक्षात् क्षणभङ्गमिच्छ-
 न्हो महासाहसिकः परस्ते ॥१८॥
 सा वासना सा क्षणसन्ततिश्च
 नाभेदभेदानुभयैर्घटेते ।
 ततस्तटादर्शिशकुन्तपोत-
 न्यायात्त्वदुक्तानि परे श्रयन्तु ॥१९॥

विनानुमानेन पराभिसन्धि-

मसंविदानस्य तु नास्तिकस्य ।

न साम्प्रतं वक्तुमपि क्व चेष्टा

क्व दृष्टमाग्रं च हहा प्रमादः ॥२०॥

प्रतिक्षणोत्पादविनाशयोगि-

स्थिरैकमध्यक्षमपीक्षमाणः ।

जिन ! त्वदाज्ञामवमन्यते यः

स वातकी नाथ ! पिशाचकी वा ॥२१॥

अनन्तधर्मात्मकमेव तत्त्व-

मतोऽन्यथा सत्त्वमसूयपादम् ।

इति प्रमाणान्यपि ते कुवादि-

कुरङ्गसंत्रासनसिंहनादाः ॥२२॥

अपर्ययं वस्तु ममस्यमान -

मद्रव्यमेतच्च विविच्यमानम् ।

आदेशभेदोदितसप्तभङ्ग-

मदीदृशस्त्वं बुधरूपवेद्यम् ॥२३॥

उपाधिभेदोपहितं विरुद्धं

नार्थेष्वसत्त्वं सदवाच्यते च ।

इत्यप्रबुध्यैव विरोधभीता

जडास्तदेकान्तहताः पतन्ति ॥२४॥

स्यान्नाशि नित्यं सदृशं विरूपं
वाच्यं न वाच्यं सदसत्तदेव ।

विपश्चितां नाथ ! निपीततश्च-

सुधोद्गतोद्गारपरम्परेयम् ॥२५॥

य एव दोषाः किल नित्यवादे
विनाशवादेऽपि समास्त एव ।

परस्परध्वंसिषु कण्टकेषु

जयत्यधृष्यं जिन ! शासनं ते ॥२६॥

नैकान्तवादे सुखदुःखभोगौ

न पुण्यपापे न च बन्धमोक्षौ ।

दुर्नीतिवादव्यसनासिनैवं

परैर्विलुप्तं जगदप्यशेषम् ॥२७॥

सदेव सत् स्यात्सदिति त्रिधार्थो

मीयेत दुर्नीतिनयप्रमाणैः ।

यथार्थदर्शी तु नयप्रमाण-

पथेन दुर्नीतिपथं त्वमास्थः ॥२८॥

मुक्तोऽपि बाभ्येतु भवं भवो वा

भवस्थगून्योऽस्तु मितात्मवादे ।

षड्जीवकायं त्वमनन्तसङ्ख्य-

माख्यस्तथा नाथ ! यथा न दोषः ॥२९॥

अन्योऽन्यपक्षप्रतिपक्षभावाद्

यथा परे मत्सरिणः प्रवादाः ।

नयानशेषानविशेषमिच्छन्

न' पक्षपाती समयस्तथा ते ॥३०॥

वाग्वैभवं ते निखिलं विवेक्तु-

माशास्महे चेन्महनीयमुख्य ! ।

लङ्घेम जङ्घालतया समुद्रं

वहेम चन्द्रद्युतिपानतृष्णाम् ॥३१॥

[उपसंहारकाव्यम्]

इदं तत्त्वाऽतत्त्वव्यतिकरकरालेऽन्धतमसे

जगन्मायाकारैरिव हतपरर्हा ! विनिहितम् ।

तदुद्धर्तुं शक्तो नियतमविसंवादिवचन-

स्त्वमेवातस्त्रातस्त्वयि कृतसपर्याः कृतधियः ॥३२॥

❀ पुस्तकप्राप्तिस्थानम् । ❀

श्री ऋषभदेवजी छगनरामजी की पेदी.

ठि. श्री सिद्धचक्राराधनतीर्थ,

दहेरा खिड़की, खाराकुवा;

उज्जैन (मालवा—C. I.).

